శ్రీ లలిత

(ప్రథమ భాగము - 108 నామములకు వివరణము)

మాస్టర్ కె. పార్వతీకుమార్

ధనిష్ఠ

ప్రథమ ముద్రణ : 2004
ప్రతులు : 1,000

వెల : రూ॥ **40-00**

ప్రాప్తిస్థానము :
జగద్గురు మందిరము
(ది వరల్డ్ టీచర్ టెంపుల్)
'రాధామాధవమ్',
14-38-2, ముప్పిడి కోలనీ,
విశాఖపట్నం - 530 002.

ముద్రణ :
ఎక్సెల్షియర్ ప్రింటింగ్ స్కూల్
విశాఖపట్నం - 530 016.
☏ 2747320, 2751329.

ధనిష్ఠ

స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థ

"ధనిష్ఠ" అనగా ధనపూరిత దివ్యవాయువు. ధనమనగ దివ్య సంపద. అది కేవలము డబ్బుకాదు. డబ్బుతో సంపదను కొలువలేము, కొనలేము. సంపద జీవన వైభవమునకు సంబంధించినది. మన శృతులలో అగ్ని, వాయువు, ఇంద్రుడు, బృహస్పతి యిత్యాది దివ్య ప్రజ్ఞలను ధనమనిరి. ఆర్ష విజ్ఞానమే నిజమైన ధనము. అట్టి ధనమును కూర్పుచేసి వ్యాప్తి చేయుటకు "ధనిష్ఠ" 1992లో జన్మించినది.

"ధనిష్ఠ", డా॥ కంభంపాటి పార్వతీకుమార్ గారి వాక్కును సి.డి., ఆడియో, వీడియో క్యాసెట్ల రూపము లోను, పుస్తకముల రూపములోను భద్రపరచి సత్సాధకుల కందునట్టి యజ్ఞార్థకర్మను చేపట్టినది.

"ధనిష్ఠ" ఒక చక్కని గ్రంథాలయమును, ధ్యాన మందిరమును, సద్గోష్ఠికై వలసిన వాతావరణమును - "*జగద్గురు మందిరము*" గ ఏర్పరచి, ఆసక్తి కలవారికి ధ్యానము, స్వాధ్యాయము నేర్పుచున్నది.

సంకలనకర్త : మాస్టర్ కంభంపాటి పార్వతీకుమార్

మాతృదేశము మొదలుగా ఉత్తర అమెరికా, లాటిన్ అమెరికా మరియు ఐరోపా ఖండములలోగల ఆధ్యాత్మిక జిజ్ఞాసువులకు ప్రచోదనము కలిగించుచూ, భక్తి, జ్ఞానము, వైరాగ్యము, యోగా భ్యాసము యిత్యాది విషయములలో బోధనలు గావించుచూ, పరమగురువుల మార్గానుయాయులకు వెలుగుదారి చూపించు చున్న సత్సాధనా సంపత్తిగల నవయుగ యోగ మార్గదర్శి **మాస్టర్ కంభంపాటి పార్వతీకుమార్** గారు. వారి బోధనలు లెక్కకు మించి యున్ననూ, పలురకములైన విషయ, విజ్ఞాన బోధనలుగా తెలియ వచ్చును. అవి బోధనలుగానే కాకుండా నిత్యజీవితమున అనుసర ణీయమై, ఆచరణయోగ్యమై, ఆచరించువారికి సత్యదర్శనమున సత్వర ఫలితముల నందించుచున్నవని తెలుపుట అతిశయోక్తి కానేరదు.

సాంఘిక, ఆర్థిక, ఆధ్యాత్మిక, సాంస్కృతిక, కళా రంగములలో వారి నిరంతర సేవలను గుర్తించి, గౌరవించి, ఆంధ్ర విశ్వకళా పరిషత్ **"డాక్టర్ ఆఫ్ లెటర్స్"** పట్టానందించి, ఆదర్శవంతమైన వారి సేవలను కొనియాడినది.

ఆర్థిక, సాంఘిక, సేవారంగములలో - మానవాళి మనుగడలో సుఖము, శాంతి పరిమళింపజేయు సూత్రముగా ఆధ్యాత్మికత అలరారినప్పుడే, దానికి సాఫల్యత, సార్థకత ఉండునని, "మానవ సేవయే మాధవసేవ" అను మాటకు సరియైన అర్థము యిదేనని శ్రీ కుమార్‌గారు తమ ప్రవర్తన ద్వారా తెలియపరచుచున్నారు. శ్రీ పార్వతీకుమార్ బాధ్యతగల గృహస్థులు, పేరున్న ఆర్థిక సలహాదారు,

విజ్ఞానమును వికసింపజేయు గురువు, శారీరక - మానసిక రుగ్మతలను తొలగింపజేయు వైద్యులు, అనేక గ్రంథముల సంకలనకర్త, నిగర్వి, నిర్మల హృదయులు.

జ్ఞానము ఏ ఒక్కరికి చెందినది కాదనియు, జ్ఞానులు సైతము అందరునూ జ్ఞానమునకే చెందిన వారనియూ, జ్ఞానమే సరియగు వాహికల నెన్నుకొని తనను తాను ప్రకటించుకొను చుండుననియూ, అందుచే నిజముగా ఎవ్వరూ గ్రంథకర్తలు కాజాల రనియూ, సంకలన కర్తలే ననియు శ్రీ కుమార్‌గారి దృఢవిశ్వాసము. విశేష పరిజ్ఞానముగల ప్రతిభావంతు లైనప్పటికి సౌశీల్యముతో సామాన్యుల మిత్రత్వము నభిలషించు సమవర్తి.

శ్రీ పార్వతీకుమార్‌గారి ఆధ్వర్యమున ఎన్నియో ధార్మిక సంస్థలు దేశవిదేశములలో పరహితసేవ గావించుచున్నవి. "పరహితము పరమధర్మ" మను ఆర్యోక్తి వారి జీవితమును నడిపించుచున్నది. భగవద్ధ్యానము, స్వాధ్యాయము, పరహితములకు త్రిధాబద్ధులుగా ఎందరో ఆస్తికులకు వారు ప్రపంచమున ప్రచోదనము గావించుచున్నారు. పరమగురు పరంపర వారి కాదర్శము.

- ధనిష్ఠా ఫౌండేషన్

తొలిపలుకు

"శ్రీ లలిత" అను శీర్షికగా మాస్టర్ పార్వతీకుమార్‌గారు లలితా సహస్రనామములకు వ్యాఖ్యానము వ్రాయుచున్నారు. అవి ప్రతి మాసము నావాణి దర్శన మాస పత్రికయందు ప్రచురింపబడుచున్నవి. మొదటి 108 నామములను ఒక పుస్తకముగ నేర్పరచుటకు పాఠకుల కోరికపై "ధనిష్ఠ" పూనుకొన్నది. దాని ఫలమే ఈ వ్యాఖ్యాన గ్రంథము.

మాస్టర్ పార్వతీకుమార్‌గారి వివరణము ఎల్లవేళల సత్సాధకుల నుద్దేశించియే యుండును. వారి భాష కూడ చాల సరళము. గంభీరమగు విషయములను పామరులకు సహితము అందించగల స్పష్టత ఆయన భాషణమందు, రచనలయందు గోచరించును. వారి నుండి వెలువడిన విజ్ఞానాంశ మేదైననూ ఆచరణకు స్ఫూర్తి కలిగించునట్లుగ నుండును.

ఆవేశములేని ఆచరణ వారి యందు, వారి భాషణ యందు నిత్యము గోచరించు చుండును. ఆచరణయే ఇహ పరములకు పరిష్కారమని వారి బోధనలు ప్రస్ఫుటము చేయుచుండును.

అందులకే ఈ ముద్రణము.

- ధనిష్ఠ

పరిచయము

లలితా దేవి, శ్రీ దేవి, దుర్గ, మహాలక్ష్మి, మహా సరస్వతి, మహా కాళి, రాజ రాజేశ్వరి, త్రిపుర సుందరి, ఇవియన్నియు జగదంబ నామములే. విశ్వ చైతన్యమే జగదంబ. ఆమె నుండియే త్రిగుణ ములు, పంచభూతముల సృష్టి ఏర్పడుచున్నది. ఇవియే ఆమె అష్ట ప్రకృతులు. అందలి చైతన్యమామెయే. అష్ట ప్రకృతులకు మూలము కనుక ఆమేయేమూల ప్రకృతి. సృష్టికి మూలాధారము ఆమెయే. అవ్యక్తస్థితి యందు సత్యముగను, వక్త స్థితి యందు మహాచైతన్యము గను విరాజిల్లునదియే శ్రీమాత.

సమస్త దేవతామూర్తులు, గ్రహగోళములు సర్వజీవకోటి శ్రీలలిత నుండి ఏర్పడినవే. ఆమె లీలావిలాసము, సృష్టివైభవము సహస్ర నామములతో కొనియాడబడినది. వర్ణన కతీతమైనను ఆమెను వర్ణించు ప్రయత్నము, ఆ మహా చైతన్యమున స్థితిగొనుటకు వినియోగ పడును. అందులచే పారాయణము. అవగాహనతో కూడిన పారాయణము చేయుట వలన రుచి తెలియును. రుచియనగ వెలుగు. రుచియనగ అనుభూతి కూడ. అట్టి దర్శనము అందరికి దక్కవలెనని, అనుభూతి అందరికిని కలుగవలెనని ఋషుల ఆకాంక్ష. అవగాహన అనుభూతికి మార్గము చూపును గనుక వ్యాఖ్యానములు. వాఖ్యానములు సరళముగనున్నచో అవగాహన సులభము. అందులకే ఈ వాఖ్యానము. సామాన్యులకు వినియోగపడినచో ఈ ప్రయత్నము సఫలము.

- పార్వతీకుమార్.

విషయసూచిక

1.	శ్రీమాతా	...	15
2.	శ్రీ మహారాజ్ఞీ	...	16
3.	శ్రీమత్సింహాసనేశ్వరి	...	17
4.	చిదగ్నికుండసంభూతా	...	20
5.	దేవకార్య సముద్యతా	...	22
6.	ఉద్యద్భానుసహస్రాభా	...	24
7.	చతుర్బాహుసమన్వితా	...	25
8.	రాగస్వరూపపాశాఢ్యా	...	28
9.	క్రోధాకారాంకుశోజ్జ్వలా	...	30
10.	మనోరూపేక్షుకోదండా	...	32
11.	పంచతన్మాత్రసాయకా	...	34
12.	నిజారుణప్రభాపూర మజ్జద్బ్రహ్మాండ మండలా	...	39
13.	చంపకాశోకపున్నాగ సౌగంధిక లసత్కచా	...	40
14.	కురువిందమణిశ్రేణీ కనత్కోటీరమండితా	...	42
15.	అష్టమీచంద్రవిభ్రాజ దళికస్థల శోభితా	...	44
16.	ముఖచంద్ర కళంకాభ మృగనాభి విశేషకా	...	46
17.	వదనస్మర మాంగల్య గృహతోరణ చిల్లికా	...	48
18.	వక్త్రలక్ష్మీ పరీవాహ చలన్మీనాభలోచనా	...	50
19.	నవచంపకపుష్పాభ నాసాదండ విరాజితా	...	52
20.	తారాకాంతి తిరస్కారి నాసాభరణ భాసురా	...	53

21.	కదంబమంజరీక్లృప్త కర్ణపూర మనోహరా	...	55
22.	తాటంక యుగళీభూత తపనోడుపమండలా	...	56
23.	పద్మరాగశిలాదర్శ పరిభావి కపోలభూః	...	57
24.	నవవిద్రుమ బింబశ్రీ న్యక్కారి రదనచ్ఛదా	...	58
25.	శుద్ధవిద్యాంకురాకార ద్విజపంక్తి ద్వయోజ్జ్వలా	...	59
26.	కర్పూరవీటికామోద సమాకర్షద్దిగంతరా	...	62
27.	నిజసల్లాపమాధుర్య వినిర్భర్త్సితకచ్ఛపీ	...	63
28.	మందస్మిత ప్రభాపూర మజ్జత్కామేశమానసా	...	67
29.	అనాకలిత సాదృశ్య చుబుక శ్రీవిరాజితా	...	65
30.	కామేశబద్ధమాంగల్య సూత్రశోభితకంధరా	...	67
31.	కనకాంగద కేయూర కమనీయ భుజాన్వితా	...	69
32.	రత్నగ్రైవేయ చింతాక లోలముక్తా ఫలాన్వితా	...	71
33.	కామేశ్వర ప్రేమరత్నమణి ప్రతిపణస్తనీ	...	73
34.	నాభ్యాలవాలరోమాళి లతాఫల కుచద్వయీ	...	74
35.	లక్ష్యరోమ లతాధారతా సమున్నేయ మధ్యమా	...	75
36.	స్తనభారదళన్మధ్య పట్టబంధవళిత్రయా	...	76
37.	అరుణారుణ కౌసుంభ వస్త్రభాస్వ త్కటీతటీ	...	77
38.	రత్నకింకిణికారమ్య రశనాదామభూషితా	...	78
39.	కామేశజ్ఞాత సౌభాగ్య మార్దవోరుద్వ యాన్వితా	...	79
40.	మాణిక్యమకుటాకార జానుద్వయ విరాజితా	...	80
41.	ఇంద్రగోపపరిక్షిప్త స్మరతూణాభ జంఘికా	...	81
42.	గూఢగుల్ఫా	...	82

43.	కూర్మపృష్ఠ జయిష్ణు ప్రపదాన్వితా	...	83
44.	నఖదీధితి సంఛన్న నమజ్జన తమోగుణా	...	84
45.	పదద్వయ ప్రభాజాల పరాకృత సరోరుహా	...	85
46.	శింజానమణి మంజీర మండిత శ్రీపదాంబుజా	...	86
47.	మరాళీ మందగమనా	...	87
48.	మహాలావణ్య శేవధిః	...	88
49.	సర్వారుణా	...	89
50.	అనవద్యాంగీ	...	90
51.	సర్వాభరణభూషితా	...	92
52.	శివకామేశ్వరాంకస్థా	...	93
53.	శివా	...	95
54.	స్వాధీనవల్లభా	...	97
55.	సుమేరుశృంగ మధ్యస్థా	...	98
56.	శ్రీమన్నగరనాయికా	...	99
57.	చిన్తామణి గృహాంతస్థా	...	100
58.	పంచబ్రహ్మాసనస్థితా	...	101
59.	మహాపద్మాటవీ సంస్థా	...	102
60.	కదంబవనవాసినీ	...	103
61.	సుధాసాగరమధ్యసా	...	104
62.	కామాక్షీ	...	105
63.	కామదాయినీ	...	106
64.	దేవర్షిగణసంఘాత స్తూయమానాత్మ వైభవా	...	107

65. భండాసుర వధోద్యుక్త శక్తిసేనా సమన్వితా ... 108
66. సంపత్కరీ సమారూఢ సింధుర వ్రజసేవితా ... 110
67. అశ్వారూఢాధిష్ఠి తాశ్వకోటి కోటిభిరావృతా ... 112
68. చక్రరాజ రథారూఢ సర్వాయుధ పరిష్కృతా ... 116
69. గేయచక్ర రథారూఢ మంత్రిణీ పరిసేవితా ... 118
70. కిరిచక్ర రథారూఢ దండనాథ పురస్కృతా ... 120
71. జ్వాలామాలినికాక్షిప్తవహ్ని ప్రాకారమధ్యగా ... 122
72. భండసైన్య వధోద్యుక్త శక్తి విక్రమహర్షితా ... 123
73. నిత్యా పరాక్రమాటోప నిరీక్షణ సముత్సకా ... 124
74. భండపుత్రవధోద్యుక్త బాల విక్రమనందితా ... 125
75. మంత్రిణ్యంబావిరచిత విషంగ వధతోషితా ... 127
76. విశుక్రప్రాణహరణ వారాహీ వీర్యనందితా ... 129
77. కామేశ్వరముఖాలోక కల్పిత శ్రీగణేశ్వరా ... 132
78. మహాగణేశనిర్భిన్న విఘ్నయంత్ర ప్రహర్షితా ... 134
79. భండాసురేంద్ర నిర్ముక్త శస్త్ర ప్రత్యస్త్రవర్షిణ ... 136
80. కరాంగుళి నఖోత్పన్న నారాయణ దశాకృతిః ... 138
81. మహాపాశుపతాస్త్రాగ్ని నిర్దగ్ధాసురసైనికా ... 140
82. కామేశ్వరాస్త్రనిర్దగ్ధ సభండాసుర శూన్యకా ... 142
83. బ్రహ్మోపేంద్ర మహేంద్రాది దేవసంస్తుత వైభవా ... 144
84. హరనేత్రాగ్ని సందగ్ధ కామసంజీవనౌషధిః ... 144
85. శ్రీమద్వాగ్భవ కూటైక స్వరూప ముఖపంకజా ... 148
86. కంఠాధః కటిపర్యంత మధ్యకూట స్వరూపిణీ ... 150

87. శక్తి కూటైక తాపన్న కట్యధోభాగధారిణీ ... 152
88. మూలమంత్రాత్మికా ... 154
89. మూలకూటత్రయ కళేబరా ... 155
90. కులామృతైక రసికా ... 157
91. కులసంకేత పాలినీ ... 160
92. కులాంగనా ... 162
93. కులాంతస్థా ... 164
94. కౌళినీ ... 165
95. కులయోగినీ ... 167
96. అకులా ... 169
97. సమయాంతస్థా ... 171
98. సమయాచారతత్పరా ... 172
99. మూలాధారైక నిలయా ... 174
100. బ్రహ్మగ్రంథి విభేదినీ ... 176
101. మణిపూరాంత రుదితా ... 179
102. విష్ణుగ్రంథి విభేదినీ ... 180
103. ఆజ్ఞాచక్రాంతరాళస్థా ... 182
104. రుద్రగ్రంథి విభేదినీ ... 184
105. సహస్రారాంబుజారూఢా ... 186
106. సుధాసారాభివర్షిణ ... 188
107. తటిల్లతా సమరుచి ... 190
108. షట్చక్రోపరి సంస్థితా ... 192
మూలము ... 194

శ్రీలలిత

ఓం ఐం హ్రీం శ్రీం శ్రీమాత్రే నమః

శ్రీలలిత

1. 'శ్రీమాతా'

'శ్రీ' యనగా లక్ష్మి, సరస్వతి, భూమి, భాగ్యము, సంపద, జయము, కాంతి, జ్ఞానము అను అర్థములు కలవు. 'శ్రీమాత' అనగా వీరికి తల్లి అని అర్థము. అనగా లలితాదేవి లక్ష్మి, సరస్వతి, రుద్రాణిలకు కూడా తల్లియై పరమశివుని పత్నియైన పరాశక్తి, పరాభట్టారిక అని తెలుపబడుచున్నది. అంతటికీ అమ్మ ముగురమ్మల మూలపుటమ్మ. అట్టి మాతృదేవి మోక్షార్థులచే కూడ స్తుతింప దగినది. ఈమె వేదము లకు, బ్రహ్మకు కూడ ముందుగ నున్నది.

శ్రీ యన విషము అను అర్థము కూడ కలదు. మాత యన కంఠమున నుంచుకొనినది. అనగా ఈమె సృష్టి సంహారకారిణి కూడ.

లలితాదేవి సర్వజనయిత్రి. సమస్త భూతములు ఆమె నుండి పుట్టుచున్నవి. సర్వసృష్టికి మూలకారణము. లోకమున బాధ కలిగినపుడు తల్లిని స్మరించుట కద్దు. లోకములోని తల్లులు తాపత్రయములను పోగొట్టు సమర్థురాంద్రు కారు. సంసార సాగరమందు పడి అన్య రక్షణ లేక భయగ్రస్తులైనవారు దురంత దుఃఖములను పొందువారు జగన్మాత యగు శ్రీమాతను తలచినచో అభయము కలుగును. దయావతిగాన మాతృమూర్తిగా స్తుతింప దగినది. సృష్టి మొత్తమునకు మూలాధారశక్తియై సకల బ్రహ్మాండములు ఈమె యందుండుటచే శ్రీమాతయైనది. జనులచే ఆశ్రయింపబడిన దగుటచే కూడ శ్రీమాత అగుచున్నది. నిర్గుణ పరబ్రహ్మమే సృష్ట్యాదుల నొనర్ప సగుణ బ్రహ్మముగా వచ్చినపుడు శ్రీమాత యగుచున్నది.

2. 'శ్రీ మహారాజ్ఞీ'

సమస్త ప్రపంచముల గుంపును పాలించు అధికారము గలది అని అర్థము. రాజ శబ్దమునకు పాలించువాడు అని, రాజ్ఞి అను శబ్దమునకు పాలించునది అను అర్థములు గలవు. ఎవరిచే సమస్త ప్రపంచము పుట్టింపబడి పాలింపబడుచున్నదో ఆ మహాశక్తిని ఇచ్చట స్మరించుట జరుగుచున్నది. శ్రీ మహారాజ్ఞి పదమును, శ్రీం, అ, హ, రాజ్ఞి అని గ్రహించిన, శ్రీం–షోడశకళగను, అ–పరతత్త్వముగను, హ–అందుండి వెలువడిన వెలుగుగను, రాజ్ఞి–మాయకు అధిదేవతగను తెలియదగును. శ్రీ, శ్రీవిద్యలో పరమ రహస్యమైన షోడశాక్షరీ మంత్రము నందు మొదటి అక్షరము. సద్గురువు నందు పూర్ణభక్తి విశ్వాసములు గల శిష్యునకు మాత్రము ఉపదేశింపదగిన అక్షరము. గురూపదేశము ననే ఈ అక్షరము పదహారు కళలను అంతర్ముఖముగ వికసింప చేయును. చతుర్లక్ష్మి మంత్రములలో కూడ శ్రీ మొదటి వర్ణముగ లల్లుడు వ్యాఖ్యానించెను. అకారము పరతత్త్వమే. అక్షరములలో అకారము నేనని భగవంతుడు నుడివియున్నాడు కదా! (భగవద్గీత 10వ అధ్యాయము). అకారము శక్తి అని ఇచ్చట సంకేత పద్ధతిలో చెప్పబడినది. అనగా పరతత్త్వము వెలుగు, వెలుగు యొక్క షోడశ కళలుగ ఏర్పడు సృష్టి. దానిని ఆవరించియుండు మాయ ఈ నామమున కీర్తింపబడుచున్నది.

3. 'శ్రీమత్సింహాసనేశ్వరి'

సింహము ఆసనముగా కలది, సింహము నధిరోహించునది అని అర్థము. సింహము నధిష్ఠించి మహిషాసురుని చంపినదిగాన అమ్మవారికీ నామము వచ్చినది. సింహ శబ్దమునకు హింసించునది అని అర్థము. ఇచ్చట హింసించుట శమింపజేయుటగా పరిణమించునని గ్రహింపవలెను. దేవి అసురులను హింసించి, లోకమును శమింప జేయును. అవతారమూర్తులు కూడ అధర్మపరులను శిక్షించి లోకహితము చేయుదురు.

శివ-వశ; కశ్యప-పశ్యక అను శబ్దములుకూడ ఇట్లే వర్ణ వ్యత్యయముచే ఏర్పడినవే. అధర్మమును హింసించి, ధర్మమును ప్రతిష్ఠించు నని ఈ నామమున దేవి కీర్తింపబడుచున్నది. అజ్ఞానమున పడిన మానవు లను జ్ఞానమార్గమున నిలుపుటకు కూడ కాలక్రమమున హింసింపబడుట గమనింపవలెను. ధర్మాధర్మ సమ్మిశ్రమముగ జీవనము సాగుచున్నప్పుడు మానవుడు కొంత హింసకు లోనగును. ఘర్షణ యుండును. క్రమశః వివేకియై ధర్మము నవలంబించుచు హింసింపబడని స్థితికి పరిణతి చెందుచుండును. బాహ్యప్రపంచమున సంగము కల వాడు, అంతః ప్రపంచమున జ్ఞానము లేనివాడు కూడ ఘర్షణ చెందు చుండును. అంతర్ముఖుడై హృదయమున జీవించువానిని కూడ సింహా సనమును అధిష్ఠించిన వాడని యోగము తెలుపుచున్నది. ధర్మాత్ములు హృదయము ఆధారముగా జీవింతురు. హృదయముతో ఆలోచింతురు. ఇతరుల

శ్రేయస్సు తమ శ్రేయస్సుకన్న ప్రాధాన్యము వహించి యుండును. యోగమున ప్రత్యాహార స్థితియందు సింహము నధిష్ఠించి యున్నట్లుగా అనగా హృదయమునందు స్థితి గొన్నట్లుగా యోగము తెలుపుచున్నది. దేవి యొక్క సహజస్థితి హృదయమే. అమె హృదయము సింహమును అధిష్ఠించి సమస్త సృష్టి కార్యమును నిర్వర్తించు చున్నదని ఈ నామము తెలుపుచున్నది. పరమాత్మ హృదయమునుండి వ్యక్తమై ప్రేమయే ఆధార ముగా సమస్త సృష్టిని పరిపాలించుచున్నదని ఈ నామము తెలుపుచున్నది.

జ్యోతిషమున సింహరాశిని ఈ సందర్భమున వివరించుకొనుట ఉచితము. మనస్సును శ్వాసపై నిలిపి, అంతర్ముఖుడై 'సోఽహం' అను స్పందనమును సామగానముగ అనుభూతిచెందుట సింహరాశి లక్షణము. హృదయమనెడి గుహలో నిరంతరము ఈ గానమునందు అనురక్తి చెందియుండు వారు ఆధ్యాత్మికముగ సింహములని పిలువ బడుదురు. హృదయభాగము సింహరాశికి సంబంధించినదే. మానవ చేతన హృదయమును చేరినపుడు అమ్మను చేరినట్లుగను, సింహమను ఆసనమున ఆసీనుడైనట్లుగను జ్యోతిషము తెలుపుచున్నది. అనాహత చక్రము సింహరాశి సంబంధితమే. అచట అహతముకాక వ్యక్తమగు చున్న ప్రణవమును అనుభవింతురుగాన అనాహత మనిరి. అట్లు అనాహత శబ్దమును అధిష్ఠించియున్నది కనుక దేవి సింహాసనాసీన అని కూడా తెలుపబడుచున్నది.

సింహము నధిష్ఠించినవారు మాత్రమే మహిషమును వధించ గలరు. పశుప్రాయముగ జీవించు స్వభావముగల మానవుడు దున్న

పోతుతో సమానము. యమ నియమ ఆసన ప్రాణాయామాదుల మార్గమున ఈ మహిషమును వధించి సింహాసనము నధిష్ఠించుటయే యోగ మార్గము. మహిష స్వభావము జీవించి యున్నంతకాలము హృదయమను సింహాసనమున ఆసీనుడగుట దుర్లభము. సమస్త దేవతారాధనములు, యజ్ఞయాగములు, పరహిత కార్యములు, జ్ఞాన యజ్ఞములు, మహిష తత్త్వమును వధించుటకే. ఇచ్చట మహిషమును హింసించి, సింహమును అధిష్ఠించుట హెచ్చరికగ చెప్పబడుచున్నది. "హింస, సింహ, సోఽహం, హంస" అను ద్వయాక్షర మంత్రములు ఈ నామమునకు సంబంధించి యున్నవి.

4. 'చిదగ్నికుండసంభూతా'

చిదగ్ని యను కుండమునుండి పుట్టినది అని అర్థము. పరతత్త్వము నుండి ఏర్పడిన మొదటి సంకల్పమే యజ్ఞకుండము. అందుండియే సమస్త సృష్టి ఏర్పడును. సంకల్ప మేర్పడగానే చైతన్యము కూడ ఏర్పడును. ఆ చైతన్యము కోటి సూర్యులను మించిన అగ్నిగా వ్యక్తమగును. సృష్టి యజ్ఞకుండమున చైతన్యాగ్ని ఈ విధముగ ఉద్భవించును. అందుండి సమస్త లోకములు, ఆ లోకములందుండు జీవులు ఉద్భవింతురు. ఉద్భవించిన సమస్త లోకములయందు, లోకుల యందు కూడ చైతన్యమను అగ్ని అంతర్హితముగ నున్నది. ఏ అగ్ని నుండి ఈ సమస్తము ఉద్భవించినదో ఆ చైతన్యాగ్ని కూడ పరబ్రహ్మ స్వరూపిణియైన దేవి నుండి సంకల్పమాత్రముగ ఉద్భవించినదని భావన.

మానవుడు నిద్ర నుండి మేల్కాంచుట ప్రతినిత్యము జరుగు చున్నది. స్థితి లేక సత్యము నందున్నటువంటి తత్త్వము చైతన్యముగ మేల్కాంచుచున్నది. ఈ మేల్కొనుటకు వలసిన సంకల్పము మానవుని ఎరుకలో లేదు. అంతర్హితముగ నున్న తత్త్వము నుండి ప్రేరణ (సంకల్పము) కలిగి, చైతన్యవంతుడుగ మేల్కాంచుచున్నాడు. ఇట్లు సత్యవంతుడు చైతన్యవంతుడగు చున్నాడు. అట్లే పెంజీకటి కవ్వలనున్న తత్త్వము *(తమసః పరస్తాత్)* ఈ మొదటి సంకల్పమును వ్యక్తముజేసి, దాని నాధారముగ గొని చైతన్యాగ్నిగ వ్యక్తమగును.

మేల్కాంచిన మానవుని నుండి మరల సంకల్పములు కలిగి, తన చుట్టును తన జీవితమను సృష్టి నేర్పరచుకొనుచున్నాడు. అట్లే పరతత్త్వము నుండి సంభవించిన చైతన్యమను అగ్నికూడ మేల్కొన

బడినదై సృష్టి కార్యమునకు పూనుకొనును. చైతన్యాగ్ని సంభవించగనే తమస్సను చీకటి హరింపబడి, వెలుగు వ్యాపించును.

సత్యవంతుడు చైతన్యవంతుడగుట కూడ తమస్సు (నిద్ర) నుండి పరతత్త్వము చైతన్యముగా మేల్కాంచుటయే. ఇట్లు మేల్కాంచిన తత్త్వము మరల పరతత్త్వములోనికి కాలగతిని యిమడగలదు. అనగా మరల తమోగుణము ఆవరింపగలదు. రాత్రి ఏర్పడగనే జీవులన్నియు నిద్ర యను తమస్సులోనికి తీసుకొనబడి పోవుచున్నవి కదా! కావున యజ్ఞార్థమై సృష్టి నిర్మాణము చేయుటకు చైతన్యాగ్నిగ సంకల్పము నుండి వ్యక్త మగుట, మరల తిరోధానము చెందుట అనునవి పరతత్త్వ మాధారముగ జరుగుచున్నవి. తమస్సు కవ్వలనుండు తత్త్వము తమస్సును ఛేదించు కొని రజస్సుగ నుద్భవించును. తిరోధానమున మరల రజస్సును తమస్సు హరించుకొనును. ఆ తమస్సున కవ్వల స్థితి యున్నది. ఆ తమస్సున కివ్వల కూడ స్థితి యున్నది. తమస్సున కీవలి స్థితి సత్త్వగుణము నాశ్రయించి యుండును. తమస్సున కవ్వలిస్థితి త్రిగుణ ములకును ఆశ్రయము.

ఈ చిదగ్ని శోక మోహములను దహింపగలదు. ఇది సమస్త ధర్మములను ధరించియుండును. దీనిని చేరుటయే దేవిని చేరుట.

సంభూత అని చెప్పుటలో ఉన్నదే వ్యక్తమైనదని అవగాహన (సమ్యక్+భూత). చైతన్యాగ్ని రూపముగ వ్యక్తమగుటకు పూర్వము ధర్మముగ పరతత్త్వమున నున్నదియే కాని, పుట్టినదని అర్థము కాదు. అనగా దేవి యొక్క శాశ్వతత్త్వము సంభూతా అను పదముతో అద్భుతముగ ప్రతిపాదింపబడినది. భూతమనగా ఉన్నది వ్యక్తమైనదని అర్థము. అనగా గుణాతీత తత్త్వము సగుణమైనదని గ్రహింపవలెను.

ఈ నామము అష్టాక్షరీ నామము కనుక ఏడు లోకములకు ఆశ్రయము నిచ్చు ఎనిమిదవది అనికూడ గ్రహింపవలెను.

5. 'దేవకార్య సముద్యతా'

ఈ నామము కూడ అష్టాక్షరియే. దేవతల కార్యమును నిర్వర్తించుటకై వ్యక్తమైనదని అర్థము. సమస్త దేవతలు చైతన్యాగ్ని నుండియే వెలువడి, సృష్టి నిర్మాణము చేయుచున్నారు. బ్రహ్మాది దేవతలందరు కూడ ఈ చైతన్యమనెడి అగ్నికుండము నుండి పుట్టిన వారే. చైతన్యాగ్నిగ యజ్ఞకుండమున ఆవిర్భవించగనే దేవతా కార్యము నకు దేవి ఉద్యుక్తురాలగును గాని, విశ్రాంతి గొనుట యుండదు. మానవుడు కూడ మేల్కాంచగనే కార్యములందు ఉద్యుక్తు డగుచున్నాడు కదా! ఈ ఉద్యుక్తత మానవులయందు గల దేవీ లక్షణమే. మేల్కాంచి బద్ధకముగ నుండుట, మరల పండుకొనుట తమోగుణ లక్షణము. దేవి భక్తు డట్లుండడు, మేల్కాంచగనే ఈశ్వరార్చనముగ చేయవలసిన పనులయందు తనను తాను నియమించుకొనును. ఇది చైతన్యవంతుని లక్షణము. దేవి చైతన్యాగ్నిగ వ్యక్తమవగనే దేవకార్యము సిద్ధించుటకై తనను తాను నియమించుకొనునని, ఆ విధముగ అత్యంత అప్రమత్తురా లని తెలియవలెను. పిలిచిన వెంటనే ఆలస్యము చేయక ప్రతిస్పందించు ప్రేమ స్వరూపిణియని గమనించవలెను.

సృష్ట్యారంభమున వ్యక్తమై త్రిగుణాత్మకముగ తనను తాను విభజించుకొన్నప్పటికీ దేవతల ప్రార్థనకు ప్రతిస్పందించి తానావిర్భవించి మహిషాసుర, భండాసురాదులను వధించినది. దేవి ఒక్కరే అయినను ముగ్గురుగ కూడ గోచరించుచుండును. ఆమె నిత్యురాలు. దేవ సృష్టికి,

దేవ రక్షణకు, ఏర్పడుట ఆమె 'స' రూప స్థితి. ఆమె అరూప అని కూడ తెలియవలెను. అరూపయే సరూప అగుచుండును. అట్లగుట అవసరమునుబట్టి జరుగును.

సృష్టి అంతయు దేవి నుండి దిగివచ్చిన దేవతలయొక్క యజ్ఞార్థ కర్మగా జరుగుచూ ఉండును. అట్లు జరుగు దేవతా యజ్ఞమున అసురులు కూడ ఉద్భవించుచుందురు. సురలనగా వెలుగు ప్రజ్ఞలు. వారి వలననే సృష్టియజ్ఞము జరుగుచుండును. అసురులనగా ఆ వెలుగులను ఆవరించి కమ్ముకొను చీకటి లేక తమస్సు. అట్లు జరిగినప్పుడెల్ల దేవి ఆవిర్భవించుటయు, ఆమె ఆవిర్భావ కారణముగ కమ్మిన చీకట్లు (తమస్సు) హరింబడుటయు జరుగుచుండును. ఇదియే దేవి యొక్క దేవతారక్షణ స్వభావము. అంతమాత్రము చేత దేవి సుర పక్షపాతి యని అనతగదు. సృష్టి నిర్మాణమున, సృష్టి స్థితి కాలమున ఇట్లు రక్షించినను, తిరోధాన సమయమున తమోగుణమును లేక అసురమును అనుమతించును కదా! అందుచే సృష్టికార్యము జరుగు నపుడు దేవతలను రక్షించుచుండును. ప్రళయ కాలమున తమమును అనుమతించును. అట్లనుమతించినచో మేల్కాంచిన జీవునకు నిదుర యుండదు. ఈ విధముగ దేవి జీవులను, లోకములను అనురక్షణము చేయుచుండును.

6. 'ఉద్యద్భానుసహస్రాభా'

ఉదయించుచున్న వేయి సూర్యుల కాంతి గలది అని అర్థము. ఉదయించుచున్న సూర్యుడు ఎఱ్ఱని కాంతి కలవాడై ఉండును. వేయి సూర్య లొక్కమారు ఉదయించినచో ఏర్పడు ఎఱ్ఱని కాంతిని దేవి కలిగియున్నదని తెలియవలెను. అనగా మిక్కిలి ఎఱ్ఱని దేహచ్ఛాయ గలదై దేవి ఉద్భవించుచున్నదని, అట్లే ఉపాసించ తగినదని ఈ నామము తెలుపుచున్నది. 'జపా కుసుమ భాసురా' అని కూడ దేవికి నామము కలదు. అనగా ఆమె శరీర కాంతి దాసానిపూవు వంటి ఎరుపుదనము కలిగినదని అర్థము.

అరుణత్వము అమ్మ ఉద్భవించునప్పటి కాంతి. అరుణము రజస్సునకు, సంకల్పబలమునకు సంకేతము. దేవి అరుణత్వము కనులకు అగపడునది కాదు. వాక్కునకు అందునది కాదు. బ్రహ్మాండ మంతయు వ్యాపించియుండు తేజస్సే ఈ అరుణత్వము. అవ్యక్తమగు తత్త్వము నందు మొట్టమొదట వ్యక్తమగు కాంతి కూడ ఎరుపే నని తెలియవలెను. ఈ ఎఱ్ఱదనము దేవి పరాక్రమమునకు, శక్తికి కూడ చిహ్నము.

7. 'చతుర్బాహుసమన్వితా'

నాలుగు బాహువులు కలది, నాలుగు బాహువులుగా ఏర్పడినది లేక నాలుగు బాహువులతో కూడినది అని అర్థము. సంకల్పము నుండి ఏర్పడిన చేతనాగ్ని ఉద్భవించు సమయమున వేయి సూర్యుల అరుణకాంతిగా ఇంతకు ముందటి నామమున చెప్పబడినది. అచటి నుండి క్రమశః నాలుగు బాహువులు పొందినదిగా ఈ నామము తెలుపుచున్నది. ఈ నాలుగు బాహువులే బ్రహ్మ జనించు నాలుగు దళముల పద్మముగను, అటుపై బ్రహ్మకేర్పడు నాలుగు ముఖములుగను, బ్రహ్మ ధరించు నాలుగు వేదములుగను తెలియవలెను. అటులే దేవి ఉద్భవించినదై, సృష్టియందు నాలుగు స్థితుల యందున్నదని కూడ తెలియవలెను. ఈ నాలుగు స్థితులను పరా, పశ్యంతి, మధ్యమా, వైఖరి అని యందురు. వైష్ణవ సంప్రదాయమున వాసుదేవ, సంకర్షణ, ప్రద్యుమ్న, అనిరుద్ధులుగా పేర్కొందురు. శాక్తేయులు ఆదిశక్తి, ఇచ్ఛాశక్తి, జ్ఞానశక్తి, క్రియాశక్తులుగ పేర్కొందురు. నాలుగు కాలముల యందు నిండియున్న శక్తి స్వరూపిణిగ కూడ దేవిని గ్రహింపవచ్చును. అనగా కృత, త్రేతా, ద్వాపర, కలియుగములలో వ్యాపించిన శక్తిగా భావన చేయవచ్చును. సృష్టి సమస్తము చతురస్రమే అని వేదము ఘోషించు చున్నది. విష్ణునామ సహస్రమునందు కూడ 'చతురస్రో' అను నామము కలదు. ఉద్భవించిన దేవి చతురస్రముగ రూపుగొనునని దీని భావము.

ఎఱ్ఱని కాంతితో కూడిన దేవి నాలుగు బాహువులు కలదిగ ధ్యానింపవలెనని కూడ ఇందలి సూచన. సృష్టి సమస్తము నందును

ఈ నాలుగు బాహువులను దర్శింపవచ్చును. ప్రతి వస్తువునకును రూపముండును. ఆ రూపమునకు ఆధారముగ వర్ణముండును. ఆ వర్ణమున కాధారముగ శబ్దముండును. శబ్దమున కాధారముగ తత్త్వముండును. తత్త్వము, శబ్దము, వర్ణము, రూపము అను నాలుగు స్థితులను ఒక వస్తువునందు దర్శించుటయే చతుర్బాహు దర్శనము.

కనబడు ప్రతి వస్తువు నందును కనపడక మూడు స్థితులు ఇమిడి యున్నవని తెలియవలెను. పురుష సూక్తమున ఈ ధర్మమునే "కనపడు విశ్వము, దానియందలి జీవులు ఒక పాదమని, కనపడక యున్న పాదములు మూడు అని, మొత్తము నాలుగు పాదములు పురుషునకు కలవని" వివరింపబడినది. అటులనే గుణాతీతమైన తత్త్వము మూడు గుణములుగ ఏర్పడుట యందు కూడ ఈ చతుర్బాహువులను దర్శింపవచ్చును. దినము నందలి నాలుగు భాగములు (ఉదయము, మధ్యాహ్నము, సాయంత్రము, అర్ధరాత్రి); మాసము నందలి నాలుగు భాగములు (శుక్లాష్టమి, పౌర్ణమి, కృష్ణాష్టమి లేక బహుళాష్టమి, అమావాస్య); సంవత్సరమందలి నాలుగు భాగములు (మకర సంక్రమణము, వసంత సంక్రమణము (ఉత్తర), కర్కాటక సంక్రమణము, శరత్ సంక్రమణము (దక్షిణ) కూడ దేవి నాలుగు బాహువులేనని భావన చేయవలెను.

మానవులందు కూడ దేవి నాలుగు బాహువులు – అహంకారము, బుద్ధి, చిత్తము, మనస్సు అను అంతఃకరణ చతుష్టయముగ పనిచేయు చుండును. అహంకార మనగా తానున్నానని తెలివి. ఇట్లు తన యందును, తన చుట్టును ఉన్న సృష్టియందును ఈ నాలుగు స్థితులను భావించి, ధ్యానించి, దర్శించుట ఒక చక్కని సాధనా మార్గము. ఈ

దర్శనమున దేవి ఎంత అద్భుతముగ నాలుగు బాహువులతో కూడి యున్నదో తెలియగలదు.

బాల్య, యౌవన, కౌమార, వార్ధక్యములు, బ్రహ్మచర్య, గార్హస్థ్య, వానప్రస్థ, సన్యాస ఆశ్రమములను కూడ ఈ సందర్భముగా దేవి చతుర్బాహువులుగ గమనింపవచ్చును. జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి, తురీయావస్థల యందు కూడ ఈ చతుర్బాహువులను దర్శింపవచ్చును.

తురీయము దేవి సహజస్థితి. సిద్ధుని సహజస్థితి కూడ ఇదియే. తురీయమను తెరపై సుషుప్తి, స్వప్న, జాగ్రదవస్థలు వచ్చి పోవుచు నుండును. మేల్కొనినపుడు, స్వప్నమునందును, నిద్రయందును, తానున్నానని తెలిసి యుండుటయే తురీయస్థితి. దేవి సృష్టియందును, ప్రళయము నందును, వానికతీతముగను గోచరించును. ఇట్లు శాశ్వ తత్త్వము ఆధారముగ త్రిగుణాత్మకముగ సృష్టి స్థితి లయాదులు జరుగు నని తెలుపుటయే నాలుగు బాహువుల సంకేతము. భారతీయ సంస్కృతి యందు దేవతల కిట్లు నాలుగు బాహువులను రూపించుట కిదియే రహస్యార్థము.

8. 'రాగస్వరూపపాశాఢ్యా'

అమ్మవారి సృష్టి నిర్మాణ కార్యక్రమమున అత్యంత ప్రతిభావంత మైనది అనురాగ మను పాశము. ఈ పాశమే లేకున్నచో సృష్టి కథయే లేదు. దేవి నుండి ఈ అనురాగ పాశమే ఇచ్ఛాశక్తిగా స్రవించి సృష్టికథను నడుపును. జీవునియందు కూడ ఈ శక్తి కోరికగా పనిచేసి, తనదైన జీవితమును అల్లుకొనుచుండును. సమస్త ప్రపంచమును దేవి ఇచ్ఛాశక్తిచే నడుపబడుచున్నది. ప్రతి జీవియును తన వ్యక్తిగతమైన కోరికలచే నడుపబడుచున్నాడు కదా! కోరిక తనదని అనుకొనుచు సృష్టి కార్యమును చేయుచున్నాడు కదా! నిజమునకు తన కోరికగా వ్యక్తమగుచున్నది దేవి ఇచ్ఛాశక్తియే.

ఇచ్ఛ సృష్టి నిర్మాణమునకు గాని, వ్యక్తిగత జీవన నిర్మాణము నకు గాని పునాదిరాయియై నిలచును. ఇచ్ఛ యుండరాదనుకొనుట మెట్ట వేదాంతమగును. ఇచ్ఛను సృష్టియందు ధర్మముతో జతపరచుట వలన జీవనము ప్రశాంతముగ జరుగగలదు. కోరికయే చెడ్డది అనుకొనరాదు. ఎట్లు కోరుకొనవలెనో తెలియవలెను. డబ్బు పాపిష్ఠిది అందురు. ఇది చేతకానివాడు పలుకు మాట. డబ్బు నెట్లు వినియోగ పరచవలెనో తెలిసినవాని చేతిలో అదే ధనము శోభను, వైభవమును కూర్చును. చేతకాని వానిని భ్రష్టుని చేయును. అట్లే కోరిక కూడ. కోరికయే లేనిచో భగవంతునితో యోగము చెందుట కూడ ఉండదు

కదా! సత్యమును కోరి దానికి సంబంధించిన మార్గమును తపనతో అన్వేషించి, మార్గమున అందింపబడిన నియమములను తీవ్రమైన నిష్ఠతో నిర్వర్తించినగాని, దైవమును పొందలేడు కదా ! దైవమును పొందు తీవ్రమైన కోరికనే తపస్సందురు. తపన లేని వానికి ఏదియును అందదు. పదార్థము వైపునకుగాని, పరమార్థము వైపునకుగాని పయనించుటకు వానియందనురాగ ముండవలెను. అనురాగ మనగా ఎడతెరిపిలేని రాగము. ప్రియునికి ప్రేయసిపై ఎట్లహర్నిశలు ఉండునో, అట్లు తాను పొందదలచిన విషయమున రాగ ముండవలెను. రాగమను పాశమును దేనిపై ప్రయోగింతుమో అది మనకు దక్కగలదు. అట్టి అనురాగము ధర్మబద్ధము కానిచో బంధనమునకు కారణమగును. బంధకారణమైన అనురాగము పాశమువలె పనిచేయును. బంధ కారణము కాని అనురాగము ఉపకరణమై నిలచును. జీవులపై మహాత్ముల అనురాగము ఉపకరణముగ కన్పట్టుచున్నది కదా! సంసార జీవులయొక్క అనురాగము ఎడతెగని బంధములుగ ఏర్పడుచున్నవి కదా! జ్ఞానము నందలి తారతమ్యములే ఇట్టి స్థితులను కలిగించును.

దేవియొక్క రాగ స్వరూప పాశము బంధస్థితిని హెచ్చరించు చున్నది, మోక్షస్థితిని సూచించుచున్నది అని తెలియవలెను.

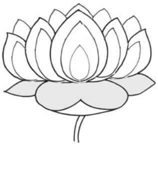

9. 'క్రోధాకారాంకుశోజ్జ్వలా'

క్రోధమనెడు గుణమునకు ఆకారము దాల్చినదిగా దేవి అంకుశమును తెలియవలెను. అట్టి అంకుశమును ధరించిన ఉజ్జ్వల మూర్తిగా ఈ నామము దీనిని ప్రస్తుతి చేయుచున్నది. మదించిన ఏనుగువంటి స్వభావమును కూడ నియమింపగలనని అంకుశము తెలుపును. మదించిన వారికి భయము లేదు. భక్తి ఉండదు. అట్టి వారిని సైతము ఉజ్జ్వలమైన తన క్రోధమను అంకుశముతో సర్వశక్తి మయి అయిన దేవి శిక్షించి, రక్షించగలదు. మదము కరుడుగట్టిన అజ్ఞానము. దానిని పటాపంచలు చేయగల ఆయుధముగ దేవి అంకుశ మును భావింపవలెను.

యమించునది అంకుశమను సత్యము తెలియవలెను. అంకుశా కారము జ్యోతిషమున శనిగ్రహమునకు వినియోగింతురు. లోకమున ధర్మము తప్పి వర్తించువారిని యముని రూపమున దేవియే శాసించు చుండును. కాలక్రమమున ఎంతటి మొనగాడినైనను శనిగ్రహ చారము ద్వారా దేవి బలహీన పరచగలదు. ఏనుగైనను కాలవశమున పీనుగ కాగలదు కదా! కాల రూపమున సమస్త జీవులను నిష్కర్షగా నియమించు శనిగ్రహ తత్త్వమును అంకుశముగా వేదఋషులు సంకేతించిరి. ధర్మమున దేవి జీవులను నియమించునని సందేశ మిచ్చుటకే క్రోధమే ఆకారముగా గల అంకుశమును ధరించినట్లుగా తెలియవలెను.

సామాన్యులను కాలము రూపమున దేవి నియమించును. కొందరిని కష్టముల ద్వారా, మరికొందరిని నష్టముల ద్వారా, ఇంకొందరిని అజపయము, అపకీర్తి ద్వారా, రోగముల ద్వారా మరియు పీడల ద్వారా కర్మఫలముల ననుభవింపజేసి, ధర్మమార్గమున

నిలబెట్టును. అన్నిటికీ మించి, మృత్యువు రూపమున జీవుల సమస్త సంపాదనములను హరించి, జీవనము పునః ప్రారంభమగునట్లు చేయును. విశేష ప్రజ్ఞకలిగి అధర్మము నాచరించువారిని తానే అవతార మూర్తిగ దిగివచ్చి శిక్షించును. అతి విశేషశక్తులతో విజృంభించిన మహిష, భండాసురాదులను తానే స్వయముగ దిగివచ్చి శిక్షించును. ఎవనికి ఏ శిక్ష విధించిన రక్షింపబడునో అట్టి శిక్షను సమతూకముగ అందించగల శక్తియే అంకుశమను దేవి ఆయుధము. త్రిమూర్తులు సైతము ఆమె ఆజ్ఞకు లోబడి సృష్టి నిర్వహణము గావించుచున్నారు. వారికి సృష్టియం దవరోధము లేర్పడినచో తానే స్వయముగ చక్కదిద్ద గలదు.

అజ్ఞానాంధకారమును తగు విధముగ శిక్షించి జీవప్రజ్ఞను జ్ఞానమునందు నిలుపు ఉపకరణముగ అంకుశము వినియోగపడు చున్నది. కావున దేవి భక్తులు క్రోధముతో కూడిన ఈ అంకుశమును జ్ఞాన ప్రదమని భావించి, నమస్కరించి స్తుతింతురు. రాగమను పాశము ఒక హస్తమున ధరించిన దేవి, మరియొక హస్తమున క్రోధమను అంకుశమును ధరించి, సృష్టిజీవులయందు రాగము మితిమీరకుండు నట్లుగ చక్కబెట్టుకొనుచున్నది. సృష్టియందు ఈ విధముగ రాగమును పెంచునది, మితిమీరినపుడు త్రుంచునది కూడ దేవియే. సత్సాధకుడు వీనిని గమనించి, కష్టనష్టములు, అపజయము కలిగినపుడు దేవియే కాలరూపమున త్రుంచుచున్నదని భావించి, ప్రతీకార వాంఛ లేక, నిరాశా నిస్పృహలు చెందక, దేవిని శరణుపొంది ధర్మమున తనను తాను నియమించుకొనును. ఇష్టకాలము వచ్చువరకు తలదాచుకొని మౌనముగ జీవించును. నలుడు, ధర్మరాజు, హరిశ్చంద్రుడు వంటి మహాత్ముల జీవితములయందు ఈ సత్యమును గమనింపవచ్చును.

10. 'మనోరూపేక్షుకోదండా'

ఇక్షు కోదండమనగా చెఱకువిల్లు. జీవుని మనస్సు రూపమున దేవియే ఈ విల్లును ధరించియున్నది. చేతన దేవియైనపుడు అందుండి వ్యక్తమైన మనస్సు ధరించు కోరిక కూడ ఆమె ఆధారముగ నున్నదియే కదా! జీవి మనసుయందు ఏర్పడు వేలాది సంకల్ప వికల్పములు యిచట సూచింపబడుచున్నవి. మనసునకు కలుగు ఈ సంకల్ప వికల్పములకు చైతన్యమే ఆధారము. దేవి విశ్వాత్మ చైతన్యమే. ఆ చైతన్యమే ప్రతి జీవియందును జీవచైతన్యముగ భాసించుచుండును. దాని ఆధారమున జీవుల మనస్సుల నుండి చిత్తప్రవృత్తులు వ్యక్త మగుచుండును.

దేవి హస్తమందలి చెఱకు విల్లు, భక్తుడు తన మనస్సుగా భావింపవలెను. తన మనస్సు అనెడి విల్లు దేవి అధీనమున నున్నదని ధ్యానింపవలెను. దేవికి సమర్పణ చేయబడిన మనస్సుగా తన మనస్సును మలచుకొనవలెను. ఆమె అధీనముననున్న తన మనస్సు చెఱకు రసమువలె జీవిత సారమును రుచి చూపించగలదు. ఆమె అధీనమున నిలువని మనస్సు వివిధములైన వికారములను పొందుచుండును. చెఱకు తీపి తెలిసిన మానవుడు దానినే మరల మరల పొందుటకు ప్రయత్నించునట్లే దేవి అధీనమున చేరిన మనస్సు అదే విధముగ ఆమె సాన్నిధ్యమందు చేరుటకు ప్రయత్నించగలదు. ఒకవైపు పాశము,

మరియొకవైపు అంకుశము. డోలాయమానముగ జీవిని త్రిప్పలు పెట్టుచుండగా అలసట చెందిన మనస్సునకు ఇక్షుదండము ఉపాయ మును సూచించు చున్నట్లు దేవి రూపమును ఇచట ప్రస్తుత పరచబడినది.

"నా వలెనే నీ మనస్సు కూడ దేవుని అధీనమున నిలుపుము. అప్పుడు పాశము, అంకుశము బారినుండి నీవు రక్షింపబడుదువు" అని దేవి హస్తమునందలి ఇక్షుదండము బోధించుచున్నదని గ్రహింపవలెను.

11. 'పంచతన్మాత్రసాయకా'

పంచతన్మాత్రలు బాణములుగా గలది. దేవి నాలుగవ హస్తమున పంచతన్మాత్రలు అను ఐదు బాణములు ధరించి యున్నదని అర్థము. రాగమను పాశము, క్రోధమను అంకుశము, మనోరూపమైన ఇక్షు దండము మూడు బాహువులలో ధరించి యున్నట్లుగా ముందు తెలుపబడినది. నాలుగవ బాహువునందు సృష్టి నిర్మాణ కారకములైన శబ్దము స్పర్శ రూపము రసము (రుచి) గంధములు ఈ ఐదు బాణములు– శబ్దము ఆకాశగుణము. స్పర్శ వాయు లక్షణము. రూపము వెలుగు లక్షణము. రుచి జల లక్షణము. గంధము లేక వాసన పృథివీ లక్షణము. పంచభూతములకు, పంచతన్మాత్రలకు ఇట్టి అనుబంధము కలదు. అటులనే శబ్దము వలన వినుట, అది వినుటకు చెవి; వాయువు వలన స్పర్శ, అది గ్రహించుటకు చర్మము; వెలుగు వలన రూప దర్శనము, అది చూచుటకు కన్ను; జలము వలన రుచి, రుచి చూచుటకు నాలుక; పృథివి వలన గంధము, అది వాసన చూచుటకు ముక్కు; ఐదు జ్ఞానేంద్రియములుగ ఏర్పరుపబడును. ఇట్లు పంచతన్మాత్రలు, పంచభూతములు, పంచజ్ఞానేంద్రియములు వెరసి పదిహేను తత్త్వము లుగా ఏర్పడుచున్నవి. ఇవి నిజమునకు అయిదే, ఒక్కొక్కటి త్రివిధముగ విభజివింపబడి పదిహేనుగ గోచరించుచున్నవి. ఇందు ఒక్కొక్క త్రిభుజ మున ఒకదానికన్న నొకటి సూక్ష్మముగ నుండును. ఇంద్రియము స్థూలము. అందు పని చేయు తన్మాత్ర సూక్ష్మము. ఆ తన్మాత్రకు ఆధారముగ నున్న ఆకాశాది భూతములు సూక్ష్మతరములు. "పరతత్త్వ

మును పంచీకరణము చేయుచున్నాను" అని ఈ హస్తము నందలి ఐదు బాణముల ద్వారా దేవి సూచించుచున్నది. ఈ పంచీకరణమే లేకుండినచో సృష్టి కేవలము త్రిగుణాత్మకముగ, సూక్ష్మముగ నుండెడిది. "పంచభూతాత్మకమైన సృష్టి నిర్మాణము చేయుచున్నాను" అని తెలుపుటకే పంచ బాణములు. పంచభూతములు, పంచతన్మాత్రలు, పంచేంద్రియము లతోపాటు పంచ కర్మేంద్రియములను కూడ ఏర్పరచుటచే అందు పరతత్త్వము నాలుగు స్థితులలో వర్తించగలదు (వాసుదేవ, సంకర్షణ, ప్రద్యుమ్న, అనిరుద్ధ స్థితులు).

ఇట్లు నాలుగు వ్యూహములు, నాలుగు పంచారములను అధిష్ఠించి యుండినట్లు దేవి ఇరువది నాలుగు తత్త్వములుగ (గాయత్రీ ఛందస్సుగ) సృష్టి నిర్మాణము చేయుచున్నదని గ్రహించవలెను. పై తెలుపబడిన పంచారములే పంచముఖిగను, పంచభుజిగను లేక మకరముగను పెద్దలు పేర్కొందురు. 'మ' అను అక్షరమునకు సంఖ్యా శాస్త్రమున విలువ '5'. ఈ సందర్భమున మకరమును గూర్చి కొంత గ్రహించుట ఆవశ్యకము. మకరమనగా మొసలియని కూడ అర్థము కలదు. అనగా పట్టి యుంచునది అని అర్థము. నాలుగు మకరములు పరతత్త్వమును నాలుగు స్థితులలో పట్టియుంచినవని గ్రహింపవలెను. "పరమ పురుషుని కర్మేంద్రియముల యందును, జ్ఞానేంద్రియముల యందును, పంచతన్మాత్రల యందును, పంచభూతముల యందును ఇమిడ్చి యుంచుచున్నాను. అట్లిముడ్చుట అతని సంకల్పము. ఆ సంకల్పమును నిర్వర్తించుటకే నేను చిదగ్నికుండము నుండి చతుర్బాహువు లతో ఉద్భవించితిని అని దేవి సందేశ మిచ్చుచున్నది.

దేహముయొక్క పట్టు, ఇంద్రియములయొక్క పట్టు, జీవునకు బంధహేతువు లగుచున్నవి. బహిరంగమున కల వైభవమునకు ఆకర్షింప బడుట వలన ఈ పట్టు ఏర్పడుచున్నది. అంతరంగ మందలి దివ్యత్త్వము నందు ఆకర్షణము కలిగి, పెరిగినచో బహిరంగ ఆకర్షణలు తగ్గును. భాగవతమందలి గజేంద్ర మోక్షణము ఈ ధర్మమునే తెలుపుచున్నది. సరస్సునందలి జలముల యందు అత్యాసక్తి (నీరాశ) కలిగి, గజేంద్రుడు ప్రవర్తించుటచే పట్టుబడెను. అంతర్యామి యగు భగవంతుని శరణు కోరి మోక్షణము పొందెను.

అంతరంగమున కూడ సూక్ష్మముగ, సూక్ష్మతరముగ మరి రెండు మొసళ్ళు గలవు. అందు మొదటిది విజ్ఞానమునకు లోబడుట. మానవుడు తనకు తెలిసిన విషయములతో ఆనందించుటతోపాటు గర్వపడుచుండును కూడ. గర్వము దంభమునకు దారితీయును. దంభము ఆడంబరమునకు దారితీయును. అది కారణముగ తెలియని వారిని అవహేళన చేయుచుండును. ఆత్మస్తుతి, పరనింద దినచర్య యందు భాగమగును. చదివినవార మనుకొను వారందరు ఈ మొసలికి పట్టుబడి యుందురు.

సూక్ష్మతరమైన పంచారము తానొకడున్నాడను భావము. దీనినే అహంకార భావ మనిరి. పరతత్త్వమే తానుగా ఉన్నదనియు, తనకు ప్రత్యేక అస్తిత్వము లేదనియు తెలియువరకు ఈ మొసలి పట్టు యుండును. అది తెలుపుటకే 'సోఽహ మస్మి' అను మహా మంత్రము.

పై తెలిపిన నాలుగు మకరములు పరతత్త్వము నాలుగు స్థితుల లోనికి దిగివచ్చుటకు దేవి ఏర్పరచు వాహనములు. స్వామిత్వము

కలవాడు ఈ వాహనముల నధిష్టించి విహరించు చుండును. అది లేనివాడు వాహనములకు పట్టుబడును. “అత్యంత కాంతివంతమైన తెల్లని మొసలిపై వరుణదేవత ఆకాశమున త్రిశూలధారియై విహరించు చున్నాడని” వేదము తెలుపుచున్నది. అనగా అశ్విని దేవతయైన వరుణుడు మిత్రునితో కలసి సమస్త సృష్టిని అధిష్ఠించి విహరించు చున్నాడని తెలియవలెను. ఈ నాలుగు మకరములకు నాలుగు వర్ణములు కలవని కూడ తెలియవలెను. అందు మొదటిది తెల్లని మకరము లేక దీనిని నీలముగ కూడ తెలుపుదురు. రెండవది ఎరుపు వర్ణము కలది, మూడవది పసుపు వర్ణము కలది, నాలుగవది గోధుమ వర్ణము గలది. ఈ నాలుగు మకరములు జీవ చైతన్యము నధిష్ఠించి లేక దానికి లోబడి యుండు నాలుగు స్థితులు. వీటినే “ధ్యాన్” అను హీబ్రూ గ్రంథమున నాలుగు గుఱ్ఱములని కూడ పేర్కొనిరి. ఈ మకరములను అంతర్యామి సాధనముననే అధిష్ఠించుట వీలగును. ఇతర మార్గముల వీలుపడదు.

జ్యోతిశ్చక్రమున గల మకర రాశి ఈ సందర్భమున ప్రాముఖ్యము వహించును. మకరముల నుండి మోక్షణము పొందుటకు మకరరాశి తత్త్వము ఎంతయు ఉపయోగకరము. ఇది కారణముగ కూడ మకర మాసమును పుణ్యకాల మందురు. ప్రతి సంవత్సరము మకర మాసమున సూర్యోదయమున భూమిని, భూమి జీవులను ఊర్ధ్వముఖులుగ ప్రచోదన మొనరించుటకు సూర్యకిరణముల నుండి ఉద్ధారకమైన తత్త్వము ప్రసరింపబడుచుండును. ఉత్తరాయణ పుణ్యకాల మనగా జీవులను మకర బంధముల నుండి ఉద్ధరించు పుణ్యకాలముగ భావించవలెను.

అటులనే జ్యోతిశ్చక్రమున ఐదవ రాశియైన సింహరాశి, అపసవ్య మార్గమున ఐదవ రాశియైన ధనుస్సు రాశి కూడ మకరముల నుండి ఉద్ధరింపబడుటకు సహకరించగలవు. జీవుని జాతక చక్రమున ఐదు, పది రాశులలో గల గ్రహముల నుండి తాననుసరించ వలసిన ప్రవర్తనము సూచింపబడుచున్నదని కూడ గ్రహింపవలెను.

ఇట్లు మకరవిద్య అతి విస్తారముగ ఋషులచే వివరింపబడినది. ఇది ఒక ప్రత్యేక విద్యగ సాధనచేయు బృందములు గలవు. ఈ సందర్భమున భాగవత మందలి ఒక పద్యమును ఇచ్చట ప్రస్తుతి చేయుచున్నాము.

మకర మొకటి రవిఁ జొచ్చెను
మకరము మఱియొకటి ధనదు మాటున డాఁగెన్
మకరాలయమునఁ దిరిగెడు
మకరంబులు కూర్మరాజు మఱువన కరిగెన్.

పై పద్యమును ధ్యానము చేసి మకర రహస్యముల నెరుగవలెను.

అట్లే సంఖ్యా శాస్త్రమున ఐదు (5) అంకెకు అత్యంత ప్రాముఖ్యము కలదు. ఈ ప్రాముఖ్యత ముందు నామములలో వివరింపబడును.

12. 'నిజారుణప్రభాపూర మజ్జద్బ్రహ్మాండ మండలా'

తన ఎఱ్ఱని కాంతి ప్రవాహము నందు మునిగిన బ్రహ్మాండ మండలములు గలది అని భావము.

సృష్టి ఉదయము, సూర్యుని ఉదయమునకు ముందుగ ఉద్భవించు కాంతి, ఎఱ్ఱని కాంతి. ఈ కాంతి నుండియే సమస్త బ్రహ్మాండ మండలము ఉద్భవించు చుండును. ఈ ఎఱ్ఱని కాంతి యందే బ్రహ్మాండము మునిగి యుండును. ఈ ఎఱ్ఱని కాంతి సౌభాగ్య ప్రదము. దివ్య సంకల్ప అవతరణమునకు సంకేతము. భ్రూమధ్యమున భారతీయులు ఈ ఎఱ్ఱని కాంతి ప్రచోదనమునకే తిలకమును దిద్దుకొనుచుందురు. భగవంతుని ఇచ్ఛాశక్తిగ శ్రీదేవి ఎఱ్ఱని కాంతి ప్రవాహముగ మేల్కొనును. సత్సాధకులు ఈ కాంతి ప్రచోదనము కొఱకే తిలకమును ధరించవలెను. ఇట్లు ధరించుట యాంత్రికముగ కాక ఒక క్రతువుగ నిర్వర్తించవలెను. అట్లు నిర్వర్తించినచో మానవుని యందలి అంతర్యామి ప్రజ్ఞనుండి సంకల్ప ముద్భవించి మానవ మేధస్సుపై ప్రతిబింబిత మగును. సత్సంకల్పము ననుసరించి జీవించు టయే సౌభాగ్యము. అదియే సంపద. ఎఱ్ఱని కాంతి ప్రవాహముగ దేవిని ఆరాధించుట, ఎఱ్ఱని రూపముగ ధ్యానించుట ఈ నామ మందించు సందేశము. అమ్మ అగ్ని వర్ణమని, ఆదిత్య వర్ణమని శ్రుతులు పేర్కొనుచున్నవి.

13. 'చంపకాశోకపున్నాగ సౌగంధిక లసత్కచా'

శ్రీదేవి కేశ పాశములు సహజ గంధము గలవి. కావున అవి తమ వాసనను చంపకాది పుష్పముల కొసంగినవనియు, ఆ పుష్పముల నామె ధరించుటచే వానికి శోభ కలిగెననియు భావము.

అగ్నికుండము నుండి దేవి ఉద్భవించుటచే శిరస్సు మొదట కనిపించును. సాధారణముగ దైవ వర్ణనము పాదమునుండి శిఖాంతము వరకు చేయుట పరిపాటి. కాని ఆమె పుట్టుకలో శిరస్సు ముందు కనిపించుటచే శిరస్సు వర్ణన ఆరంభమాయెను. పురుష సూక్తమున పురుషుని కూడ "సహస్రశీర్షా పురుషః" అని స్తుతించు సంప్రదాయము కన్పట్టును. అవతరణము చెందు దివ్యత్వము శిరస్సు నుండి పాదముల వరకు వర్ణించుట వేద సంప్రదాయమని ఎరుగవలెను.

చంపక, అశోక, పున్నాగములు సుగంధము పరిమళించు పుష్పములు. అమ్మ రూపముయొక్క వర్ణనము పుష్ప వర్ణనముతో ప్రారంభింపబడినది. "సర్వము పుష్పార్థము" అని అగ్నిపురాణము తెలుపుచున్నది. పై తెలిపిన పుష్ప వాసనలతో ప్రకాశించుచున్న కేశములు కలది అని శీర్షోదయ సమయమున ధ్యానింపవలెను.

పుష్పములకు పరిమళము అందించునది శ్రీమాతయే. అనగా పుష్పముయొక్క సుందర రూపము, సౌకుమార్యము అమ్మ రూపముకాగ అందలి సుగంధము అమ్మ సాన్నిధ్యమే అని తెలియవలెను.

మానవులు పుష్పములను ధరించి శరీరమునకు సుగంధము

నందింతురు. పుష్పములకే సుగంధము లందించినవి అమ్మ శిరస్సు నందలి కేశపాశములు. వికసించునది పుష్పము కనుక సృష్టిపుష్పము లందుగల సర్వసుగంధము అమ్మ అందించుచున్న సాన్నిధ్యమని తెలియపవలెను. దీని నారాధించుట కారణముగ భక్తుని యందుకూడ అమ్మ సాన్నిధ్య మేర్పడి అతని నుండి సుగంధ వాసనలు వ్యాప్తి చెందు చున్నవి. మహాత్ము లున్నచోట ఇట్టి సుగంధవ్యాప్తి విదితమే. ఆరాధన మున పుష్పమునకు, సుగంధములకు ఇట్టి ప్రత్యేక స్థానము కలదని తెలియవలెను.

దేవి కేశపాశముల సుగంధమునసుభూతి పొందినవాడు అదృష్టవంతుడు. ఆ కేశ సమూహమందలి సువాసనతో ఏ పుష్ప సుగంధము సాటిరాదు.

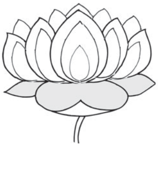

14. 'కురువిందమణిశ్రేణీ కనత్కోటీరమండితా'

పద్మరాగ మణులతో గూడి ప్రకాశించు కిరీటముచే నొప్పునది శ్రీ లలిత- అని భావము.

ఈ మణుల కాంతి భక్తుల భక్తిప్రపత్తులను వృద్ధి గావించునని తెలియవలెను. గాయత్రి ప్రార్థనమున కూడ ఇట్టి మణుల కాంతిని ఆరాధించు సంప్రదాయము కలదు. గాయత్రి జపము చేయుటకు ముందు "ముక్తా, విద్రుమ, హేమ, నీల, ధవళ, ఛాయ" వర్ణములను ధ్యానించుట ఇందులకే. ఇట్లు ధ్యానించుటచే భక్తి ప్రపత్తులు వృద్ధిపొంది, మంత్ర జపమున మనస్సు కాంతుల కాకర్షింపబడి రక్తి చెందును.

కురవింద శిలలనుండి పద్మరాగ మణులు పుట్టును. కురువింద స్ఫటికములు నది లోపలనుండు శిలలు. ఆ శిలల గర్భమునుండి మణులుద్భవించును. ఈ మణులకాంతి సూర్యకాంతి వలెను, చంద్రకాంతి వలెను, కెంపు, నీలము, పచ్చల కాంతుల వలెను మెరయు చుండును. ఈ కాంతి అనురాగప్రదము. మనస్సున కాహ్లాదము కలిగించి బుద్ధి యనెడి వెలుగు లోకములలోకి అవి మనస్సు నాకర్షింప గలవు. ఇది కారణముగ దేవతా శిరస్సులను అలంకరించు మణిమయ కిరీటములను ధ్యానించు సత్సాంప్రదాయ మేర్పడినది. మణుల కాంతి స్ఫటిక శిలలనుండి పుట్టుటచే శుభమైన అనురాగము కలిగించును. కామగుణము వానికి లేదు. వానిని స్మరించుట వలన భక్తి వృద్ధియగును.

ఇట్టి మణుల పంక్తిచే ప్రకాశించు కిరీటముతో శ్రీదేవి అలంకరింపబడి యున్నదని ఈ నామము తెలుపుచున్నది.

శుద్ధమైన స్ఫటికముల నుండి వ్యక్తమగునది సప్త వర్ణములు కలిగిన సూర్యకాంతియే. స్ఫటికమునకు గల స్పష్టత వలన వాని నుండి కాంతి ప్రకాశము కలుగుచున్నది. సాధకుడు నిర్మలమైన మనస్సుతో కాంతిని ధ్యానము చేయుటచే తన నుండి కూడ అట్టి కాంతులు ప్రకాశితము లగును. సూర్యుడు ఆత్మకు ప్రతీక. ఆత్మ శుద్ధమగు మనసేంద్రియ శరీరముల నుండి ప్రకాశించుటయే స్ఫటిక శిలల నుండి వికసించు కాంతులుగ తెలియవలెను.

ఈ నామమున వర్ణముల (రంగుల) ధ్యానము ప్రత్యేకముగ ప్రతిపాదింపబడినది. ఈ ధ్యానము మనస్సును భక్తియందుంచి రక్తి కలిగించును.

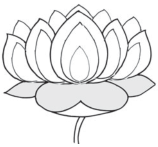

15. 'అష్టమీచంద్రవిభ్రాజ దళికస్థల శోభితా'

అష్టమి చంద్రుడు అర్ధచంద్రుడు. సగము దృశ్యముగను, సగము అదృశ్యముగను, అష్టమినాడు చంద్రుడు గోచరించును. సృష్టి యందు ప్రకృతి పురుషులు యిట్లే యుందురు. కనపడునది మాత్రమే చూచుట అసంపూర్ణ దృష్టి. కనపడునది ఆధారముగ కనపడనిది ఊహించవలెను, భావించవలెను. పూర్ణమైన చంద్రబింబము సగము భాగము కనుపించ నపుడు ఆ మిగిలిన భాగము లేకుండునా? ఉన్నది. అగుపడక ఉన్నది. అటులనే సృష్టియందు దివ్యమైనది అగుపడక ఉన్నది. లేదు అనుకొనుట అల్పత్వము. అర్ధ చంద్రబింబము దీనినే సంకేతించుచున్నదా అన్నట్లు ఉండును. శుక్లాష్టమినాడు కనపడిన భాగము కృష్ణాష్టమినా డగుపడదు. అటులనే కృష్ణాష్టమినా డగుపడు భాగము శుక్లాష్టమినా డగుపడదు. రెండును అర్ధచంద్రాకారములే అయినను, ఒకటి కాదు. రెండు తత్త్వములు సృష్టిలో ఒకదానికొకటి ఆలంబనములు. ఒకటి పెరుగు చున్న, రెండవది తరుగుచుండును. పదార్థము పెరుగుట జరుగుచున్న కొలది, పరమార్థము అదృశ్య మగుచుండును. అటులనే పరమార్థము పెరుగుచున్నకొలది పదార్థము అదృశ్య మగుచుండును. రెండునూ సమతూకముగా నున్న స్థితిని పూర్ణయోగ మందురు. అష్టమి అట్టి యోగమునకు సంకేతము. అర్ధనారీశ్వరుని తత్త్వము దీనినే బోధించును. గోచరింపనివాడు అవ్యక్త బ్రహ్మము. గోచరింపబడునది అతని వెలుగు.

అదియే అమ్మవారు. తాను గోచరించి, గోచరింపని వానిని తెలియబరచు చుండును. అమ్మవారు, అయ్యవారి శోభనమూర్తి. ఆమెను పూజించుట ద్వారా ఆయనను రుచి చూడవచ్చును. ఆయన కనపడుట ఎపుడును ఆమెగనే యుండును. కేనోపనిషత్తు ఈ విషయమును ప్రతిపాదించు చున్నది. అష్టమి కళను అమ్మవారిగ ఆరాధించుచు, మిగిలిన కనబడని అర్ధచంద్ర బింబమును అయ్యవారిగ ఊహించుచు ధ్యానము చేయు మార్గ మిచట తెలుపబడుచున్నది.

16. 'ముఖచంద్ర కళంకాభ మృగనాభి విశేషకా'

చంద్రుని వంటి అందమైన ముఖము నందు చంద్రునిలోని మచ్చవలె కస్తూరి బొట్టును దాల్చినది అని అర్థము. వేదకాలము నుండి భారతీయ సంప్రదాయమున ఫాలభాగమున కస్తూరి బొట్టును అలంకరించుకొనుట కలదు. చాక్షుష మన్వంతరమున మానవు లందరికి నీ మూడవ కన్నుకూడ పనిచేయు చుండెడిది. కాలక్రమమున కామము పెరుగుటచే కాంతులీను దేహములు మరుగుపడి స్థూల దేహము లేర్పడుచు మూడవ కన్నును కప్పివేయుట జరిగినది. మూడవ కన్ను ఆజ్ఞాకేంద్రము. దైవము యొక్క ఆజ్ఞ లేక సంకల్పము జీవునకు తెలియు స్థానము. మానవుల కత్యున్నత ప్రజ్ఞాస్థానము. ఆ స్థానమును స్పృశించుచు, కస్తూరితో అలంకరించుకొనుచు అచటి ప్రజ్ఞను మేల్కాంచునట్లు చేయు విధానమొకటి ఉండెడిది. దానికి సంబంధించిన క్రతువును ప్రతిదినము, స్నానమాచరించిన పిదప స్త్రీలు, పురుషులు కూడ నిర్వర్తించుకొను చుండెడివారు. దైవాజ్ఞ తనయందు భాసింప, దానిని దినమంతయు అనుసరించుటకు ఉద్యుక్తులగుటకే ఈ క్రతువు. కాలక్రమమున అంతర్హితమైన అర్థము మరుగై అలంకారప్రాయముగ మిగిలినది. అటుపై మ్లేచ్ఛుల సంపర్కమున భారతీయ పురుషులీ సంప్రదాయమును వదలినారు. ఉత్తర భారతమున స్త్రీలు కూడ వదలి నారు. శ్రీవిద్యా ఉపాసకులు నేటికిని ఈ సంప్రదాయమును అనుస రించుచుందురు. ఇతరులు వారి వారి భక్తిశ్రద్ధలను బట్టి అనుస రించుదురు. అమ్మవారి ముఖమునగల కస్తూరిబొట్టు మన యందలి ఆజ్ఞ యను ప్రజ్ఞను గుర్తు చేయునదిగ గోచరించును.

చంద్రబింబమందలి మచ్చతో ఫాలభాగమందలి బొట్టును పోల్చుటలో కూడ అంతరార్థ మిమిడియున్నది. మృగనాభి యనగా చంచలమగు బిందుస్థానము. బిందుస్థానము అంతర్యామి ప్రజ్ఞకు, అహంకార ప్రజ్ఞకు నడుమ ముఖద్వారము. అంతర్యామి ప్రజ్ఞ బిందువాధారముగ ప్రత్యగాత్మ లేక అహంకార ప్రజ్ఞయందు భాసించును. కాని, అహంకార ప్రజ్ఞను మాయ ఆవరించినపుడు ఈ బిందువు మాయమగును. అనగా, అంతర్యామి ప్రజ్ఞనుండి వేర్పాటు కలుగును. అహంకార ప్రజ్ఞ స్మరించినపుడే అంతర్యామి ప్రజ్ఞ సాన్నిధ్యము నిచ్చును. స్మరింపనపుడు మాటుగ నుండును. అందువలన ఈ బిందువును చంచలాత్మకమగు మృగము(లేడి)తో పోల్చిరి. చంద్రుని యందలి మచ్చను కూడ అంతర్యామి ప్రజ్ఞకు అనగా మొత్తము వెలుగునకు, బింబాకారముగ ఏర్పడిన వెలుగునకు అనుసంధానము నేర్పరచు బిందువుగ భావించవలెను. పూర్ణచంద్రుని యందలి మచ్చ "ఈ కాంతి నాది కాదు, నా నుండి వెలువడుచున్నది" అని తెలుపు చున్నది. అటులనే అమ్మవారి ముఖమందలి కాంతి పరతత్త్వము యొక్క ప్రతిబింబమే అని తెలుపుచున్నది. ఫాలభాగమున తిలకమును దిద్దుకొను వ్యక్తి కూడ అంతర్యామి ప్రజ్ఞయే తన నుండి భాసించు చున్నదని భావన చేయవలెను. ఈ బొట్టు దివ్య సంకల్పములకు ద్వారమై వ్యక్తులను నడిపించగలదని మూల భావము. "Father thy will be done, not mine" అని తెలుపుటకే ఫాలభాగమందలి తిలకము.

17. 'వదనస్మర మాంగళ్య గృహతోరణ చిల్లికా'

మన్మథుని గృహముతో సాటివచ్చు అందముగల ముఖము శ్రీదేవి ముఖమై యుండగా ఆ గృహమున కేర్పరచిన అందమైన తోరణములవలె ఆమె కనుబొమలు ప్రకాశించుచున్నవని భావము.

తోరణములు గృహమునకు శుభప్రదములు. ఏ గృహమునకైనను మకర తోరణము లేర్పరచినపుడు ఆ గృహము పావనమగును. అశుభము లుండవు. ఇది భారతీయుల నమ్మకము. మకర తోరణము దివ్య జీవనమునకు సంకేతము. సంవత్సర చక్రమందలి ఉత్తరాయణ కాలమైన ఆరు నెలలు, మకర తోరణమని జ్యోతిషము ఘోషించుచున్నది. దక్షిణాయనము ఆరునెలలు రాజ తోరణమని తెలుపుచున్నది. మకర తోరణము జీవుల ప్రజ్ఞను ఊర్ధ్వముఖముగ గొనిపోవును. వసంత నవరాత్రి కాలమునకు పరాకాష్ఠకు చేరును. మకర మాసమునుండి కర్కాటక మాసము వరకు గల ఆరు నెలలలో వసంత నవరాత్రులు శిఖరముగ ఏర్పడును. సమస్త సృష్టి కామేశ్వరీ–కామేశ్వరుల కామము నుండి ఏర్పడినదే! సృష్టి మన్మథగృహము. అందు అధో ముఖమునకు ఊర్ధ్వముఖమున జీవులు ప్రయాణించు దారులు, మెట్లు కలవు. శ్రీదేవి కనుబొమలు జీవుల ప్రజ్ఞను ఊర్ధ్వముఖమునకు ఆకర్షించు తోరణము లుగా వర్ణింపబడినవి. గృహతోరణములు కూడా దివ్యజీవనమునకు

పునరంకిత మగుటకై ఏర్పరచుకొనవలెను గాని, కేవల మలంకారప్రాయ ముగ కాదు. పర్వదినమునందు తోరణములు కట్టుకొనుటలో ఇంతటి గంభీరమైన భావము కలదని గుర్తింపవలెను. శ్రీదేవి అనుగ్రహము లేక ఊర్ధ్వముఖముగ ఎవరు చనగలరు? ఆమె కనుబొమలు ఉత్తమ లోకముల ప్రవేశమునకై అనుమతి నిచ్చునట్లుగ ప్రార్థింపవలెను.

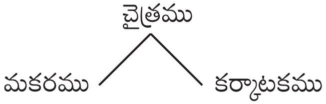

18. 'వక్త్రలక్ష్మీ పరీవాహ చలన్మీనాభలోచనా'

లక్ష్మీప్రదమైన అనగా సర్వమంగళమైన, శుభప్రదమైన, కాంతి వంతమైన చైతన్య ప్రవాహముతో మిసమిసలాడు రమణీయ మైన ముఖము అమ్మవారిది. అందు మీనములవలె అందముగ, వెలుగు రూపములుగ కదలాడు అమ్మవారి కన్నులు మనోహరములు. అనగా, ధ్యానము చేయువారి మనస్సును హరింపగలిగిన సామర్థ్యము గలవి.

పై వర్ణనము నాధారము చేసుకొని అమ్మవారి ముఖమును, నేత్రములను సదా ధ్యానము చేయు భక్తునికి తన ముఖమునందు ఆకర్షణ పెరుగును. అమ్మ ముఖము ఒక చైతన్య ప్రవాహముగను, ఆమె కనులను మీనములతో పోల్చుటయందును లోతైన భావము ఆవిష్కరింపబడినది. మీన నేత్రములు రక్షణమునకును, పోషణము నకు ప్రతీకలు. చేప తన కనులతోనే తన సంతానమును పోషించుట, వృద్ధి పొందించుట, రక్షించుట చేయును. అంతియే కాని యితర తల్లులవలె పాలిచ్చి పోషించుట యుండదు. అమ్మకూడా నట్లే. తన దృష్టితోనే సృష్టిలోని సమస్త జీవకోటులను, గ్రహ గోళాదులను పుట్టించి, పోషించి, వృద్ధి పరచి, రక్షించు నేత్రములు అమ్మవి. ఆమె జగన్మాతృత్వ మునకు ఈ ప్రక్రియ ఒక తార్కాణము. మీనాక్షిగ ఆమెను ఏకాగ్ర చిత్తముతో ధ్యానించు భక్తజనులకు లోటు ఎట్లుండగలదు? అంతియే కాదు, ఆమె మీన నేత్రములు మీనరాశి స్వభావమును పరిపూర్ణముగ

వర్తింపచేయును. అంత్యమునకు, ఆరంభమునకు అధ్యక్షత వహించునది అమ్మ. ఆరంభములో నంత్యము, అంత్యములో నారంభము ఆమె సృష్టిరచనా రహస్యము. తదతీతమైన చైతన్యముగ తాను సృష్టి స్థితి లయముల నధిష్ఠించి యుండు శాశ్వత ప్రజ్ఞ లేక విశ్వ చైతన్యము అమ్మ.

శ్రీ దేవి వలెనే దేవీ భక్తులు కూడా కన్నులతో పోషించుట, రక్షించుట, అనుగ్రహించుట, ఉద్ధరించుట చేయగలరు. అట్టి వారిలో మైత్రేయ మహర్షి ఈ భూమిపై అగ్రగణ్యులు. వారి కన్నులలోనికి తదేక దృష్టితో చూచువారిని క్షణ కాలముననే ఉద్ధరించగల్గు జగద్గురువులు మైత్రేయులు.

19. 'నవచంపకపుష్పాభ నాసాదండ విరాజితా'

చంపక పుష్పమనగా సంపెంగ పువ్వు. సంపెంగ పువ్వు వంటి అందమైన నాసికతో అమ్మవారు విరాజిల్లుతూ యున్నది అని భావము. అదికూడా నవచంపక మగుటచే అనగా అప్పుడే వికసించిన సంపెంగ పువ్వని విశేషార్థము.

అప్పుడే వికసించిన సంపెంగ పువ్వు ఎట్లుండును? అను విషయముపైన భక్తుడు లోతుగ భావన చేయవలెను. అట్టి పువ్వు అత్యంత మృదువుగ నుండును. కాంతివంతముగ నుండును. అద్భుత మైన పరిమళములను వెదజల్లుతూ యుండును. పరిమళము నాఘ్రా ణించు ఇంద్రియము నాసిక. అమ్మ నాసిక పరిమళ స్వరూపమేయని తెలియవలెను. అంతియే కాదు, పరిమళ పూరితమగు సంపెంగ పువ్వును చూచినపుడు నిజమైన భక్తునకు అమ్మ నాసిక దర్శనమీయ వలెను. అమ్మ నాసికను చూచుటకు వెఱ్ఱి ఆవేశమును పొందుటకన్నా- సంపెంగ పువ్వును చూసినపుడు అమ్మ నాసికను దర్శించుట సత్వగుణ భక్తి. ఈ భావముచే ఋషి మనకు నాసికా దర్శనము చేయించు చున్నాడు. అట్టి భావన ప్రాతిపదికగా సంపెంగపువ్వు పరిమళమును ఆఘ్రా ణించు భక్తునకు తాదాత్మ్య స్థితి అప్రయత్నముగ కలుగును. సృష్టియందలి సుగంధమును ఆస్వాదించు స్వభావము గల జీవుని నాసికయందు కూడ అమ్మయే ప్రతిష్ఠితయై యున్నది అని కూడ భావన చేయవచ్చును.

20. 'తారాకాంతి తిరస్కారి నాసాభరణ భాసురా'

తారల కాంతినికూడా తిరస్కరించ గలిగిన ప్రభగల ముక్కుపుడక కలిగినది అని భావము.

తారలకు కాంతి నందించెడిది అమ్మయే కదా! సమస్త సృష్టియందు గోచరించు వెలుగు అమ్మయే. ఆమె ధరించిన బులాకీ కాంతిని ఈ నామమున ప్రశంస చేయుట జరుగుచున్నది. అత్యంత కాంతివంతమైన నాసికాభరణమును వర్ణించుటలో సాధకుని దృష్టి కాంతిపుంజములపై ప్రసరించును. కనులు మూసుకొని ధగద్ధగాయ మానమైన ఒక 'రవ్వ'ను ధ్యానింపుడు. అది మీ భ్రూమధ్యమున మెఱపువలె ప్రకాశించి మిమ్ముల నుద్ధరింపజేయును. శ్రద్ధాభక్తులతో నామము నారాధించు భక్తునకు యిట్టి దర్శనము సహజము. కాంతి, ప్రకాశవంతమైన ఒక బిందువువలె గోచరించి అంతవరకూ చర్మ చక్షువులతో దర్శించిన తారాకాంతులను ధిక్కరించగల దర్శనము జరుగగలదు. బిందుకళా దర్శన మిట్లే యగును. అది తెలిసినవారే యిట్టి నామములను కూర్పగలరు. ధ్యానమున, అమ్మ నాసికాభరణ మిట్టి దర్శన భాగ్యము కలిగించగలదు.

'తారా' యనగా మంగళుడు, శుక్రుడు అను దేవతలు. లేక కుజ, శుక్ర నక్షత్రములు. ఈ నక్షత్రముల కాంతిని కూడా తిరస్కరింప జేయు ప్రభావము కలది అమ్మ నాసికాభరణము. అనగా భక్తునియందు

ఒకవేళ కుజ, శుక్ర దోషములున్ననూ, తత్ప్రభావమును నిర్వీర్యము చేయగల శక్తి ఈ నామమును మంత్రముగ జపించినవారి కేర్పడును. అమ్మను శ్రద్ధాభక్తులతో పూజించువారిని ఏ గ్రహ దోషమూ అంటదు. అందు కుజ, శుక్ర దోషములు యిచట ప్రత్యేకముగా తెలుపబడు చున్నవని కూడ అర్థము చేసుకొనవలెను. భారతీయ వాఙ్మయమున యిట్టి క్షేమమును, రక్షణమునూ ఋషు లేర్పరచినారు. అట్టి ఋషుల ఋణము ఎప్పటికినీ తీర్చలేము.

21. 'కదంబమంజరీక్లృప్త కర్ణపూర మనోహరా'

అమ్మ చెవి పై భాగమున కదంబ పుష్పగుచ్ఛమును ధరించుటచే మనోహరయై యొప్పుచున్నదని భావము. కదంబ మంజరి యనగా కదంబ పుష్పముల గుత్తి. అవి కర్ణమును పూరించి మనోహరత్వమును కలిగించు రీతిగ నున్నవి.

కర్ణమనగా చెవి యని ఒక అర్థము. లంబకోణ త్రిభుజమున లంబకోణమున కెదురుగా యున్న భుజమును కూడా 'కర్ణ' మందురు. కర్ణము మీది చతురస్రము మిగిలిన రెండు భుజముల మీది చతురస్రములతో సమానమని 'పైథాగరస్' అను ఋషి తెలిపినట్లుగా మనము భావింతుము. కానీ, యీ సిద్ధాంతము వేదకాలము నాటిదే. లంబకోణ త్రిభుజము నందలి నిలువు భుజము అయ్యవారుగను లేక పురుషునిగను, అడ్డము భుజము అమ్మవారిగను లేక మూల ప్రకృతిగను, ఈ రెండింటి సమాగమమే (సమమైన కలయికయే) కర్ణమను వెలుగు నకు కారణమని, అట్టి వెలుగు నాధారముగా అగ్ని పుంజములుగ, పుంఖాను పుంఖములుగ సిందూర వర్ణములో సృష్టి యేర్పడినదని, అట్టి సృష్టి అత్యంత మనోహరమైనదని ఋషులు దర్శించినారు.

కదంబ పుష్పము సిందూర వర్ణముగలదై యుండును. ఆ పుష్పముల గుత్తి సృష్టియనెడి పుష్పగుచ్ఛమే. దానిని ధరించినటు వంటిది కర్ణము లేక వెలుగు లేక మహాచైతన్యము. సృష్టి మనోహరత్వమును గూర్చి వేదములే వర్ణింపలేకపోయినవి. ఇంతటి నర్మగర్భమైన భావమును ఈ మంత్రము ఆవిష్కరించుచున్నది. కర్ణముగ వ్యక్తమై దానిని పూరించు నట్లుగా పుంఖాను పుంఖములుగా సృష్టిగోళము లేర్పడుట ఈ మంత్రార్థము.

22. 'తాటంక యుగళీభూత తపనోడుపమండలా'

సూర్య మండలము, చంద్ర మండలము అను రెండు గోళము లనూ తన చెవులకు దుద్దులుగా ధరించినది అమ్మ అని భావము. అనగా సూర్య చంద్రాత్మకమగు సృష్టిప్రజ్ఞలకు 'అమ్మ'యే మూల స్థానమని తెలియవలెను. సూర్యాత్మప్రజ్ఞ జీవులకు ప్రాణము నందించు చుండగ, చంద్రప్రజ్ఞ శరీరము – దాని పెరుగుదల – మనస్సు యిత్యాది వేర్పరచు చుండగ జీవ స్వరూపముగ సమస్త జీవకోటియందు అమ్మ అధిష్ఠించి యున్నది. ఇడ–పింగళ నాడులుగ, గంగా యమునల ప్రవాహముగ ఆరు కేంద్రముల నేర్పరచుకొనుచు మానవుని స్వరూపముగా సృష్టి పరిపూర్ణము గావించుచున్నది. శ్రీదేవియే 7వ కేంద్రమైన సహస్రారము నందు తానుండి సుషుమ్న ద్వారమున మూలాధారము వరకూ వ్యాపించి సమస్త లోకములను, మానవుని యందునూ – సృష్టి యందునూ శ్రీదేవియే నిర్వర్తించుచున్నది అని తెలియవలెను.

23. 'పద్మరాగశిలాదర్శ పరిభావి కపోలభూః'

అద్దము కంటె నిర్మలములైనవి పద్మరాగ శిలలు! వానియందలి పదార్థము అత్యంత పారదర్శకముగను, స్పష్టముగను, నిర్మలముగను యుండును. అమ్మవారి కపోలములు అంతకు మించిన పారదర్శకత కలిగినవని యీ నామమున వర్ణించుచున్నారు. పరమాత్ముని దర్శించుట యనగా అమ్మను దర్శించుటయే! పరమాత్మ దర్శన మిచ్చుట యనగా అమ్మ దర్శన మిచ్చుటయే యగును.

అవ్యక్తమగు తత్త్వము శివము. అట్టి శివము యథాతథముగా ప్రతిబింబించినపుడే దృగ్గోచరమగును. అమ్మవారి చెక్కిళ్ళు అయ్యవారిని ప్రతిబింబింపగలిగిన పారదర్శకత్వముతో ప్రకాశించుచున్నవని తెలియ వలెను. అయ్యకు ప్రతిబింబము అమ్మ! అమ్మ ప్రతిబింబింప చేయునదీ అయ్యనే! మరొకటి కాదు. ఇంకనూ వివరములు వలసినవారు కేనోపనిషత్ చదువుకొనవచ్చును.

24. 'నవవిద్రుమ బింబశ్రీ న్యక్కారి రదనచ్ఛదా'

విద్రుమ బింబమనగా ఎఱ్ఱని కాంతిబింబము. క్రొత్తగా కొనిరాబడిన ఎఱ్ఱని కాంతులతో కూడిన శుభప్రదమైన పెదవులు కలిగినది. సృష్టియందలి అందమైన ఎఱ్ఱని పగడము, దొండపండు వంటి రూపములను, అధిగమించిన అందముగల పెదవులు అని విశ్లేషించబడినవి.

క్రొత్తగా కొనిరాబడిన ఎఱ్ఱని బింబముయొక్క శోభ తెలియవలె నన్నచో తూర్పున ఉదయించుచున్న సూర్యబింబమును దర్శించవలెను. ఉదయ సూర్యబింబపు కాంతి మనస్సున కాహ్లాదము కలిగించును. అనురక్తి ఏర్పరచును. అందుండి వెలువడు కిరణములు నీటిపై పడునపుడు ఉపరితలమున పగడములు పరచినట్లుగా అమితానందము కలిగించును. సూర్యోదయ సమయమున తూర్పు సముద్ర తీరమునను, నదీ తీరమునను, తటాక తీరమునను ఈ కాంతిని దర్శించి అమ్మ పెదవుల కాంతి అనుభూతి పొందవచ్చును. సృష్టియందలి అత్యంత సుందరమైన కాంతులన్నియూ అమ్మ విన్యాసములే ! పై విధముగ పెదవులను వర్ణించుట ఋషి దర్శనము.

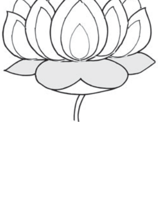

25. 'శుద్ధవిద్యాంకురాకార ద్విజపంక్తి ద్వయోజ్జ్వలా'

శుద్ధవిద్య లేక శ్రీ విద్య లేక షోడశీ విద్య. పరా, పశ్యంతి, మధ్యమ. అదిక్రమముగా వైఖరీ రూపమై ముఖము నుండి బహిర్గతమై గురువు నుండి శిష్యునకు విస్తరించును. శబ్ద బ్రహ్మమునకు రూపము బీజము. అట్టి బీజములోని అభివృద్ధియే పరావాక్కు. దాని అంకురిత దశయే పశ్యంతి. విచ్చుకొనియు వ్యక్తముగాక యుండు ఆకుల జంట మధ్యమ. రెండు దళములు విడివడి, వికసించి, మధ్య నుండి వేరు మొలకగా నిలచుట వైఖరీ. దీనినే అంకుర మందురు. అట్టి అంకురమునకు, రెండు వరుసల దంత పంక్తులకు సామ్యముగలదు.

హల్లులు చేరని పదునారు అచ్చులు శుద్ధవిద్య. ఈ అచ్చులకు తాళువుల సంపర్కము లేదు. పదునారు అచ్చులునూ అంకురములు. ఆకుల జంట లేక పైతాళువు లేక క్రింది తాళువుల దంతములు శివశక్తులు. అట్టి ముప్పదిరెండు అంకురములే ముప్పదిరెండు దంతములుగ నున్నవని తెలియవలెను. అక్షరములను చక్కగ ఉచ్చరించుట, స్పష్టముగ పలుక గలుగుట శుద్ధవిద్యకు ప్రాథమిక అర్హత. ఒత్తులు పలుకలేనివారు, ఞ, ఙ పలుకలేనివారు, శ, ష, స అక్షరాలను స్పష్టముగ పలుకలేనివారు ఆ జన్మమున శుద్ధ విద్య నందలేరు. ఇట్లు పలుకగల్గు సామర్థ్యము గలవారినే శ్రీ విద్యకు గాని, వేద విద్యకుగాని గురువు లెన్నుకొందురు. అర్హత లేని వారియందు విద్య భాసించదు. వారి వారి అర్హతలను బట్టి అర్హమైన విద్యల నందించువాడే సద్గురువు.

శుద్ధ విద్యాంకురము పొందినవారిని బ్రాహ్మణుడందురు. వారు

విద్యాంకుర రూపులు. వారి పంక్తిద్వయముచే శుద్ధవిద్య ప్రపంచమున ప్రకాశించును. వారు దేవీ ముఖమునుండి బయల్పడిన వారే. అందుచే దేవీ దంతములతో సాటిలేని వారని భావము. ఈ అంశమునే 'బ్రాహ్మణోస్య ముఖమాసీత్' అని పురుషసూక్తము గానము చేయు చున్నది.

శుద్ధవిద్యకు ముప్పదిరెండు దీక్షలు ప్రసిద్ధముగ నున్నవని తంత్రశాస్త్రము తెలుపుచున్నది. ఈ ముప్పదిరెండు దీక్షలే ముప్పది రెండు దంతములు. దీక్షలు పొందిన వారందరూ కూడా ద్విజులని శాస్త్రము తెలుపుచున్నది. ఈ శుద్ధవిద్యా దీక్షయందలి ముప్పది రెండు దీక్షలునూ దీక్షిత అంతఃకరణలై నిర్వర్తించినవారు పురుషశ్రేష్ఠులు. వారినే దేవీ ఉపాసకులు అనుట తగును.

ద్విజపంక్తి యనుటలో విశేషార్థమేమన, రెండవసారి జన్మించిన పంక్తులని అర్థము. బాలదంతములు (పాల పండ్లు) వూడి, మరల దంతములు వచ్చును గనుక ఈ దంతములు ద్విజ దంతములు. అవిద్యా మలముతో కూడినటువంటి జ్ఞానము నశించి, శుద్ధవిద్యతో కూడిన జ్ఞానము ఉదయించుట కూడా ద్విజత్వముగ చెప్పబడును. వీరినే బ్రాహ్మణులని, మరల పుట్టినవారని తెలుపుదురు. మొదట, మలమూత్రాదులతో కూడిన శరీరమునందు పుట్టిన జీవుడు విద్యా సాధనము ద్వారా వెలుగు శరీరమున పుట్టుటను మరల పుట్టుట అందురు. వీరికి దేహాత్మ భావనము లేక కేవలము జీవాత్మ భావనయే యుండును. అట్టి వారి మనస్సున భేదభావనము లుండవు. భేద భావనలు లేకపోవుటయే శుద్ధవిద్యకు తార్కాణము. ఇట్టివారికే పరాశక్తి సుసాధ్యము. ఇతరులకు దుర్లభము.

పైన తెలిపిన విధముగా దంతములు గలవారి చిఱునవ్వు ప్రకాశవంతముగ, ఆకర్షణీయముగ, సమ్మోహనముగ నుండును. ఆ మహిమ వారి దంతములనుండి ఉద్భవించు ఉజ్వల ప్రకాశమే. అమ్మ దంతములు మరింత మహోజ్జ్వలముగ ప్రకాశించి సమ్మోహితులను చేయగలవని భావము.

నేను, నీవు, అతడు అను భేదములేని విద్యయే శుద్ధవిద్య. శ్రీవిద్యకు అట్టి భేదము లేదు గనుక అది శుద్ధవిద్య యగుచున్నది. విద్య-శుద్ధ విద్యగాను, అశుద్ధ (అవిద్య) విద్యగాను సృష్టియం దుండును. అవిద్య యను మలములకు విరోధియైన శుద్ధవిద్య, షోడశీరూపమైన విద్య. అనగా పదునారు బీజాక్షరములతో కూడిన విద్య. ఈ బీజాక్షర ములు మెరికల వంటివి. వీటినే పదహారు దంతముల జంట వరుసగా, అమ్మవారి దంతములను వర్ణించుట ఋషి సమన్వయము. అట్టి దంతముల వరుస మిక్కిలి ప్రకాశవంతముగా నున్నది.

ఉజ్వలమైన పదహారు దంతముల వరుసను నీయొక్క శుద్ధ విద్యాంకురములుగ కలిగిన దేవి యని ఈ నామము స్తోత్రము చేయుచున్నది. పదహారు దంతములు పై వరుస యందు, పదహారు దంతములు క్రింది వరుస యందు హెచ్చుతగ్గులు లేక కలిగినవారే ఈ బీజాక్షరములనెడి విద్యాంకురములను చక్కగా ఉచ్చరించగలరు. ఇతరులకు సాధ్యపడదు.

26. 'కర్పూరవీటికామోద సమాకర్షద్దిగంతరా'

కర్పూర వీటిక యనగా యాలకులు, లవంగములు, పచ్చ కర్పూరము, కస్తూరి, నాగకేసరములు, జాజికాయ, వక్కలు మొదలగు వాటి పొడి తమలపాకులతో పాటు కూర్చబడినది. దీనినే తాంబూలము అందురు. అట్టి తాంబూల సువాసన తన పది దిక్కులయందు వస్త్రముగా గలది అని భావము. దేవి ఆవిర్భావము చెందిన వెనుక ఆమె ముఖము నుండి ప్రసరించు సువాసన పది దిక్కులయందు దేవతల నేర్పరచెను. వీరినే వరుసగా ఇంద్రుడు, అగ్ని, యముడు, నిర్‌ఋతి, వరుణుడు, వాయువు, కుబేరుడు, ఈశానుడు, ఇంద్రా విష్ణువు, అగ్నా విష్ణువు అందురు. దేవి తాంబూల సువాసన నుండి ఏర్పడిన యీ దిగ్దేవతలు కేవలము ఆ సువాసనల యందు ఆసక్తి కలవారై తమ తమ కార్యములను నిర్వర్తించు చున్నారని కవి భావము. దేవి తాంబూలపు సువాసన దశదిశ లకూ వ్యాపించుటచే 'ఆమోద' అను పదమును మంత్రమున వాడిరి. ఆ సువాసనా వ్యాపనమునకు దిగంతరము లన్నియూ సమాకర్ష ణము చెందుచున్నవని భావము.

సాధకుని నోరుకూడా యిట్లు సువాసనలు పొందినచో ఆ నోటి యందు అమ్మవారు నివాసమున్నట్లే! సుశబ్దములు పలుకు నోటియందు సువాసన యుండును. నోటి దుర్వాసన నోటి వినియోగపు తీరును మార్చు కొనమని సందేశమిచ్చును. కేవలము ఖరీదైన పండ్లపొడి, పేష్టులతో నోటి దుర్వాసన నరికట్టలేము కదా! సమ్యగ్భాషణమే నోటి సువాసనా రహస్యము. అట్టివారికి దిగ్దేవతల సహకార ముండునని కూడా తెలియ వలెను. వాక్కుయే సమస్త సృష్టినీ ధరించి యున్నది గాన, వాక్కును సరి చూచుకొనువారు సువాసన వలన దిక్కుల రక్షణ కలిగియున్నారు.

27. 'నిజసల్లాపమాధుర్య వినిర్భర్త్సితకచ్ఛపీ'

శ్రీ దేవి సంభాషణ యందలి మాధుర్యము త్రిశక్తులలో నొకరైన సరస్వతీ దేవియొక్క 'కచ్ఛపి' యను వీణానాదమును తిరస్కరించు నట్లుండునని భావము.

వాయిద్యములలో వీణ ఉత్తమోత్తమమైనది. ఉత్తమోత్తమ వీణలు నారదుని మహతి, విశ్వవసువు బృహతి, తుంబురుని కళావతి, సరస్వతీ దేవియొక్క కచ్ఛపి వీణ ప్రథమ స్థానమున నుండును. వ్రేళ్ళ తాకిడితో ఆ వీణ నుండియే సమస్త స్వరములు, అక్షరములు పుట్టుచున్నవి. వర్ణముల స్పష్టత కచ్ఛపీ వీణకే కలదని పెద్దలు చెప్పుదురు. అట్టి స్పష్టత, స్వర మాధుర్యము వ్యక్తము చేయు కచ్ఛపీ వీణానాదము కంటే కూడా శ్రీ దేవి సంభాషణములు మధురాతి మధురముగా నుండునని ఈ మంత్రము ప్రతిపాదించు చున్నది. శ్రీ దేవి పలుకులను వినగలుగు భాగ్యమే భాగ్యము. అంతర్ముఖునకు అట్టి అవకాశము ఏర్పడగలదు. శ్వాసయందలి లయ, తాళముల ద్వారా నాదము చేరి, అట్టి నాదము ఆధారముగ గంధర్వలోకము స్పృశించినచో శ్రీ దేవి సంభాషణా మాధుర్యము నెరుగుట కవకాశ మేర్పడును. నారద - తుంబురు లట్టివారు. ఇటీవలి కాలమున శ్రీ త్యాగరాజు మహాశయులు అట్టి భాగ్యము ననుగ్రహింపబడినారు.

28. 'మందస్మిత ప్రభాపూర మజ్జత్కామేశమానసా'

శ్రీదేవి చిరునవ్వు కాంతి ప్రవాహము ఎల్లలు లేనిదగుటచే కామేశ్వరుని మనస్సు కూడ అందు మునుగుచున్నదని భావము. కామేశ్వరుని మనస్సునుండి సంకల్పము వెలువడి శ్రీదేవి ఉద్భవించినది. శ్రీదేవి సహజముగ కాంతి స్వరూపము. ఆ కాంతియే త్రిగుణాత్మక సృష్టికి ఆధారము. సృష్టి సంకల్పమును నిర్వర్తించుటకు సృష్టికాంతిలో కామేశుని మనస్సు ఇముడును. అతని సహకారముచే సృష్టి నిర్వహణము శ్రీదేవి నిర్వర్తించును. అట్లు పరమశివుడు సహకరించుటయే కాంతి యందు మునుగుట. శివ సంకల్పమును తన కాంతియందిముడ్చుకొని శ్రీదేవి లోకములను, లోకేశులను, లోకస్థులను ఏర్పాటు చేయును. వీరందరి యందును శివు డంతర్లీనముగ నుండగ శక్త్యాత్మకము, రూపాత్మకము అయిన సృష్టిని అమ్మ నిర్వర్తించును. శివ శక్తుల కార్యక్రమములను, సకల సృష్టి నిర్వహణము జరుగుచున్నది. కామేశ్వరుని మానసము పొంది చిరునవ్వు కాంతులతో వెలయుచున్న శ్రీదేవిని ఈ నామము ద్వారా ధ్యానింపవలెను. శ్రీదేవి చిరునవ్వు యందలి దర్పము పరమశివుని మానసము తనయందు యిముడు టయే. ఆ చిరునవ్వులోని కాంతి ఆమె ఈశ్వరత్వమునకు చిహ్నము. సకల సృష్టికిని ఆమె ఈశ్వరి. ఆమెకు పరమశివుడు ఈశ్వరుడు.

29. 'అనాకలిత సాదృశ్య చుబుక శ్రీవిరాజితా'

అమ్మవారి చుబుకకాంతి నిరుపమానము. అనగా దేనితోనూ పోల్చిచెప్పుటకు సాధ్యపడని అంశము. సరస్వతి మొదలుకొని సమస్త కవులకు వర్ణించుటకు ఏ ఉపమానము లభ్యముకానంత అందమైన చుబుకము అమ్మవారి చుబుకము. సాధకుడు తనకు తానుగ ఊహించు కొనవలసిన అందమైన చుబుకమేగాని, పోల్చిచెప్పుటకు ఉపమానము లేదు.

కొన్ని దివ్య విషయములు సాధకుని ఊహకు వదలుట సహజమైన ఋషి సంప్రదాయము. సాధకుడు తనకు తానుగా కాంతి రూపమును ఊహించుట ఇచ్చట సంకేతింపబడినది. నామమును స్తోత్రము చేయు నప్పుడు తత్సంబంధమైన కాంతిరూపమును ఉపాసకుడు ఊహింపవలెను. కాంతివంతమైన రూపమును తాను ఊహించి దర్శించుచున్న కొలదియూ ఉపాసకునిలో కాంతి పెరుగును. యాంత్రికమైన స్తోత్రాదికములు చేయుటలో శ్రమయేగాని, ఫలము దక్కదు. దేవి నామములను, ప్రత్యేకించి ఆయా రూపములను వర్ణించు నామములను పఠించునపుడు కాంతి రూపమును దర్శించుట ఉపాసకునకు ప్రాథమిక కర్తవ్యము.

కాంతిని స్తోత్రాదికములు చేయుచూ ఊహించుట దీక్షగ సాగినచో సాధకుడు తన పరిసరములను మరచి కాంతిలోకమున చేరును.

కాంతిలోకమున మనసు నిలబడుటవలన బుద్ధికిని, మనసునకును వంతెన నిర్మాణము కాగలదు. అది కారణముగ సాధకునియందు క్రమశః దైవీస్వభావము ఏర్పడుట, ముఖము నందు, కన్నులయందు కాంతి పెరుగుట జరుగగలదు.

నిరుపమానమైన, కాంతివంతమైన చుబుకము అందమైన దేవి ముఖమునకు దీటుగ నూహించి, శ్రీదేవి ముఖధ్యానము పరిపూర్తి గావించుకొన వలెను. కేశపాశములు మొదలుకొని చుబుకము వరకు గల వర్ణనము స్తోత్రము చేయువాని మనస్సును ఆకర్షింపచేయగలదు. పన్నెండవ నామము నుండి ఇరవైతొమ్మిదవ నామము వరకు పదునెనిమిది నామములతో దేవి ముఖ వర్ణనము రమణీయముగ చిత్రింపబడినది. అర్థసహితముగ మనసు పెట్టి ఈ నామములను రాగయుక్తముగ ఆలాపన చేయు సత్సాధకునకు శ్రీదేవి ముఖము సమస్త సన్మంగళములను కూర్చును గాక!

30. 'కామేశబద్ధమాంగల్య సూత్రశోభితకంధరా'

కామేశ్వరునిచే కట్టబడిన సౌభాగ్యకారకమైన మంగళసూత్రముచే ప్రకాశించు మెడగలది శ్రీదేవి. ఇచ్చట వర్ణనము శ్రీదేవి మెడనుగూర్చి. అందమైన ఆమె మెడకు మంగళసూత్రము మరింత శోభ కలిగించినది. ఆ మంగళసూత్రము కూడ విశిష్టమైనది. ఎందువలనన కామమునకు ఈశ్వరుడగు శివునిచే కట్టబడినది కదా! శివుడు కామేశ్వరుడు. అనగా మన్మథునకు కూడ ప్రభువు. మన్మథుడు అతని కనుసన్నల ఆజ్ఞల ననుసరించి జీవించవలసినదే. కామమును ఉజ్జీవింప జేయుటకు, హరించుటకు అధికారముగల ఈశ్వరునిచే కట్టబడిన మంగళసూత్ర మిది.

సాధారణముగ జీవులలో మంగళసూత్ర ధారణము చేయు సమయమున పెండ్లి కుమారుడు, పెండ్లి కుమార్తె ఒకరి కనులలోనికి ఒకరు చూచుకొనునప్పుడు కాముడు జనించి ఒకరికొకరు ఆకర్షితు లగుదురు. దాంపత్య జీవనమున పరస్పర ఆకర్షణ ప్రాథమికముగ కామాకర్షణయే. మంగళసూత్ర ధారణ కారణముగ మన్మథుడుద్భవించి చెలరేగును.

కాని, ఇచ్చట మంగళసూత్రము కట్టినది కామేశుడు. మన్మథుడు తనంతట తానుగ చెలరేగుటకు అవకాశము లేదు. అందుచే వర్ణింప

బడిన మంగళసూత్రము విశిష్టమైనది. ఆ మంగళసూత్రము అలంక రించిన మెడకూడ సరిసమానమైన విశిష్టత గలది. శ్రీదేవి కాంతులీను మెడవలన మంగళసూత్రము శోభించుచున్నది. పరమశివుడు కట్టిన మంగళసూత్రము కారణముగ అమ్మవారి మెడకూడ శోభించుచున్నది.

మంగళసూత్రము కామసంజనకము కానప్పుడు అది సౌభాగ్య కారణ మగును. కనులు కనులతో కలసిన సమయమున జీవాకర్షణము జనియించినచో వివాహము సౌభాగ్యప్రదము కాగలదు. అట్టి సౌభాగ్యమును సూచించు సూత్రము కావున అది వట్టి దారముకాక మంగళసూత్రమైనది. మంగళసూత్ర ధారణము వేదమునందు ప్రస్తావింపబడలేదు. దక్షిణభారతమున ఏర్పడిన ప్రాచీన సంప్రదాయ మిది. స్త్రీ-పురుషులకు పరస్పర బాధ్యతలను, బద్ధ జీవనమును గుర్తుచేయు సంకేతమే ధరింపబడిన మంగళసూత్రము.

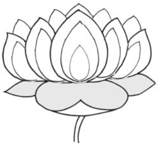

31. 'కనకాంగద కేయూర కమనీయ భుజాన్వితా'

అంగదము, కేయూరము అను బంగారపు, కమనీయపు భుజములచే ప్రకాశించుచున్న దేవి అని భావము. అమ్మవారి నాలుగు భుజముల కాంతిని దర్శించుట ఈ నామముయొక్క ధ్యేయము. శ్రీదేవి శరీరమే బంగారు కాంతులను విరజిమ్ముచు నుండును. నాలుగు భుజములు అంతఃకరణ చతుష్టయమునకు సంకేతములని యిదివరకే వివరింపబడి యున్నది. భుజముల కాంతిని ధ్యానించుట వలన అంతః కరణము పరిశుద్ధి నొందగలదు. కరణమునకు (చేతలకు) అంతః కరణ పవిత్రతయే ముఖ్యము. అట్టి పవిత్రత శ్రీదేవి నాలుగు భుజముల ఆభరణముల కాంతిని ధ్యానించుటచే ఏర్పడ గలదు. కాంతివంతమైన ఆమె భుజములు అంగద, కేయూర ఆభరణములను ధరించినట్లు భ్రమకొల్పును కాని, నిజమునకు ఆమె భుజముల సౌష్టవ కాంతి అది. ఆభరణములను పెట్టుకొనుట వలన సామాన్యులు అందముగ కనబడుదురు. అందమైనవారు ఆభరణములను పెట్టుకొనినప్పుడు వారి కాంతి ఆభరణములకు అందమిచ్చును. అమ్మ ధరించిన ఆభరణముల నుండి విరజిమ్మబడుచున్న కాంతి అమ్మ భుజములనుండి జనించినదే కాని, బంగారము నుండి కాదు. బంగారమే అమ్మ శరీరము నుండి పుట్టినదికదా! కావున నాలుగు భుజములు హిరణ్మయముగా భావన చేయుచూ, అందలి కమనీయత్వము గ్రోలుటలో మనస్సు హరింపబడ

వలెను. బహిర్ముఖమైన మనస్సు అంతర్ముఖమై బంగారు కాంతులలో మునిగినప్పుడు అంతఃకరణములు పరిశుద్ధి చెందగలవు. అట్టి అంతః కరణములు బహిఃకరణములను కూడ చైతన్యవంతముగా చేయగలవు. అది కారణముగ లోకహిత కార్యముల నొనర్చు అంగబలము, భుజబలము ఉపాసకునకు ఏర్పడగలవు.

మెడ, బాహువులు, కంఠము మిథునరాశి చిహ్నములు. మిథునరాశి ద్విస్వభావ రాశి. ద్వంద్వముగ కనబడుచున్న సమస్త సృష్టిరహస్యములు ఈ రాశియందు సంకేతింపబడినవి. ముందు తెలుపబడిన నామములలో గల మెడ, మంగళసూత్రములు, ఈ నామమున అంగద, కేయూరములు తెలుపబడుటలో ద్వంద్వము కలిగి అధిష్ఠించబడిన సమన్వయము కలిగిన దేవిగ అమ్మను అవగాహన చేసుకొనవలెను. దేవీ సహస్ర నామములయందు ద్వంద్వములు, పరస్పర విరుద్ధములు అయిన విషయములయందు ఏకత్వము ప్రతిపాదింప బడినది. ఏకత్వమునందు ద్వంద్వములను దర్శించుట మొదలగును.

32. 'రత్నగ్రైవేయ చింతాకలోల ముక్తా ఫలాన్వితా'

రత్నములు, బంగారము, ముత్యములతో చేయబడిన కంఠాభరణ ములను దాల్చినది అని అర్థము.

కంఠము ఊర్ధ్వలోకమునకు, మానవ లోకమునకు మధ్యస్థమైన లోకము. మానవప్రజ్ఞ విశిష్ట శుద్ధి నొందనిదే దివ్య లోకానుభవములకు పాత్రత పొందదు. ఈ నామమున చెప్పబడిన కంఠాభరణములలో రత్నములు, ముత్యములు, బంగారము వున్నవి. రత్నములు బంగారములో పొదగబడినవి. అవి కంఠమున అలంకరించగా చలించుచున్న ముత్యపు హారము ఒకటి కంఠాభరణమునకు తగుల్కొని యున్నది. ముత్యపు హారము చలించుట మనో చాంచల్యమును సూచించును. ఈ చపల స్వభావము ఉపాసకుని కంఠములందు చింతలు గలవారిగ సూచించును. చింతలను గూర్చి దేవిని ధ్యానించువారు ఈ కదలు చున్న ముత్యపు హారము వంటివారు. ముత్యమునకు, చంద్రునకు, మనస్సునకు గల స్వాభావిక సంబంధమును యిచ్చట గమనించదగును.

కంఠమున పరిశుద్ధి కలిగినకొలది నిశ్చలమైన రత్నము, బంగారము కాంతులు దర్శనమగును. అంతకు పూర్వము చింతాకలిత మైన, చంచలమైన ఆరాధన ఇప్పుడు నిశ్చలమైన ఆరాధనగ పరిణతి చెందును. క్రిందవున్న ముత్యపు హారము తను స్వభావము, దైవీ స్వభావము మిశ్రమముగ నుండుటచే కదలుచు నుండును. దాని

కాధారమైన కంఠాభరణము జీవుని భూమికయైన దేహపుంజము (మనసు, ఇంద్రియములు, శరీరము) నధిష్ఠించివున్న ప్రజ్ఞకు సంకేతము. నిశ్చలమైన కాంతిలోక ప్రవేశమునకు కూడ సంకేతము. ఇట్టివారు దేవిని నిశ్చలముగ ధ్యానము చేయగలరు.

పై నిశ్చలత్వము పొందుటకు ఉపాసకుడు వాఙ్మయ తపస్సును చేయవలసి యుండును. కంఠపు లోయనుండి వచ్చు శబ్దములను దైవముగ దర్శించుచూ మాటాడుట ఈ తపోనియమము. ఎట్టి పరిస్థితులలోను అశ్లీలము, అపవిత్రము, అబద్ధము కలుగచేయు ధ్వనులను పలుకరాదు. కంఠాభరణమును, దానిమధ్య వ్రేలాడు ముత్యపు హారమును పై విధముగా ఆరాధన చేయుట ఉపాసకునకు శ్రేయస్కరము.

33. 'కామేశ్వర ప్రేమరత్నమణి ప్రతిపణస్తనీ'

తన స్తనములను ప్రతిపణముగ నిచ్చి పరమశివుని ప్రేమ అను రత్నమును సంపాదించినది అని భావము. అట్టి మణిని ధరించియున్నది అని భావము. అనగా తన హృదయమును భగవంతునకు అర్పణము చేసి భగవంతుని ప్రేమపూరితమైన కాంతిని తన హృదయమున పొందుపరచుకొన్నది. హృదయమును అర్పించుట యనగా తనను తాను సమర్పణము చేసుకొనుట. అనగా దైవము కొరకే తాను జీవించుట. మరియొక జీవనము గాని, అస్థిత్వముగాని లేకుండుట. మనలను మనము భగవంతునికి ఎంత సమర్పణము చేసుకొందుమో, మనకు భగవంతుడు అంత మాత్రముగనే అనుగ్రహించును. "ఎంత మాత్రమున ఎవ్వరు కొలచిన అంత మాత్రమే నీవు" అను అన్నమాచార్య కీర్తన సందేశాత్మకము. భగవంతుడు నీ హృదయమున ప్రతిష్ఠితుడై వెలుగొందుచు నుండవలె నన్నచో నీ హృదయమును భగవంతున కర్పింపవలెను.

శ్రీదేవి హృదయమున భగవత్ కాంతి మెరయుటనే ప్రేమ రత్నమణి అని వర్ణించబడినది. హృదయమునుండి వచ్చు కాంతి ప్రేమ, దాక్షిణ్యము, కారుణ్యము కలిగి యుండును. మణి కావున కాంతులను విరజిమ్మును. ప్రేమ రత్నమణి కావున ప్రేమతో కూడిన కాంతులను ప్రసరింపచేయును. దానిని పొందుటకు శ్రీదేవి తన హృదయమునే ప్రతిపణముగ పెట్టినది. ఇదియే సాధకులకు ఉత్తమోత్తమమైన మార్గము. దీనిని సర్వసమర్పణ మార్గమని, సర్వహూత యజ్ఞమని తెలుపుదురు.

34. 'నాభ్యాలవాలరోమాళి లతాఫల కుచద్వయీ'

నాభి నుండి ఊర్ధ్వముగ ఏర్పడిన రోమ పంక్తివంటి లత నుండి ఉద్భవించిన రెండు ఫలములవంటి కుచములు కలదానా అని భావము.

సమస్తమైన ప్రకృతియును భగవతి నాభినుండియే పుట్టుకు వచ్చినది. అంధకార బంధురమగు తామర తంపరవంటి సృష్టిని రోమములతో పోల్చి చెప్పుట ఒక సంప్రదాయము. తన మాయాజాల ముచే, త్రిగుణాత్మక శక్తిచే నిర్మింపబడ్డ ప్రకృతి శ్రీదేవి బొడ్డునుండి పాదుకొని లతవలె ప్రాకుతూ అనంతముగ పెరిగియున్నది. ఈ లత కాధారము శ్రీదేవి నాభియే. తన సృష్టియందలి జీవుడు ఇహపర వైభవము లను అనుభవించుటకు తద్వారా ఆనందించుటకు జ్ఞాన విజ్ఞాన ఫలము లను కూడ ఏర్పరచినది. విజ్ఞాన ఫలమును పొంది, ఇహలోక వైభవమను జ్ఞాన ఫలమును పొంది, పరలోక వైభవమును అనుభవించుటకు శ్రీదేవి వద్ద గల రెండు క్షీర కుంభములనే స్తన ద్వయముగ వర్ణింపబడినది.

జ్ఞాన విజ్ఞానములను పొందుటయందు ఆసక్తి గలవారికి తల్లివలె శ్రీదేవి తన స్తనద్వయము నందించును. అందలి క్షీరమును గొని జీవులు వివేకవంతులై వైభవోపేతము, దివ్యము అయిన జీవితములను పొందు చున్నారు. తెనాలి రామకృష్ణునకు అట్టి క్షీర కుంభములను అమ్మ ప్రేమతో అందించినది. అట్లే ద్రవిడ దేశమున జ్ఞాన సంబంధులకు తన స్తన్యము లందించి జ్ఞానము నందించినది. శ్రీదేవి స్తనద్వయమును మాంస మయములుగ చూచుట కరడుగట్టిన అజ్ఞానము. అవి మోహ కారకములు కావు. జ్ఞాన విజ్ఞాన కారకములు.

35. 'లక్ష్యరోమ లతాధారతా సమున్నేయ మధ్యమా'

కంటిచే చూడదగిన నూగారు తీగకు ఆధార మగుటచే ఊహింపదగిన నడుము కలది. అనగా నడుము వున్నదా? లేదా? అను సందేహము కలిగి, అచట పుట్టిన నూగారుచే నడుము కలదని ఊహింపబడు చున్నది. శ్రీదేవి నడుము మిక్కిలి సూక్ష్మమైనదని, చర్మ చక్షువులకు గోచరము కానిదని, మాయాతీతమైనదని తెలియవలెను.

కనపడుచున్న సృష్టికి, కనపడని సూక్ష్మసృష్టి ఆధారము. ఆకాశము నుండి పంచభూతముల సృష్టి దృగ్గోచరము. దానికి వెనుక గల సూక్ష్మ లోకములో అగుపడనివి. అగుపడనిది, అగుపడు సృష్టి కాధారము. శ్రీదేవి నడుము పై భాగమంతయు అదృశ్యము, దివ్యము, అమృతమయమగు లోకములుగ తెలియదగును. నడుము క్రిందిభాగము నుండి దృగ్గోచర లోకములు కలవని తెలియవలెను. సూక్ష్మబుద్ధికే ఈ లోకములు తెలియబడ గలవని తెలుపుటకు సూక్ష్మమైన (నూనూగు) రోమముల పంక్తికి ఆధారముగ నడుము కలదని చెప్పుట. తెలిసిన దానినుండి తెలియని దానికి ప్రయత్నించుట. పరిమితమైన మనస్సుతో అపరిమితమైన దైవమును తెలియగోరుట ఆరోహణక్రమము. ఈ సూక్ష్మమునకు సంబంధించిన ఆరోహణక్రమమునకు నూగారు లత లేక తీగ ఉదహరింప బడినది.

36. 'స్తనభారదళన్మధ్య పట్టబంధవళిత్రయా'

స్తనముల బరువుచే వీగుచున్న నడుమునకు దృఢము కలిగించుటకు మూడు వరుసల బంగారు పట్టికచే చుట్టబడిన సన్నని నడుము కలది శ్రీదేవి అని భావము. నడుమును గూర్చి ముందు నామములో తెలియజేయబడినది. నడుము చుట్టును ఏర్పడిన మూడు భౌతిక లోకములు, మూడు కాలములను ఈ నామము సూచించును. ఇక్కడ చెప్పబడిన మూడు లోకములు మణిపూరకము, స్వాధిష్ఠానము, మూలాధారమునకు సంబంధించినవి. ఇవియే త్రిగుణములు. వీటియందే సమస్త జీవులను శ్రీదేవి తన మాయచే బంధించి వుంచును. మనస్సు, ఇంద్రియములు, భౌతిక శరీరము– ఈ త్రివళుల కారణముగ ఏర్పడి జీవునకు ఉపాధి ఏర్పడును. అజ్ఞానము కారణముగ అవి బంధహేతువు లగును. జ్ఞానము సిద్ధించినచో ఈ ఉపాధులు వైభవ కారకము లగును. శ్రీదేవి నడుముచుట్టును వున్న ఈ మూడు వరుసల బంగారుపట్టీని చక్కగ ధ్యానము చేసినవారికి అమ్మయే బంధములను సడలించును.

37. 'అరుణారుణ కౌస్తుంభ వస్త్రభాస్వ త్కటీతటీ'

ఎఱ్ఱని వస్త్రమును కటి ప్రదేశమున ధరించిన దేవియని భావము.

అరుణారుణ మనగా ఎఱ్ఱని ఎరుపు యని అర్థము. ఇది సూర్యుడు ఉదయించినపుడు ఆకసమున మరియు సూర్యబింబమున కనపడు ఎరుపు.

కౌస్తుంభ మనగా కుంకుమపువ్వు రంగు. అట్టి రంగుతో వెలుగొందుచున్న వస్త్రమును కటి ప్రదేశమున ధరించినది.

ఎరుపురంగు ఇచ్ఛాశక్తి స్వరూపము. అందుండియే జ్ఞాన క్రియా శక్తులు కూడ క్రమశః ఉద్భవించగలవు. అమ్మ తిరుగులేని సంకల్పశక్తి కలది. సంకల్పబలము దృఢముగ ఏర్పడవలె నన్నచో ఉపాసకులు ఈ అరుణారుణ వర్ణమును బాగుగ ధ్యానము చేయవలసి యుండును. ఈ రంగు మనస్సునందు అపవిత్రతను దగ్ధము చేయగలదు. ఇంద్రియ ప్రవృత్తులను నిర్దేశము చేసి నియమించగలదు. జీవునకు అమితమైన సంకల్పశక్తిని ప్రసాదించ గలదు. కావుననే అమ్మవారికి కుంకుమతో పూజ చేయుట.

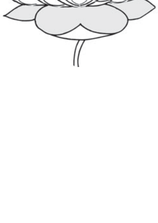

38. 'రక్తకింకిణికారమ్య రశనాదామభూషితా'

రత్నమయములైన చిరుగంటలచే, రమ్యమైన బంగారు మొలనూలుచే అలంకరింపబడినది. ప్రాచీన కాలమున స్త్రీలు కూడ మొలత్రాటిని ధరించు అలవాటు కలదు. ఉపనయనాది సంస్కారములు కూడ స్త్రీలకు చేయుచుండెడివారు. శ్రీదేవికి సదాచారమన్న అత్యంత ప్రీతి. సదాచార బోధకురాలు కావున తాను మొలత్రాడు ధరించి లోకమునకు బోధించుచున్నది. బంగారము, రత్నములతో పొదిగిన గంటలు గల మొలత్రాడు కటి ప్రదేశమున యమ నియమాది గుణముల నేర్పరచుటకు తోడ్పడును. కామము, మోహము కలిగించు ప్రదేశము కటి భాగము. ఆ భాగమునకు రత్నమయము, హిరణ్మయము అగు కాంతులను స్పృశింపచేయుట, ప్రసరింపచేయుట వలన జీవు డతికాము కుడు కాక యుండును. వైదిక సంస్కారము లన్నియు కూడ జీవుడు కామలోలుడై పతనము చెందకుండుటకు ఏర్పరుపబడిన సదాచారములు. సదాచార మున్నచోట సంపద యుండును. విద్య కూడ అభివృద్ధి చెందును. సదాచారమును నిర్లక్ష్యము చేయకుమని తాను మొలనూలు ధరించి జీవులను హెచ్చరించుచున్నది.

39. 'కామేశజ్ఞాత సౌభాగ్య మార్దవోరుద్వ యాన్వితా'

శివునికే ఎరుక కలిగిన సౌభాగ్యము, లావణ్యము, మార్దవము గల ఊరువుల (తొడల) జంట గలది అని భావము. ఊరువుల బలము సంతానశక్తికి చిహ్నము. బలిష్ఠమైన, పుష్టికరమైన ఊరువులు కలవారు ఆరోగ్యకరమైన సంతానమును అందించగలరు. సృష్టి అంతయు శ్రీదేవి సంతానమే. శివుని సంకల్పము ఆధారముగ శివుని సహకారముతో శ్రీదేవి సమస్త సృష్టిని జనింప చేయుచున్నది. గత పది నామముల నుండి పరమశివుని కామేశునిగ కీర్తించుట గమనార్హము. సృష్టి సంకల్పము ఏర్పడిన శివుని కామేశు డందురు. అతనికి సంకల్పమే లేనిచో సృష్టికార్యమే లేదు. శివుడు కామేశుడైనప్పుడే అమ్మవారి కల్పన ముండును గాని, కామేశుడు కానప్పుడు కాదు. అట్లుగాని సమయములో శివశక్తులు ఐక్యత చెందియుందురు. అనగా అర్థనారీశ్వరుడుగ శివుడందును. సత్సంతానము బడయగోరు స్త్రీలు ఈ నామము ధ్యానించినచో సఫలీకృతులు కాగలరు.

40. 'మాణిక్యమకుటాకార జానుద్వయ విరాజితా'

మాణిక్యములచే నిర్మింపబడిన మకుటములవలె కన్పించు మోకాలు చిప్పలు గలది అని అర్థము.

మాణిక్యములు సహజముగ ప్రకాశించునవి. వాటితో కూడిన డిప్పలు (మకుటము) వలె గోచరించు గుండ్రని, అందమైన, ప్రకాశవంత మైన, పుష్టికరమైన, ఆకర్షణీయమైన మోకాలు చిప్పలు గలది అమ్మవారు.

శ్రీదేవి ప్రకృతి సౌందర్యమూర్తి. ప్రకృతి యందలి సమస్త సౌందర్యము ఆమె అంగాంగములయందు భావన చేయుచు సౌందర్య ఉపాసన చేయుట భారతీయ సంప్రదాయమున ఒక విశేషము. సౌందర్య మును ఆరాధన చేయుట ద్వారా సాధకునిలోని సౌందర్యము రూపు దిద్దుకొని సాధకుడు కళ కలిగియుండును. అతని యందు శ్రీదేవి కళ పెరుగును. తద్వారా క్షుత్పిపాస వంటి మలినములు తొలగును.

మోకాలు చిప్పలు జ్యోతిషమున మకరరాశి చిహ్నములు. మకరరాశి సంవత్సర చక్రమున సూర్యోదయమునకు సంకేతము. సూర్యోదయ ప్రభలు అన్ని రంగుల కాంతులను వెదజల్లుచుండును. మాణిక్యములు కూడ అట్లే కాంతులను ప్రకాశింపజేయును. ఉదయించు చున్న సూర్యబింబమును శ్రీదేవి మోకాలు చిప్పతో సరిపోల్చవచ్చును.

41. 'ఇంద్రగోపపరిక్షిప్త స్మరతూణాభ జంఘికా'

శ్రీదేవి పిక్కలు అమ్ములపొదులతో పోల్చబడినవి. అవి ఎఱ్ఱగ నున్నవని తెలుపబడినవి. మన్మథుడు పుష్పబాణముల నుంచు పొదులవలె తెలుపబడినవి. ఎఱ్ఱని రంగు అనగా ఆరుద్ర పురుగుల రంగు. అది అందమైన ఎరుపు. కదంబ పుష్పపు ఎరుపు. అట్లు అందమైన ఎరుపుతో కాంతివంతముగ నున్న అమ్ముల పొదివలె, అదియును మన్మథుని అమ్ములపొదివలె శ్రీదేవి పిక్కలు గోచరించుచున్నవని భావము. ఆ అమ్ములపొదిలో మన్మథుని బాణములు గోప్యముగ రక్షింపబడుచున్నవి. అవి సమస్త కామములను పూరింపగల శక్తిగలవి.

పిక్కల యందుగల బలమును బట్టి జీవునికి కామమునందు గల బలము తెలియును. శ్రీదేవి సమస్త కామములను వర్షింపగల శక్తి స్వరూపిణి. మోక్షకాములకు కూడ మోక్షము నందించగల శక్తి ఆమె పిక్కల కున్నది. బలహీనపు పిక్కలు గలవారు అమ్మవారి పిక్కల వర్ణమును ఆరాధన చేసినచో కామపూరణము సిద్ధించును.

ధర్మమునకు విరుద్ధము కాని కామము దివ్యమే. కామి కానివాడు మోక్షకామి కూడ కాలేడు. కావున కామమే సృష్టికిని అందుండి మోక్షము నకును ఆధారమగు శక్తి. అట్టి కామశక్తి పిక్కల యందుండునని శాస్త్రములు తెలుపుచున్నవి. సమస్త కామములనెడు అమ్ములను అమ్మవారు తన ఎఱ్ఱని, అందమైన పిక్కలనెడు పొదిలో రహస్యముగ దాచి ఉంచెనని అర్థము.

42. 'గూఢగుల్ఫా'

బలిష్ఠమైన చీలమండలు గలది దేవి అని అర్థము. గుల్ఫ అను పదమునకు రక్షణ చేయునది అని అర్థము. గూఢ అనగా రహస్యముగ అని అర్థము. రహస్యముగ తనను ధ్యానించువానిని రక్షించు స్వభావము గలది శ్రీదేవి అని తెలియవలెను.

రహస్యముగ రక్షించుట ఇహజీవనమందలి సమస్యల నుండియే గాక ఇహమునుంచి కూడ రహస్యముగ శ్రీదేవి రక్షించ గలదు. ఆమె మూల ప్రకృతి. ఆమె నుండియే అష్ట ప్రకృతులు ఉద్భవించినవి. ఆమె అవ్యక్తము యొక్క వ్యక్తరూపమే. అష్ట ప్రకృతులు ఆవరణములు సృష్టించగ ఆమె అవ్యక్తమునకు మొదటి ఆవరణముగ నిలచినది. ఆమె పరాప్రకృతి. ఆమె నుండి ఉద్భవించినవి అపర ప్రకృతులు. అపర ప్రకృతుల నుండి దాటించి పరాప్రకృతి అనుభవము నిచ్చి అవ్యక్తమునకు గొనిపోవ సమర్థురాలు శ్రీదేవియే. అమ్మవారి ఆరాధన సకల శుభములను రహస్యముగ అందించును. బాహాటముగ రక్షణము గోచరింపక పోయినను అమ్మ తప్పక రక్షించును అను దృఢ విశ్వాసముతో ధ్యానించు వారికి ఆమె రక్షణ లభించును.

చీలమండలను ఒకదానిపై నొకటి పేర్చి గుదము క్రిందుగ నుంచి సిద్ధాసనము వహించి ధ్యానించువారికి ప్రకృతి సహకరించి ప్రజ్ఞను ఊర్ధ్వగతి చేర్చి ఆజ్ఞయందు స్థిరపరచునని హఠయోగము బోధించుచున్నది. ఇది కుండలిని ప్రచోదన రహస్యవిద్య. దీని కధిదేవతకూడ అమ్మయే.

43. 'కూర్మపృష్ఠ జయిష్ణు ప్రపదాన్వితా'

అమ్మవారి పాదముల పై భాగము (చీలమండల నుండి వ్రేళ్ళ వరకు) తాబేటి వీపుతో పోల్చబడినవి. సాముద్రిక శాస్త్రమును బట్టి కూడ తాబేలు వీపువలె ఎత్తుగ, ఉబ్బుగ ఉన్న పాదపు పైభాగము శుభకర మని తెలుపబడినది. అట్టివారికి జయము సహజముగ కలుగుచున్నది. అపజయము దూరముగ నుండును. వారి అడుగులకు అడ్డులేదు. వారు నడిచిన చోటెల్ల జయముండును.

అమ్మవారి పాదముల పైభాగము తాబేలు డిప్పలవలె చతుర్దశ భువనములకు ఆధారము. పదునాలుగు లోకములకు రక్షణప్రదము. ఆమె పాదముల నాశ్రయించి పూజించువారికి సర్వజయములు కలుగును. పదునాలుగు లోకములలో ఆమె కెదురు లేదు. ఆమె నాశ్రయించిన వారికి కూడ అట్టి "జయిష్ణు" తత్త్వము లభించును. కూర్మ పృష్ఠములను (పై తెలిపిన పాద భాగములను) పూజించువారికి సాధు స్వభావము కలిగి, రజస్తమస్సులు తొలగి సమస్తమును జయించు స్థితి అప్రయత్న ముగ లభించును. అట్టి ప్రశస్తమైన పాదములు గలది శ్రీదేవి. పూజ యంతయు పాదములకే జరుపుటలో గల విశేషార్థము ఇందు సూచింప బడినది. దైవపూజ అంతయు పాదములకే జరుగవలెను. గురుపూజకూడ పాదములకే జరుగవలెను. ఇది గమనించదగును.

44. 'నఖదీధితి సంఛన్న నమజ్జన తమోగుణా'

అమ్మవారి కాలిగోళ్ళ కాంతులు అత్యంత కాంతిమంతములై, ఆమె పాదములకు నమస్కరించువారి తమోగుణమును అనగా అజ్ఞానమును పటాపంచలు చేయుచున్నవని అర్థము.

అమ్మవారి పాదపూజా మహిమ ఇంతింతని చెప్పనలవి కాదు. ఆమె పాద ధ్యానము చేతనే అజ్ఞానము నాశన మగునని నారదాది మహర్షులు కీర్తించిరి. అమ్మవారి పాదములకు శిరస్సువంచి నమస్కరించు వారి హృదయముల లోనికి ఆమె పాదకాంతులు ప్రసరించి, హృదయ కల్మషములను తొలగించి, జ్ఞానము ఆవిష్కరింపజేయునని పురాణములు కొనియాడుచున్నవి. చల్లని తెల్లని యగు గోళ్ళకాంతులు ఎల్లప్పుడును ప్రసరించుచునే యుండుటచే ఆమె పాదములు వ్యభిచరించునవిగ నారదమహర్షి హిమవంతునితో చమత్కరించెను.

నఖములు అనగా కాలిగోళ్ళు. అవి ఎంత ప్రకాశవంతమైనవో, అజ్ఞాన మను చీకట్లు ఎట్లు పారద్రోలగలవో ఈ నామము తెలుపుచున్నది. జ్యోతిష శాస్త్రమున శిరమున కెంత ప్రాధాన్యము కలదో, పాదములకు కూడ అంత ప్రాధాన్యత గలదు. శిరములు, అందలి తలపులు పవిత్రముగ నుంచుకొనువారు పాద నఖముల వరకు గూడ పవిత్రతను చేకూర్చు కొనవలెనని అమ్మవారి కాలి నఖములు తెలుపుచున్నవి. పరమగురువుల పాదనఖములు ఇట్లే యుండునని దర్శించినవారు తెలుపుదురు.

45. 'పదద్వయ ప్రభాజాల పరాకృత సరోరుహా'

శ్రీదేవి పాదముల జంట సౌష్టవ పూరితములై, మిక్కిలి లలితములై పద్మములతో కూడిన సరస్సులను కూడ తిరస్కరించు చున్నవని అర్థము.

పద్మాలయము మనగా కమలముల సరస్సు. కమలములు కాంతితో విచ్చుకున్న గ్రహగోళాదులకు సంకేతములు. అట్టి గ్రహతార కాదులు నీలాకాశమను సరస్సునందు విచ్చుకొని వైభవోపేతముగ కన్పట్టును. పద్మాలయ మనగా సృష్టిగోళమని అర్థము. కమలముల సరస్సు అని అర్థము. అట్టి సమస్త సృష్టి సరస్సు కాంతిని కూడ అధిగ మించు కాంతి అమ్మవారి పాద ద్వయములకున్నదని వర్ణన.

మరియు పద్మములు సౌందర్యమునకు, సౌకుమార్యమునకు, ప్రసన్నతకు, స్వచ్ఛతకు చిహ్నములు. అట్టి పద్మములకన్న మిన్నగ పై లక్షణములు అమ్మవారి పాదద్వయమందు గోచరించును. అందులకే ఆమెను 'లలిత' అని సంబోధింతురు.

46. 'శింజానమణి మంజీర మండిత శ్రీపదాంబుజా'

ఈ నామమున అమ్మవారి కాలి అందెల వర్ణన మున్నది. శబ్దములు చేయుచున్న, మణిమయ కాంతులచే విరాజిల్లుచున్న అందెలుకల పాదములు గలది శ్రీదేవి అని అర్థము.

ఆమె కాలి అందెలు చేయు శబ్దములు వేద నాదములని గ్రహింపవలెను. వాటి మణిమయ కాంతులు చిత్కళ అనుభూతులని తెలియవలెను. ఉత్తమ ఉపాసకులకు అమ్మవారి ధ్యానమున నాదములు వినిపించుట జరుగుచున్నవి. అవి కింకిణి శబ్దములుగ మొదలై దశ విధములగు నాదములుగ వినిపించుచు అనుశ్యూతము, శ్రావ్యము అగు వేణునాదముగ పరిణమించును. అట్లే నాద శ్రవణముతోపాటు చిత్కళను గోచరించుచు తేజోమయమైన కాంతుల వరకు దర్శనము జరుగు చుండును. ఉపాసకులకు గృహము నందు గజ్జల మ్రోతలు వినపడుట నుండి వేదనాదము వరకు వినిపించుట జరుగుచుండును. ఈ నాద ధ్వను లన్నియు అనాహతములే. అట్లే చిత్కళలతో ప్రారంభమై బింబ దర్శనము వరకు దర్శనములు జరుగుచుండును.

పై నాద కళానుభూతులు అమ్మవారి సాన్నిధ్యమును సంకే తించును. పై అనుభూతులు కలవారు దేవీ దర్శనమునకు ప్రాతులగు చున్నారని తెలియవలెను. పరహితము చేయుచు, పవిత్రతను పెంచు కొనుచు వారు శ్రీదేవి పాద దర్శనమునకు చేరువగుచుందురు. ఈ కాలి అందెల తళుకులు, నాదములు తన్మయత్వము కలిగించుచు ఉపాసకుని దివ్యసాన్నిధ్యమున నిలుపును.

47. 'మరాళీ మందగమనా'

ఆడుహంసవలె విశేషమైన సౌందర్యముతో కూడిన మెల్లని, ఒయ్యారమైన నడక గలది శ్రీదేవి అని అర్థము.

హంస నడకలు వర్ణింపలేని ఒయ్యారము గలవి. ఆ నడకలు నెమ్మదిగను, సౌందర్యముగను, చూపరులను ఆకర్షించునట్టివిగను, ఆనందదాయకముగను ఉండును. అందున ఆడుహంస మరింత విశేషించి పై లక్షణములను కలిగియుండును. మరాళ మనగా హంస, మరాళి అనగా ఆడుహంస. శ్రీదేవి గమనము ఆడుహంస గమనముతో పోల్చబడినది.

హంస శబ్దమునకు అనేకార్థములు గలవు. హంస అనగా తేజో మూర్తియగు సూర్యుడు. హంస అనగా "నే నతడే" అని యర్థము. అనగా నేను పరమాత్మ స్వరూపుడను అని యర్థము. శ్రీదేవి తేజోమయ మూర్తి. సృష్టియందలి తేజస్సంతయు ఆమెదే. అగ్ని, సూర్యుడు, చంద్రుల కాంతి ఆమెదే. ఆమె పరమాత్మ యొక్క వ్యక్తరూపమే. పరమాత్మ అగుపించుట యనగా ఆమె యగుపించుటయే. ఆమె దర్శనము అతడి దర్శనమే. కేనోపనిషత్తు దీని నద్భుతముగ ప్రకటింపజేసినది. మరియు హంస పరమ మంత్రము. అనగా పరమును చేర్చు మంత్రము. ఇహము నుండి తరింపుచేయు మంత్రము. తారకమంత్రము.

అమ్మవారి హంస గమనము మనయందలి ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలుగ గమనించవలెను. సూక్ష్మముగ, మందముగ, మంద్రముగ జరుగు సూక్ష్మ స్పందన శ్రీదేవి కదలిక యని తెలియవలెను.

48. 'మహాలావణ్య శేవధిః'

శ్రీదేవి మహాలావణ్య నిధి అని అర్థము. లావణ్య మనగా అతిశయముతో కూడిన సౌందర్యము. మహాలావణ్య మనగా మొత్తము సృష్టి లావణ్యమని గుర్తించవలెను. శేవధి అనగా నిధి అని అర్థము. కావున సృష్టి యందలి అతిశయముతో కూడిన సౌందర్యము, మృదుత్వము ఎక్కడ దర్శనమిచ్చునో అక్కడ శ్రీదేవి ప్రస్ఫుటముగ నున్నదని భావింపవలెను.

నామారాధన కేవలము పూజా సమయమున మాత్రమే గాక, సృష్టి పరిశీలనమున గూడ జరుగుచుండవలెను. అపుడే అది ఉపాసన కాగలదు. కేవలము పూజా గృహమునకే పరిమితము చేసిన ఉపాసన అసంపూర్ణ మగును.

శ్రీదేవియే సృష్టి వెలుగు. ఇచ్చట తెలుపబడిన వెలుగు లావణ్యమైన వెలుగు. ముత్యము లందలి నిగనిగ ఛాయను లావణ్యమని అందురు. అమ్మవారి కాంతి ధవళముగను, లావణ్యముగను, అరుణముగను, నీలముగను, పసుపుగను సాధకుని స్థితులను బట్టి గోచరించును. ముత్యపు కాంతి సౌమ్యమైన మరియు సంపూర్ణమైన కాంతి. అది ధవళకాంతివలె చూపరులకు ఇబ్బంది కలిగించదు. ఆహ్లాదము కలిగించును. చంద్రుని వెన్నెలవలె మనస్సును ఊరట పరచును. చంద్రకాంతి లావణ్యకాంతి. సౌందర్యమునకు చంద్రకాంతియే సరిపోల్చదగినది, సూర్యకాంతి కాదు. అమ్మ సౌందర్య సాన్నిధ్యము మృదువై, మధురమై, సుందరమై ఉపాసకులను లాలించును.

49. 'సర్వారుణా'

అరుణ వర్ణము అనగా ఎఱ్ఱని రంగు. అమ్మవారికి ఎఱ్ఱనిరంగు ప్రీతి కలిగించునని పలుమార్లు సహస్ర నామములయందు గోచరించును.

ఆమె వస్త్రము అరుణారుణ వస్త్రమని ముప్పది ఏడవ నామము తెలుపుచున్నది. ఆమె పెదవులు ఎఱ్ఱనివని, ఎఱ్ఱని పగడకాంతి కలిగియున్నవని 24వ నామము వివరించుచున్నది. ఆమె కిరీటమున పద్మరాగమణులు కలవని, 14వ నామము తెలుపుచున్నది. ఆమె ఎఱ్ఱని కాంతి ప్రవాహమున బ్రహ్మాండ మండలములు మునిగియున్నవని తెలుపుచున్నది. 6వ నామమున ఉదయించుచున్న వేయి సూర్యులకాంతి కలదిగ శ్రీదేవిని స్తుతించుట జరిగినది. ఉదయించు సూర్యుడు ఎఱ్ఱనిరంగు కలవాడు కదా! అసలామెయే అగ్నిగుండము నుండి పుట్టినదని 4వ నామము తెలుపుచున్నది. అంతవరకేల ధ్యాన శ్లోకమే 'అరుణాం' అని మొదలగును.

ఇకముందు నామములలో గూడ అరుణ వర్ణము మరల మరల తటస్థించును. అరుణము ఇచ్ఛాశక్తి సంకేతము. ఆమె ఇచ్ఛాశక్తి వలననే సృష్టి, స్థితి, లయములు జరుగుచున్నవి. అందుచే ఆరాధకులు ఎఱ్ఱని పుష్పములు, ఎఱ్ఱని మణులు, ఎఱ్ఱని వస్త్రములు, ఎఱ్ఱని కుంకుమతో ఆరాధన చేయుట శ్రేష్ఠము. 'సర్వారుణ' కావున ఎచ్చట ఎరుపురంగు చూచినను ఆమె అస్థిత్వమును గుర్తించుట సత్సాధన.

50. 'అనవద్యాంగీ'

శ్రీదేవి నింద్యములు కాని మంచి లక్షణములతో కూడిన అంగములు కలదని అర్థము. ఆమె రూపము మొత్తము అన్ని అవయవములతో కూడి సలక్షణములు అని తెలియవలెను. దోష రహితములు అని తెలియవలెను. సౌందర్య నిధానములు అని తెలియవలెను.

సృష్టి యందలి అందమంతయు శ్రీదేవిగా దర్శించవలెను. అంద మును ఆరాధనము చేయుటవలన ఉపాసకుని యందు కాలుష్యము తగ్గును. చైతన్యము ఉబుకును. పొంగిన చైతన్యము ముఖమునందు, పాదముల యందు, హస్తముల యందు, ప్రత్యేకించి దరహాసము నందు, చూపులయందు గోచరించును. శ్రీదేవి ఉపాసకుడు దేవీ సౌందర్యముతో కళకళలాడుచుండును. అతని కన్నులు చూపరులను ఆకర్షించును. అతని నవ్వు, మాట ఎదుటివారిని ముగ్ధులను చేయును. అతని పాదములు, హస్తములు కోమలముగ నుండును. గులాబీవర్ణముతో అందముగ నుండును. సుకుమారముగ నుండును. అతని దేహచ్ఛాయ క్రమశః పెరిగి నిమ్మపండు ఛాయవలె కాంతివంతముగ నుండును. అతడు అన్ని విధముల సుకుమారుడిగ దీప్తించును. అతడు దేవి పుత్రుడుగ జీవించును.

కేవలము శ్రీదేవియే ఉపాసకుని రూపముగ నున్నదని తెలియ వలెను. శ్రీరాముడు, శ్రీకృష్ణుడు అట్టి దివ్యమూర్తులు. వారు

త్రిమూర్త్యాత్మకము అయిన అమ్మరూపమే. అందము నారాధించుటలో ఇట్టి వైభవమున్నది.

అందమును చూచి ఆరాధించకపోగ కామించుట దౌర్భాగ్యము, పతన కారణము. ధర్మవిరుద్ధమగు కామము అందము ఎడల కలిగినచో, అది అత్యంత అశుభవాసన. దానియందు ప్రేరణ కలిగినచో పతనము తథ్యము. తాను పతనము చెందుటయేకాక తాను కారణముగ తన వారందరు పతనము చెందుదురు. సంతతి పతనము చెందును. తాను కులనాశకుడుగ శాశ్వత అపఖ్యాతి పొందును. రావణుని కథ ఇదియే.

అందమును, అందును అందమగు కులస్త్రీని అవమానించుట కూడా పై విపత్తునకు కారణము. దుర్యోధనునకు, అతని అనుయాయి లకు సర్వభ్రష్టత్వము స్త్రీ నవమానించుట వలననే.

అందము ఆరాధన అంశము. దానియందు కామము గాని, ద్వేషముగాని కలిగినవాడు దుఃఖపడును. అవమానించినవాడు భంగ పడును. ఆరాధించినవాడు సుఖపడును. సంపదను పొందును. కీర్తి యశస్సును పొందును. సకల శ్రేయస్సును పొందును.

పై కారణముగనే దాదాపు 38 నామములు అమ్మవారి అందమును గూర్చిన ఆరాధన నీయబడినవి.

51. 'సర్వాభరణభూషితా'

శిరస్సు నుండి పాదముల వ్రేళ్ళ వరకు ఆభరణములచే అలంకరింపబడినది, ఆభరణములను ధరించినది అని భావము.

శ్రీదేవి కాంతియే మూల పదార్థముగ స్త్రీ రూపమును ఊహించి నచో సమస్త అంగములు కాంతిమయములుగ గోచరించి ఆభరణములు ధరించినదిగ అగుపించును. శ్రీదేవి అనుగ్రహము పొందిన సిద్ధజీవులకే అట్టి కాంతి యుండును. ఇక శ్రీదేవిని గూర్చి చెప్పనేల. ఉదాహరణకు సిద్ధుడు, చిరంజీవియగు హనుమంతుని దేహము బంగారు వర్ణముతో దగదగ మెరయుచుండును. ఆ బంగారపుకాంతి అతని సహజ చైతన్య స్థితి. అతని కన్నులు మణిమయ కాంతులను వెదజల్లుచుండును. ఇట్లు దివ్యానుగ్రహము పొందినవారందరు సహజ ఆభరణ భూషితులుగ గోచరింతురు. లలితా దేవి విషయమున ఇక చెప్పవలసిన దేమున్నది? ఆమె విశ్వకాంతి, విశ్వ చైతన్యము. ఆమె రూపాత్మిక అయినప్పుడు సర్వాంగ ములు ఆభరణములు ధరించినట్లు కాంతులు విరజిమ్ము చుండును. దివ్యమంగళరూపులకు ఆభరణములు అలంకారప్రాయము కావు. వారి అంగ సౌష్ఠవము కాంతి ఆభరణములకే శోభ కూర్చును. అమ్మ సహజ కాంతిని దర్శించు ప్రయత్నము, భక్తులు ఆమెను నలుబది నాలుగు ఆభరణ ములతో అలంకరింతురు. క్రమశః ఆమె సహజ కాంతిని దర్శింతురు.

అమ్మ తన కాంతితో ఏడు లోకములను ధరించును. స్థితి భేదమును బట్టి ఒక్కొక్క లోకము ఒక్కొక్క వర్ణముగ గోచరించును. అందుచే ఆమె ధరించినటువంటి ఆభరణములు ఇంద్రధనుస్సువలె ఏడురంగులు కలిగియుండును. సప్తలోక సృష్టి ధారణమే అమ్మ ఆభరణములు ధరించినట్లుగ తెలియబడుచున్నది.

52. 'శివకామేశ్వరాంకస్థా'

మంగళకరుడైన కామేశ్వరుని తొడపై నధిష్ఠించియున్నది దేవి అని ఈ నామమునకు అర్థము.

ఇచ్చట శివ శబ్దము, కామేశ్వర శబ్దము తెలియవలసిన అంశములు. శివుడనగ మంగళ స్వరూపుడు. సర్వశుభములను చేకూర్చువాడు. అతని అస్థిత్వమే శుభకరము, మంగళకరము. సర్వమునకు అతడు ఈశ్వరుడు. కామమునకు కూడ ఈశ్వరుడు. అందుచేతనే కామేశ్వరుడైనాడు. కామము, శివము ఈశ్వర విభూతులే. శ్రీదేవి ఈశ్వరుని హృదయమే. ఆమె ఆతని సంకల్పమే. అట్టి సంకల్పము నుండి జ్ఞానము, ప్రజ్ఞానము, విజ్ఞానము, సంజ్ఞానము, అజ్ఞానము వెలువడుచున్నవి. అతని నుండి శ్రీదేవి వెలువడుట యనగ అతడు సృష్టిని అనుమతించినాడని అర్థము. అట్లనుమతించుటయే సంకల్పము వ్యక్తమగుట. అట్లు వ్యక్తమైన సంకల్పము క్రమశః సృష్టిని వెలువరించును. అతడొకడే. అతడే జగత్ సృష్టిని చేయగోరెను. అదియే శివకామము. దానిరూపమే శివకామిని యగు శ్రీదేవి. కామము లేనిదే సృష్టిలేదు. జ్ఞానము ప్రజ్ఞానమగుట కామము కారణముగనే. ప్రజ్ఞానము నుండియే మతి, స్మృతి, సంకల్పము, బుద్ధి, మేధ, ప్రాణము ఇత్యాదివి వెలువడును. అందుచేత సమస్త సృష్టి కామమునకు శ్రీదేవి అధిదేవత అని తెలియవలెను. ఆమె శివుని నుండి వ్యక్తమై సృష్టికామమును నిర్వర్తించుచున్నది.

జ్యోతిషమున మానవ దేహమందలి తొడ భాగమును కామము నకు ప్రతిరూపముగ వర్ణింతురు. దేహలావణ్యము, మార్దవ లక్షణము ఊరువులు తెలుపును. ఇవి బలిష్ఠముగ నున్నవారు జీవితమున కామము బలిష్ఠమై యున్నవారుగ నుందురు. కామేశ్వరుని తొడపై ఆసీనురాలై యున్న శ్రీదేవి బలిష్ఠము, పటుత్వము అయిన సృష్టి సంకల్పముతో ఆసీనురాలై యున్నదని అర్థము. కామేశ్వరుని ఒడిలో ఇట్లు ఒయ్యారముగ కూర్చుండిన శ్రీదేవిని ధ్యానించువారికి సర్వశుభములు కలుగును. అశుభములు కలుగవు. కామము ధర్మముతో ముడిపడిన, సర్వము శుభంకరమే.

53. 'శివా'

శివుని వెలుగురూపమే 'శివా'. శివుడు నిరాకారుడు. అతడాకారము ధరించినచో శివా యగును. శివుడు గుణాతీతుడు. అతడు గుణములను ధరించినచో శివా యగును. వ్యక్తమైనచో శివా. అవ్యక్తముగనున్నచో శివ. నిజమునకు పంచాక్షరీ మంత్రము నుపాసించు వారు శ్రీదేవినే ఆరాధించు చున్నారు. దేవుని రూపమును, గుణము లను, శక్తిని, బలమును, జ్ఞానమును, తెలివిని ఆరాధన చేయుట యనగ శ్రీదేవి నారాధించుటయే. వీటన్నిటికిని అతీతము అయిన తత్త్వము శివతత్త్వము. వాని నుండియే ఈ సమస్తమును వ్యక్తమవగ, అతడు వానియందు నిండియుండును. అనగ ధరించును. ధరించగనే శివా యగును. అవి తనయందిమిడి యున్నప్పుడు శివుడై యుండును. శ్రీదేవి ఆరాధనమే శివుని సగుణారాధన. అందుచేతనే ఆరాధన మంతయు శివా ఆరాధనమే.

శివకు, శివాకు భేదము లేదు. శివుడెట్లో దేవియును అట్లే. దేవి యెట్లో శివుడును అట్లేయని లింగ పురాణము తెలుపుచున్నది. సృష్టికావలి దైవమే శివుడు. సృష్టియందలి దైవమే శివా.

శివ (శివా) అనగా సమస్తము తన వశమున నున్న స్థితి. సమస్తము శివ వశమే. అనగా శ్రీదేవి వశమే అని కూడ అర్థము.

శివ (శివా) అనగా మేలును కలిగించువాడు. అనగా శ్రీదేవి జీవులకు మేలు కలిగించుచుండును.

శివ (శివా) అనగా సమస్తము విశ్రాంతి చెందు స్థితి. సృష్టి సమస్తమును శ్రీదేవియందు విశ్రాంతి చెందుచున్నది. ఆమె అతనియందు విశ్రాంతి చెందుచున్నది.

శివ (శివా) అనగా సాధుత్వమని గూడ అర్థము. శ్రీదేవి సహజముగ సాధుస్వరూపిణి.

శివ (శివా) యనగా మంగళకర గుణములు అని అర్థము. శ్రీదేవి గుణములన్నియు మంగళకరములే. ఆమె నారాధించువారికి అట్టి గుణములు ప్రసాదించగలదు.

శివ (శివా) యనగా శమింపజేయువాడు (చేయునది) అని అర్థము. శమము, శాంతి శ్రీదేవి ప్రసాదించు పరమోత్కృష్టమైన సంపద.

శివ (శివా) అనగా శుభ ప్రారంభము అని కూడ అర్థము. సర్వశుభములకు శివా- శివులే ప్రారంభకులు.

54. 'స్వాధీనవల్లభా'

అధీనుడైన భర్తకలది అని అర్థము. శ్రీదేవి శక్తి స్వరూపిణి. ఇచ్ఛాశక్తి, క్రియాశక్తి, జ్ఞానశక్తి ఆమె నుండియే ఉద్భవించును. త్రిగుణములు, పంచభూతములు ఆమె నుండియే ఉద్భవించును. సమస్త దేవతలకు కూడ ఉద్భవకారిణి శ్రీదేవియే. శివుని నుండి ఆమె ఉద్భవించుట కూడ స్వచ్ఛందమే. అట్లుద్భవించి, నర్తించి మరల శివునిలో చేరుట ఆమె క్రీడ. అందుచే ఆమె సర్వస్వతంత్రురాలు.

55. 'సుమేరుశృంగ మధ్యస్థా'

సుమేరు పర్వతము మానవదృష్టి కగోచరము. ఆ పర్వతము సురలకు స్థానము. అది సకల భువనములతో కూడియున్నది. వాటి నన్నిటికిని శిఖరస్థానమున శ్రీదేవి యున్నది. సుమేరు శృంగములు మూడు. అవియే సృష్టికాధారమగు త్రిగుణములు. ఆ మూడింటికిని కేంద్ర స్థానమున శ్రీదేవి ఉపస్థితయై ఉన్నదని తెలియవలెను.

56. 'శ్రీమన్నగరనాయికా'

నగరమునకు నాయక యని అర్థము. నగరమునకు అర్థము విద్యానగర మనియె. సమస్త విద్యలకు ఏ ప్రదేశ మాలయమో, దానిని ప్రాచీన కాలమున నగరమని పిలిచెడివారు. నాగరికులనగ విద్యల యందు నిపుణులని అర్థము. పూర్వకాలమున విద్యయే సంపదగ భావించుటచే విద్యలు గల తావును నగర మనిరి. వారణాసి, పాటలీ పుత్రము, ఉజ్జయిని అట్టి నగరములే. భవంతుల ఎత్తును బట్టి, ప్రదేశము వైశాల్యమునుబట్టి, జనాభానుబట్టి ప్రస్తుతము నగరములను నిర్వచించు చున్నారు. ఇది కలి ధర్మము.

57. 'చిన్తామణి గృహాంతస్థా'

చింతామణులచే నిర్మింపబడిన గృహమునందు నివసించునది అని అర్థము.

తలచిన కోరికలను తీర్చునట్టిది చింతామణి రత్నము. అట్టి రత్నములచే నిర్మించబడిన గృహమునందు వసించునది అని అర్థము. చింతామణి గృహము బ్రహ్మాండము నధిష్ఠించి యుండునని, అందుండియే సమస్త సృష్టి ప్రణాళిక వెలువడునని బ్రహ్మాండ పురాణమున తెలుపబడెను. ఇది కారణముగ చింతామణి గృహమే సమస్త సృష్టికిని, త్రిమూర్తులకును, త్రిశక్తులకును శిరోధార్యముగ భావింతురు. ఆ గృహమున వసించునదియే శ్రీదేవి. మానవ శరీరమందు సహస్రార పద్మము నధిష్ఠించిన మణి గూడ చింతామణియే. మానవ ప్రజ్ఞకు అది పరమోత్కృష్ట స్థానము. అట్లే సృష్టికి పరమోత్కృష్ట స్థానము చింతామణి గృహము.

58. 'పంచబ్రహ్మాసనస్థితా'

పంచ బ్రహ్మములే ఆసనముగా గలది. వారిని అధిష్ఠించి ఉన్నది అని అర్థము.

సదాశివుడు, ఈశ్వరుడు, రుద్రుడు, విష్ణువు, బ్రహ్మ వీరిని పంచబ్రహ్మ లందురు. సదాశివు డనగ సృష్టి సమస్తమునందు వసించియున్న తత్త్వము. ఈశ్వరు డనగ ఒక్కొక్క జీవిని అధిష్ఠించి యున్న తత్త్వము. త్రిగుణములను అధిష్ఠించినవారే త్రిమూర్తులు. వీరందరిని అధిష్ఠించి యుండునదే శ్రీదేవి తత్త్వము. ఈ ఐదుగురును శ్రీచక్రమున కోణపంచకముగ గోచరింతురు. ఈ ఐదుగురు బ్రహ్మలును సృష్టి నధిష్ఠించి యుండువారు. పంచ కర్మేంద్రియములకు, పంచ జ్ఞానేంద్రియములకు, పంచ తన్మాత్రలకు, పంచభూతములకు వీరు అధిదేవతలు. వీరి నధిష్ఠించి యున్నది శ్రీదేవి యగుటచే, ఆమెను 'పంచబ్రహ్మాసనస్థితా' అని స్తోత్రము చేయుదురు.

59. 'మహాపద్మాటవీ సంస్థా'

అనేకానేక మహత్తరమైన పద్మములు గల అడవిలో నుండునది అని అర్థము.

శరీరమే మహా పద్మముల అడవి. అందలి షట్చక్రములు మహత్తరమైన పద్మములు. అవిగాక అనేక సహస్ర సంఖ్యాకములగు నాడులు కూడ మహా పద్మములే. షట్చక్ర పద్మములను, నాడీ పద్మములను అధిష్ఠించి సహస్రార పద్మమున్నది. మొత్తము పద్మముల అడవికి సహస్రదళ పద్మమే అధిష్ఠాన పద్మము. దానికి పైన వేయి దళములు గల కులపద్మము అధోముఖమై విలసిల్లి యున్నది. దానిపై దేవి యుండును. కులపద్మము బ్రహ్మాండ పద్మము. సహస్రార పద్మము పిండాండ పద్మము. పిండాండమును, బ్రహ్మాండమును అధిష్ఠించియున్న ప్రజ్ఞ శ్రీదేవి. ఈ రెండు అండముల యందు అసంఖ్యాకములగు పద్మములు కలవు. పద్మములనగ ప్రజ్ఞాకేంద్రములని తెలియవలెను. అసంఖ్యాకమగు పద్మములతో కూడిన పిండాండ బ్రహ్మాండములే మహా పద్మాటవి. దాని నధిష్ఠించి అమ్మ యున్నది.

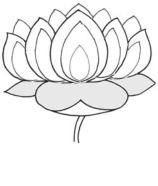

60. 'కదంబవనవాసినీ'

కదంబ వనమందు ఉండునది అని అర్థము. కదంబ మనగ వెలుగునీడలకు అతీతమైన చోటు. ద్వంద్వాతీత స్థితి. అచట సుఖ దుఃఖములు లేవు. జయాపజయములు లేవు. రాగద్వేషాది ద్వంద్వ భావములకు చోటు లేదు. సురాసుర విభజన లేదు. ప్రజ్ఞ పదార్థ విభజన లేదు. రజస్తమస్సులు లేవు. మంచిచెడులు, ధర్మాధర్మములు లేవు. కేవల ముండుటయే ఉండును. ఉండుటయేగాని ఉన్నానను భావన లేదు. అట్టిది కదంబము. అది నిర్వికారస్థితి. అట్టి వన మొకటి మనయందును, సృష్టియందును కలదు. మనయందది సుషుమ్నయందలి హృదయ పద్మమునుండి ఆజ్ఞాపద్మము వరకు వ్యాపించియున్నది. సృష్టియందలి బంగారము, వెండి ప్రాకారముల మధ్య భూమిగ ఏడు యోజనముల విస్తారము కలిగియున్నది. పై విషయము భైరవ తంత్రమున తెలుపబడినది. ఈ వనమందు ఓంకారనాదము అనుశ్యూతముగ నాదించు చుండును. తపస్విజనులగు సిద్ధులు ఈ వనమునందు ఉందురని ప్రతీతి. బహిరంగమున భూమిపై కూడ కడిమిచెట్ల వనమునందు నాదోపాసన చేయు ఆచార మొకటి యున్నది.

61. 'సుధాసాగరమధ్యస్థా'

సుధాసాగర మధ్యలో ఉండునది శ్రీదేవి అని అర్థము. సుధాసాగర మనగా అమృతముతో కూడిన సాగరము. ఈ సాగరము అమృతముచే ఆవరింపబడిన మహానగరము. ఇది బ్రహ్మాండముపై నున్నది. ఇదే సాగరము పిండాండమందు, సహస్రార పద్మ కేంద్రమునందు కలదు. అదికూడ అమృత నగరమే. వీనియందు శ్రీదేవి వసించును. ఈ నగరము లను లేక సాగరములను చేరిన జీవి శ్రీదేవి అనుగ్రహమును పొంది పునర్జన్మ రహితమైన స్థితిని పొందును. శాశ్వత మోక్షము నందును. సత్కర్మ, దేవి ఉపాసన సాధనములుగ జ్ఞానమును పొంది మోక్షము నందుండుట ఇందలి క్రమము.

శ్రీదేవి శివుని ఊరువులపై వసించునని, మేరు శిఖరముపై వసించునని, విద్యానగరమునందు వసించునని, బ్రహ్మాండము పైన ఉన్న చింతామణి గృహమందు వసించునని, పంచబ్రహ్మలతో కూడిన ఆసన మున వసించునని, మహాపద్మముల అడవి యందు వసించునని, కదంబ వనమున వసించునని, అమృత సాగరమున వసించునని తొమ్మిది నివాస స్థానములను శ్రీదేవి ఉనికిపట్టుగ లలితా సహస్రనామమున వర్ణింపబడి యున్నది.

62. 'కామాక్షీ'

కమనీయమగు కన్నులు కలది అని అర్థము.

శ్రీదేవి కన్నులు అత్యంత ఆకర్షణీయములు. కనుల నుండియే సమస్తమును సృష్టించి పాలించు జగన్మాత శ్రీదేవి. ఆమె కనుల నుండి ప్రసరించు అనుగ్రహ కారణముగనే జీవులు తరింతురు. దేవి అనుగ్రహము లేక జీవునికి మోక్షము లేదు. ఆమె అనుగ్రహమునకు వేచియుండుట తపస్విజనులు తెలుసుకొనిన సత్యము. సత్కర్మా చరణము, ఉపాసన, జ్ఞాన సముపార్జనము చేయుచు శ్రీదేవి కనుల నుండి ప్రసరించు అనుగ్రహ కిరణములకై సమస్త లోకములందు తపస్విజనులు వేచియుందురు.

స్వభావమున కన్యాత్వము చెందినవారినే శ్రీదేవి అనుగ్రహించు నని జ్యోతిషశాస్త్రము తెలుపుచున్నది. కన్యారాశి పవిత్రతకు సంకేతము. దానికి సప్తమ రాశియైన మీనరాశి నుండి, మీనములవలె కమనీయమైన కన్నులు గల జగన్మాత అనుగ్రహము ప్రసరింపజేయగ, కన్యాతత్త్వముగల జీవులు దివ్యజీవులై తరింపు చెందుచున్నారు. ఇట్టి వారిని కన్యా పుత్రులని వేదములు తెలుపుచున్నవి.

63. 'కామదాయినీ'

కోరికల నిచ్చునది అని భావము.

శ్రీదేవిని సేవించువారికి సకల వాంఛలను ఆమె పరిపూర్తి గావించును. శివుని వ్యక్తరూపమేగాన, శివ సాయుజ్యము కూడ నొసగగలదు. ఇహమును పరమును అందించునది శ్రీదేవి. ఆమె కామేశ్వరుని కూడ భక్తుల కందించగలదు. చిల్లర కామములన్నియు నెరవేర్చగలదని వేరుగ తెలుప నవసరము లేదు. అమ్మ నారాధించిన వారికి కోరికలు తీరుటలో సౌలభ్యమున్నది. కామద + అయిని అని పలుకుటలో సమస్త కామ (కోరిక) పరితృప్తికి అమ్మయే శుభమగు వాహిక అని అర్థము. ఆమె సర్వకామప్రద. భక్తితో సేవించువారికి వరప్రదాత. బ్రహ్మ సహితము ఆమెను ప్రార్థించి ఇచ్ఛాశక్తి కలిగి సృష్టిని నిర్వర్తించు చున్నాడు అని బ్రహ్మాండ పురాణమందు తెలుపబడినది.

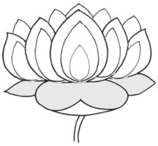

64. 'దేవర్షిగణసంఘాత స్తూయమానాత్మ వైభవా'

దేవతల చేతను, ఋషిగణముల చేతను స్తుతింపబడుచున్న ఆత్మవైభవము కలదానా అని అర్థము.

దేవగణములైనను, ఋషి గణములైనను, గ్రహతారకాదులైనను సర్వ ప్రాణికోటి, అమ్మ యిచ్ఛ నుండి వ్యక్తమైనవారే. అందరి జీవనము అమ్మ యిచ్ఛపై ఆధారపడియున్నది. ఆమె అనుగ్రహించినచో జ్ఞానవంతు లగుదురు. ఆగ్రహించినచో ఆమె మాయలో పడుదురు. ఎంత తెలిసిన వాడైననూ అమ్మ మాయకు లోబడియే జీవించు చుండును. ఆమె మాయ నెవరునూ దాట లేరు. త్రిమూర్తులు సైతము ఆమె మాయకు లోబడియే యుందురు గనుక ఆమె అనుగ్రహమునకై నిరంతరము స్తుతించుచునే యుందురు.

ఇచ్ఛ, జ్ఞానము, క్రియ అమ్మ ఆత్మవైభవములే. అయ్యవారు తదతీతము. అందువలన సత్సంకల్పము, జ్ఞానము బంధింపని క్రియ, జీవునకు జరుగవలెనన్నచో అమ్మ ఆత్మవైభవమును స్తుతించుటయే శరణ్యము.

65. 'భండాసుర వధోద్యుక్త శక్తిసేనా సమన్వితా'

భండాసురుని వధించుటకు శక్తి సేనగా వృద్ధిచెంది ఉద్యుక్తు రాలైనదానా అని అర్థము.

భండుడు బూడిదనుండి పుట్టినవాడు. శివుడు మన్మథుని తన కోపాగ్నిచే దహించినపుడు అతని శరీరము బూడిదైనది. అప్పటినుండి మన్మథు డనంగుడైనాడు. ఆ బూడిద మన్మథుని శరీర సౌందర్యమే కాక, రుద్రుని కోపము కూడ పొందియున్నది. దానిని గణపతి చూసి, ఆ బూడిదతో ఒక చిత్రమైన పురుషాకారము నిర్మింపజేసెను. అది జూచి బ్రహ్మ ఆశ్చర్యపడెను. "భండ భండ" అనెను. భండ అనగా ఆశ్చర్యము. ఆశ్చర్యమగు రూపము గలవాడని అర్థము. తన ప్రసక్తి లేకయే పుట్టుట వలన కూడ బ్రహ్మ ఆశ్చర్యపడెను.

రుద్రుని కోపాగ్నిని కలిగిన విభూతి నుండి భండుడు పుట్టుటచే అతడు రుద్ర స్వభావము కలిగిన వాడయ్యెను. రాక్షసుడయ్యెను. రుద్రుని కోపశక్తిని వధించుట కెవ్వరికిని సాధ్యము కాలేదు. అందువలన దేవతలచే, ఋషులచే స్తుతింపబడి, సృష్టి సంరక్షణార్థము శ్రీదేవియే అనంత శక్తి రూపములుగా మారి ఒక సేనగా యేర్పడి, సమభావముతో భండుని చంపుటకు సంకల్పించినది.

భండుడనగా సిగ్గు లేనివాడు అనికూడ అర్థము. సిగ్గు, లజ్జలేనిది, జడమైనది దేహ పదార్థము. దేహి దేహమున గల మమకారముచే జ్ఞాన

హీనుడై సిగ్గు, లజ్జ వదలి ప్రవర్తించును. ధర్మమును మరచును. జడుడై జీవించును. అట్టి జడత్వమును శ్రీదేవి వధించగలదు. జడత్వమును వధించి, జీవు నుద్ధరించుట సమభావమే కదా! ప్రేమభావమే కదా! అమ్మ భండుని వధించుట జీవు నుద్ధరించుట కొరకే.

భండవధకే అమ్మ శక్తి సేనగా ఏర్పడినది. అవియే అనంతమగు జ్ఞానమార్గములు. జీవులను రకరకములుగా ఉద్ధరించుటే తన కర్తవ్య ముగా అమ్మ ఉద్యమించును. జగన్మాత కన్న ప్రేమమూర్తు లెవ్వరును లేరు.

66. 'సంపత్కరీ సమారూఢ సింధుర వ్రజసేవితా'

సంపత్కరీ అనుదేవిచే రూఢమైన గజములతో గూడిన గుంపుచే సేవింపబడినది శ్రీ లలితాదేవి యని యర్థము.

గజముల గుంపులను తన వశమున వుంచుకొను దేవతను సంపత్కరీ అందురు. సంపత్కరీదేవి ఊహకందని వైభవము కలది. ఆమె అనుగ్రహించినచో సృష్టియందలి సమస్త వైచవము జీవునికి దక్కును. ఆమె సృష్టి వైభవమున కధిపతి. ఆమెవద్ద గుంపులు గుంపులుగ ఏనుగుల సమూహములు ఏడు సముద్రములందు గలవు. అనగా ఏడు లోకముల అంతరములందు గలవు. వాటినుండే ఏడు లోకముల వైభవములు ఏర్పడును. వాటి అన్నిటికిని సంపత్కరీ దేవి అధిపతి.

గజములు వైదిక సంకేతములు. తుష్టి, పుష్టి కలిగించు తత్త్వము గలవి గజములు. సిద్ధిని, బుద్ధిని గూడ ప్రసాదింపగలవు. మానవ శరీరమునందు అవి చిత్తవృత్తులుగ పనిచేయును. చిత్తవృత్తుల బలమును గజబలముగ ఋషులు గుర్తించిరి. ఎంతటి బలవంతుడైనను మాయ వలన చిత్తవృత్తులకు లోబడక తప్పదు. చిత్తవృత్తులు యోగులకు అంతర్ముఖములు, ఇతరులకు బహిర్ముఖములు. అవి బీజప్రాయములై జన్మల తరబడి స్వభావ రూపమున వెంట వచ్చుచుండును. ఇవియే వాసనలు. ఇవి దగ్ధమైననాడే, యోగులకైనను సమాధి స్థితి కలుగును.

"బలాదాకృష్య మోహాయ మహామాయా" అని దుర్గా సప్తశ్లోకి తెలుపుచున్నది. జ్ఞానులైనను, చైతన్యవంతులైనను సంపత్కరి అనుగ్రహ ములేక సృష్టి వైభవమును దాటి తత్త్వమును బడయలేరు. అమ్మ గజసమూహముల బలమట్టిది. ఈ గజ సమూహము లన్నింటిని అధిష్ఠించిన, తన అంశయే సంపత్కరీ. అట్టి సంపత్కరీదేవి గజ సమూహ ముల నధిష్ఠించి అమ్మ నారాధించుచున్నది.

సంపత్కరీదేవి సృష్టియందు సమస్తము నిచ్చును. జ్ఞానమును కూడ నిచ్చును. కాని పరతత్త్వమును చేరుటకు ముందుగా ఆమె అనుగ్రహించవలెను. పరతత్త్వము లలితాదేవిగను, యిహతత్త్వము సంపత్కరీ దేవిగను, స్వభావములు (చిత్తవృత్తులు) గజ సమూహములు గను తెలియవలెను. వైభవములు కోరువారు సంపత్కరీదేవిని, పరతత్త్వములేక మోక్షము కోరువారు లలితాదేవిని ఉపాసించ తగునని తంత్రార్థము.

67. 'అశ్వారూఢాధిష్ఠితాశ్వకోటి కోటిభిరావృతా'

స్వాధీనము చేసుకొనబడిన కోటానుకోట్ల అశ్వములతో శ్రీదేవి కూడియున్నదని భావము.

ముందు నామమున గజారూఢగా శ్రీదేవి తెలుపబడినది. ఈ నామమున అశ్వారూఢగ తెలుపబడినది. ముందు నామమున చిత్తవృత్తులను గజములను స్వాధీనమున నుంచుకొన్న సంపత్కరీ దేవిగ శ్రీదేవి వర్ణింపబడినది. ఇచ్చట ఇంద్రియము లను అశ్వములను తన స్వాధీనమున నుంచుకొని సృష్టిజీవులను నడిపించు చున్నట్లుగ శ్రీదేవి వర్ణింపబడినది. చిత్తవృత్తులు అంతఃకరణము నందుగల చిత్తము యొక్క రీతులు. అవి జన్మాంతర సంస్కారములు. అవి అత్యంత బలమైనవి. ఇంద్రియములు బహిఃకరణమై చిత్తవృత్తిని ప్రేరణచేయగ ప్రవర్తించును. చిత్తము వాసనలను వెదకికొనుచుండగ, ఇంద్రియములు వాటికి తోడై, వాసనా స్థానములను సృష్టియందెక్కడ యున్నవో గమనించి చిత్తమున కందించును. చిత్తము ప్రేరణ చెంది యింద్రియముల ద్వారా వాసనలను అనుభూతి చెందును. అనుభూతి చెందిన వాసన బలమై మరల చిత్తమున ప్రేరణ కలిగించును. మరల యింద్రియము లదేపని చేయును.

ఇది యొక విష వలయము. వాసన, చిత్తప్రేరణ, యింద్రియముల సహాయము, యింద్రియార్థముల గుర్తింపు, యింద్రియములు చిత్తమున కవి తెలుపుట, చిత్తము యింద్రియములతో, యింద్రియార్థములను శరీరము పాధిగ అనుభవించుట, అనుభవమును వాసనగ మరింత

స్థిరపరచుట. ఈ విష వలయమునందు జీవుడు చిక్కుకొని వాసన లాధారముగ తీరుబడిలేక జన్మ లెత్తుచుండును.

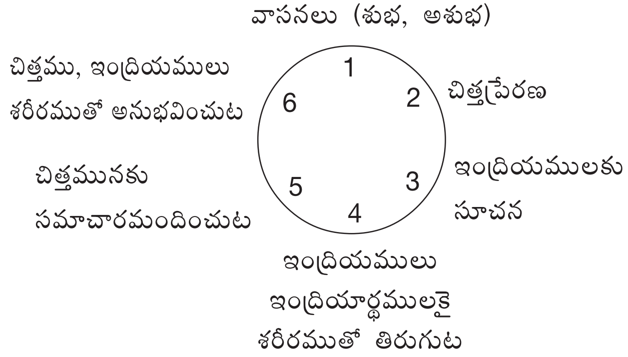

ఉదాహరణకు వాసనలయందు దొంగతన మున్నదను కొనుము. ఆ వాసన చిత్తమును ప్రేరేపింపగ చిత్తమెట్లు దొంగతనము చేయవలెనో ఆలోచించును. ఇంద్రియములు దొంగతనము చేయదగు వస్తువులను, ప్రదేశములను చూపి చిత్తమునకు తెలుపును. చిత్తము యింద్రియము లను, శరీరమును ఉపయోగించి నేర్పుతో దొంగతనము చేయును. ఇట్లు దొంగబుద్ధి, రంకుబుద్ధి, మానవుని యుగముల నుండి బంధించివేసినది. ఇవికాక చిల్లరమల్లరగ మానవుని చిత్తము అతివాగుడు, రుచికై మిక్కుటముగ భుజించుట, విచక్షణ లేకయే చూచుట, వినుట, ముట్టుకొనుట సాగుచునే యుండును. మానవుని బలవంతముగ యింద్రియార్థముల వైపుకు యింద్రియములు లాగును. విచక్షణ వద్దని తెలుపుచున్ననూ, కూడని పనులు తన నుండి జరుగుచునే యుండును. కోటానుకోట్లుగ యింద్రియార్థములను లక్షల జన్మల నుండి

పొందుచున్నను, తృప్తి చెందక, మరల నవే కోరుట యింద్రియము లనెడి అశ్వముల బలము.

గజబలము, అశ్వబలము జీవుని బలవంతముగ సృష్టిలోనికి లాగివేయుట 66, 67 నామములలో గమనించదగును. ఇది అంతయు అమ్మ మాయా స్వరూపము. ఈ వ్యాపార మంతయును అధిష్ఠించి అమ్మ యున్నది. ఆమె అనుగ్రహమే ఈ మాయా బంధనమునకు పరిష్కారము. అందుచేత అశ్వారూఢ అయిన మాతగ, కోటానుకోట్ల అశ్వములచే చుట్టబడిన మాతగ అమ్మ నారాధించుట ఈ శ్లోకమున అందించిన సాధనా స్వరూపము.

అశ్వారూఢయైన శ్రీదేవి అధిరోహించి తిరుగు అశ్వము పేరు 'అపరాజిత'. అది మిక్కిలి వేగముగల గుఱ్ఱము. వాయువు కన్నను వేగము కలది. మనోవేగము దాని వేగమని తెలియవలెను. దాని వెనుక మిగిలిన కోటానుకోట్ల అశ్వములు వాయు వేగమున బయలు దేరును. 'అపరాజిత' యను ఈ అశ్వము పగ్గములు అమ్మ చేతియందే యున్నవి. చిత్తమును వశము చేసుకొనుటకు అహంకారపూరితుడైన మానవుడు రకరకముల ప్రయత్నములు చేయును. చిత్తవృత్తి నిరోధనమే యోగ విద్య ఆశయమని తెలుపబడినది. అట్టి యోగవిద్య ఫలింపవలె నన్నచో, అమ్మ ఆశీర్వచనము తప్పనిసరి. అమ్మ అనుగ్రహముతో చిత్తవృత్తి నిరోధమే కాక సమాధిస్థితిని కూడ పొందిన యోగు లనేకులు కలరు. ఇది పాశ్చాత్యులకు ఆధునిక యుగమున అవగాహన కాని విషయము. వారి సంప్రదాయమున స్త్రీ విలాసమున కుపాధియే గాని, మోక్షమున కుపాయమని తెలియదు.

చిత్తము యొక్క గజశక్తి సంపత్కరి కాగ దాని కనురూపమగు యింద్రియశక్తి అశ్వారూఢ అయినది. అశ్వారూఢను గజారూఢను జయించగల శక్తి అమ్మ ఇచ్ఛాశక్తియే. అమ్మ ఇచ్ఛాశక్తియే ఉమగ జనించినది. 'ఉమా కుమారి' ఆమె పూర్తిపేరు. ఇంద్రియ వృత్తులను, చిత్తవృత్తులను జయించి శివుని పొందుటకు ఆమె తపస్సుచేయ సంకల్పింపగ తల్లి భయపడి "వద్దు, వద్దు" అనెను. "నీవాపని చేయ లేవు" అనెను. 'ఉమ' అనగ నీ వా పనికి వద్దు అనుట. 'ఉ' అనగా నీవు. 'మ' అనగ వద్దు. కాని ఆమె కుమారి. కుమారి యనగా మహా మాయను జయించగల ఇచ్ఛాశక్తి. 'కుం' అనగా మహామాయ. 'మారి' అనగా నశింప చేయునది అని అర్థము. తల్లి వద్దన్నను పార్వతీదేవి శివుని గూర్చి తపస్సునకై సంకల్పించెను. ఇచ్ఛాశక్తిచే ఆమె తపస్సున శివుని అనుగ్రహము పొందినది. శివుడనగా ఆత్మజ్ఞాని.

ఉమాకుమారి లేక పార్వతి తపస్సుచే శివుని చేరినది. కాన ఆమె భోగ్యురాలు కాదు. కావుననే శివుడామెతో వశించు చున్నప్పటికిని వారి నడుమ భోగము లేదు. కుమార సంభవమునకై దేవతలు వేడినప్పుడు శివుడు అగ్ని స్వరూపమైన తన వీర్యమును అగ్నిదేవునికి అందించెనే కాని పార్వతీదేవి ద్వారా కాదు. గణపతి అయినను, కుమారుడైనను అమ్మ సంకల్పము నుండి పుట్టిరేగాని శరీరము నుండి కాదు. అశ్వము (ఇంద్రియములు) ల కధిపతిగ కుమారుడును, గజములకు (చిత్తవృత్తులు) అధిపతిగ గణపతిని, ఇచ్ఛాశక్తి కధిపతిగ పార్వతీదేవిని, ఆత్మజ్ఞానమున కధిపతిగ శివుని తెలియనగును.

68. 'చక్రరాజ రథారూఢ సర్వాయుధ పరిష్కృతా'

చక్రరాజమను రథము నధిరోహించిన శ్రీదేవి యని, రథము నందామె చుట్టును సర్వాయుధములు పరివృతమై అలంకరింప బడినవని అర్థము.

శ్రీ చక్రమే రథము. అది చక్రరాజము, రథరాజము. చక్ర మనగ తిరుగుచు త్రిప్పునది. రథమనగా ముందుకు సాగునది. అమ్మ, సృష్టి చక్రమును త్రిప్పుచు జీవులనందు తిరుగాడ చేయుచున్నది. సర్వలోకములందు జీవుల కదలిక ఆమె కదలికయే. సృష్టిచక్రము త్రిప్పుచుండగ జీవులందు తిరుగాడుచుందురు. రథమునకు పురో గమనము తిరోగమనము గలవు. రథమందలి ఆయుధము లన్నియు, సృష్టియందు దుష్ట శిక్షణకు, శిష్ట రక్షణకు యేర్పడి యున్నవి. అంతియే కాదు, సమస్తమైన ఆత్మజ్ఞాన ఆయుధములు కూడ అందున్నవి. యోగ సాధన లన్నియు గొనుపోవు వున్నత స్థానము శ్రీ చక్రమే.

శ్రీ చక్ర రథమును చేరినవాడు శుద్ధ విద్యయందు ప్రవేశించును. శుద్ధ విద్యయందు జగత్తును చైతన్యమయముగ చూచుట నియమము. అట్లు చూచినచో తనపై తనకు ఈశత్వము కలుగును. ఈశత్వమున చేరిన జీవుడు దానియందే సాధనా బలమున స్థిరబడినచో సదాశివుని పాదములను స్పృశించిన వాడగును. క్రమశః సదాశివత్వమును పొందును. అపుడు తానే బ్రహ్మమని తెలియును. విశ్వమంతా తానే

నిండియున్నాడని తెలియును. అట్లు తెలియుటయే శుద్ధవిద్య. తెలియక పోవుట వలన భేదబుద్ధి కలుగును. భేదబుద్ధి అవిద్య.

శ్రీచక్రము రథరాజమని కూడ తెలుపబడినది. ఈ రథమునకు ధ్వజము ఆనందము. దీనికి తొమ్మిది కోణములు కలవు. అవియే నవావరణములు. అమ్మ మరియొక రథము ఏడు కోణములతో నుండును. దానిని అమ్మ అధిష్ఠించినపుడు అమ్మపేరు 'మంత్రిణి'. అమ్మకు మరియొక రథము కలదు. దానికి ఐదు కోణములు కలవు. దానిని అమ్మ అధిష్ఠించినపుడు అమ్మను 'ప్రాజ్ఞి' అందురు. ఈ మూడు చక్రములు మూడు లోకములవలె ప్రకాశించుచున్నవి. అందు ఉత్తమోత్తమమైనది శ్రీచక్రమని తెలియవలెను. వీని వివరణములు ముందు నామములతో యింకను తెలియబడును.

69. 'గేయచక్ర రథారూఢ మంత్రిణీ పరిసేవితా'

గేయ చక్రము అను రథము నధిరోహించిన శ్రీదేవి అని భావము.

శ్రీచక్రరాజము తొమ్మిది కోణములు లేక పర్వములు కలిగి యుండును. అది చక్రరాజము, దాని తర్వాతి చక్రమే గేయచక్రము. దాని కోణములు లేదా పర్వములు ఏడు అని తెలుపబడినవి. ఈ చక్రము నధిష్ఠించిన దేవత శ్యామల. ఈమె చుట్టును పరివేష్టితమై యుండు శక్తి మంత్రిణి. మంత్రిణి యనగా మంత్రశక్త్యానుభవము. సర్వమంత్రముల అనుభవము. శ్యామలాదేవిని ఉపాసించినచో సర్వమంత్ర సిద్ధి కలుగునని తంత్రశాస్త్రము తెలుపుచున్నది. శ్రీ చక్రము పరదేవతకి సంబంధించినది కాగ, గేయచక్రము పూర్ణమైన నేను అను భావమును ఎరుగచేయును. బ్రహ్మమునే నేను అని తెలియుట పూర్ణమైన నేను భావము. దీనిని 'బ్రహ్మై వాహం' (బ్రహ్మ ఏవ అహం) అందురు. అనగా పరతత్త్వ మున్నది, తా నున్నాడు. అదియే, తానుగ వున్నాడు అని తెలియుట. ఇది ఆత్మానుభవ స్థితి. ఇది పరాశక్తితో, బుద్ధిని అను సంధానము చేయుట వలన తెలియనగును. శ్రీ చక్ర స్థితియందు తాను పరతత్త్వమున ఇమిడిపోవును. గేయచక్ర స్థితియందు పరతత్త్వమే తానుగ నున్నట్లు యుండును. ఈ స్థితి తన యందలి ఏడు లోకముల స్వామిత్వమును ఎరిగిన స్థితి. అట్టివానిని యోగీశ్వరు డందురు. తొమ్మిది పర్వములను అధిష్ఠించిన స్థితి. యోగేశ్వర స్థితి. అమ్మ యోగేశ్వరి.

ఆమెయే శ్రీకృష్ణుడగుటచే అతనిని యోగేశ్వరుడు అందురు. యోగీశ్వరులకు స్వామియే యోగేశ్వరుడు. శ్రీ లలిత, శ్రీకృష్ణుడు ఒకటియే అని పెద్దల అనుభవము. అది శ్రీ చక్రరాజ స్థితి. "లలిత స్కంధము, కృష్ణమూలము" అని భాగవతమున తెలుపబడినది.

గేయచక్రము జీవుని ఈశ్వరస్థితి. పరమేశ్వరుడే జీవులయం దీశ్వరుడుగ నున్నాడు. ఈ స్థితి యోగీశ్వరుని స్థితి. ఈ స్థితి యందు అమ్మను 'శ్యామల' అందురు. శ్రీరాముడు శ్యామలమూర్తి యని, శ్రీకృష్ణుడు లలితామూర్తియని తెలుపుటలో రహస్యమేమన శ్రీరాముడు పరిపూర్ణ మానవుడని, శ్రీకృష్ణుడు పరతత్త్వమని తెలియజేయుట.

గేయచక్రము సవితృమండల చక్రముకాగ, శ్రీచక్రము దానికిని ఆధారభూతమగు చక్రము.

70. 'కిరిచక్ర రథారూఢ దండనాథ పురస్కృతా'

కిరి యనగా వరాహము. వరాహముచే లాగబడు చక్రములు గల రథము అని కిరిచక్రమును తెలియవలెను. ఈ రథమునందు 'వారాహి' అను దేవి దండమును ధరించి యుండును. ఆమెచే అమ్మ పూజింపబడుచున్నది.

'కిరయః' అనగా కిరణములు అని అర్థము. అనగా ఈ చక్రము నుండి కిరణము లుద్భవించును. ఈ చక్రమునకు ఐదు కోణములు లేక ఐదు పర్వములు. దీని నధిష్ఠించిన అమ్మను 'ప్రాజ్ఞి' యందురు. ప్రాజ్ఞి అనగా ప్రకటింపబడిన జ్ఞానము. గేయచక్రమున ఆత్మ తత్త్వము అనుభవైకమేగాని ప్రకటితము కాదు. అది అప్రకటితము. దానికిని మూలము శ్రీచక్రము. కిరిచక్రము ప్రకటితము అనగా కనపడునది. దీనికి ఐదు కోణములు. ఐదు పర్వములు అనగా పంచభూతాత్మక సృష్టి. గ్రహగోళాది సూర్యమండల చక్రము. కిరణములు ప్రకటితములు. ఇది బుద్ధిలోక స్థితి. సూర్యుడు బుద్ధిలోకముగను, సవిత ఆత్మ లోకముగను, ఆదిత్యుడు పరమాత్మ లోకముగను తెలియనగును. 'ఆదిత్యః సవితః సూర్యః' అని ఈ మూడు స్థితులను తెలుపుదురు. వారి పరిధులే చక్రములు లేక రథములు. శ్రీ విద్యయందు వీరిని లలిత, పరదేవత, శ్యామల, ప్రాజ్ఞి యందురు. వైష్ణవమున నారాయణ, వాసుదేవ, విష్ణువు అందురు. శైవమున పరమశివ, సదాశివ, ఈశ్వర (శివ) అందురు.

బుద్ధి స్థితినుండి చిత్తము, ఇంద్రియములు శరీర స్థితికి ఈ చక్రమున చ్యుతిని చెందుట యుండును, అనగా జారుట యుండును జారినవాడు ఈ చక్రమున బంధింపబడును. బంధింపబడినవాడు, ఉద్ధరింపబడవలెను. ఉద్ధరించు తత్త్వము వరాహ తత్త్వము. వరాహావ తారము మునిగిపోవుచున్న భూమి నుద్ధరించినది. వారాహి అనుదేవత మునిగిపోవుచున్న జీవులను ఉద్ధరించుటకై ఈ చక్రము నధిష్ఠించి యుండును. అవసరమైనచో ఆమె దండించుట కూడ చేయును. అందుచేత 'దండనాథ' అను శక్తిచే సేవింపబడుచున్నది.

ఈ పై మూడు చక్రములు *'త్రినాభిచక్రం అజరం అనర్వం'* అని వేదములందు కీర్తింపబడినవి. ఈ మూడు చక్రములు లేక రథములు త్రిపురసుందరి యొక్క త్రిభువనములు. వీనిని గడియార ములో గంటల చక్రము, నిమిషముల చక్రము, సెకనుల చక్రములుగ కూడ ఉదహరింతురు. ఇందు మూడవ చక్రము తిరుగుట కనపడును. రెండవ చక్రము అనుభవైకము. మొదటది తదతీతము.

71. 'జ్వాలామాలినికాక్షిప్తవహ్ని ప్రాకారమధ్యగా'

శ్రీదేవి చుట్టునూ, అగ్నిమయ ప్రాకారము నిర్మింపబడి యుండును. దాని మధ్యమున శ్రీదేవి యుండును. శ్రీదేవి అగ్నిరూపము కాగ ఆమె నుండి విస్తృతమైన అగ్నిజ్వాలలు వంద యోజనముల విస్తీర్ణము కలిగి, ముప్పది యోజనముల ఎత్తు కలిగి, ఆమె చుట్టునూ ప్రాకారములవలె ఏర్పడినవని బ్రహ్మాండ పురాణమునందు, జ్వాలా మాలిని గూర్చి తెలుపబడినది.

చతుర్దశి తిథిని 'జ్వాలామాలిని' యందురు. ఈమె నుండి ఉద్భవించిన జ్వాలలు లోకసృష్టికి ఆధారభూతములు. అమ్మ నారాధించుచు, జ్ఞానమున పెరుగువాడు. అజ్ఞానాంధకారమును ఈ జ్వాలలచే నశింపచేసుకొనును. జ్వాలల మధ్యలోనున్న అమ్మను జ్వాలలు స్పృశించలేవు. అట్లే జ్ఞాని సృష్టి మధ్యలోనున్నను సృష్టి వికారములు జ్ఞానికి వికారములు కలిగించవు. అతడు నిర్వికారిగనే యుండును. అతడు జ్ఞానాగ్నిరూపకుడై అమ్మ సాన్నిధ్యమున నుండగ సృష్టిజ్వాలలు, సృష్టి అతని నంటవు.

జ్వాలామాలినికలు శక్తి త్రికోణములు. అవి ఐదు. వానియందు బిందు రూపమున దేవి యున్నది.

72. 'భండసైన్య వధోద్యుక్త శక్తి విక్రమహర్షితా'

భండసైన్యమును వధించుట కుద్యుక్తమైన శక్తుల విక్రమమును చూచి హర్షించుదానా అని అర్థము.

భండు డనగ జీవుడు. జీవునియందు ద్వైత వృత్తులుండును. అవియే ద్వంద్వములు. ఈ ద్వైత వృత్తులను ఆధారముగ జీవుడు సృష్టి యందు జీవనము సాగించుచుండును. రాత్రి-పగలు, మంచి-చెడు, సుగుణము-దుర్గుణము, కుడి-ఎడమ, ఉత్తమము-నీచము, సరి-బేసి, ఆడ-మగ, సుఖము-దుఃఖము, లాభము-నష్టము, జయము-అపజయము. ఇట్లు ద్వంద్వములు మహా సైన్యమువలె యుండి జీవుని బంధించి వేయును. జీవితము అటునిటు లాగబడుచు సాగుచుండును.

ద్వంద్వములు నశించిననేగాని, జీవునికి శాంతి లేదు. అతని యందు కూడ జీవాత్మ భావము-దేహాత్మ భావము, బుద్ధి-మనస్సు, అంతఃకరణములు-బహిఃకరణములు, పశుప్రవృత్తి-పతిప్రవృత్తిగా ద్వందములు భాసించు చుండును.

వీనిని నశింపచేయవలె నన్నచో భక్తి, జ్ఞానము, వైరాగ్యము, యోగము అను విద్యలను ఆశ్రయించవలెను. అట్లాశ్రయించినచో క్రమశః జీవుడు ద్వంద్వములను దాటగలడు. ఈ విద్యలు జీవుని ద్వంద్వములను దాటించుచుండగ అమ్మ చూచి ఆనందించునట. అందుచేత ద్వంద్వము లను నశింపచేయు శక్తులున్నచో అమ్మకానందము. ద్వైత శక్తులకు మనస్సు కారణము. అద్వైత శక్తులకు జ్ఞానము కారణము. జ్ఞాన శక్తులే అమ్మకు ఆనంద దాయకములు. జ్ఞానము పొందుతున్న జీవులను చూచి వృద్ధిచెందుచున్న పిల్లలవలె భావించుచు అమ్మ హర్షించును. ఈ అద్వైత శక్తులను 'నకులి' శక్తులందురు.

73. 'నిత్యా పరాక్రమాటోప నిరీక్షణ సముత్సుకా'

నిత్యాదేవి యొక్క పరాక్రమ ఆటోపమును చూచుటకు అత్యంత ఉత్సాహముతో కూడినదానా !

నిత్యాదేవి చతుర్దశి తిథి దేవతగ తెలిపితిమి. అటుపైనది పౌర్ణమియే. పౌర్ణమి తిథియనగా పూర్ణత్వమే లేక శ్రీ దేవియే. అమావాస్య నుండి చతుర్దశి వరకు చంద్రకాంతి పెరుగుచు నుండగ, పూర్ణిమ యగు అమ్మవారు, ఆ పెరుగుదలను ఉత్సాహముతో గమనించుచు నిరీక్షించి యుండును. పదునైదు తిథులకు గల కాంతులు, పదిహేను సేనలుగ తంత్రరాజము నందు పేర్కొనిరి. ఈ సేనలు విస్తారమగు పరాక్రమము కలవిగ అందు తెలుపబడినవి. ఈ సేనలకన్నిటికిని నిత్యాదేవి నాయిక. ఈ సేనల శక్తులన్నియు ఆత్మశక్తులు. ఆత్మశక్తులు వృద్ధి పొందుచుండగ జీవుడు దైవమునకు చేరువగుచున్నాడు. అట్టి ఆత్మశక్తుల కోలాహలమును అమ్మ ప్రోత్సహించు చుండును. ఉత్సుకతతో వాని వృద్ధిని గమనించుచుండును.

నిత్య యను దేవత, సృష్టియందలి నిత్యత్వమునకు సంకేతము. అనిత్యమగు విషయముల యందు అనురక్తిని నిత్యవిషయైక జ్ఞానము ద్వారా నశింపచేసుకొన వచ్చును.

74. 'భండపుత్రవధోద్యుక్త బాలా విక్రమనందితా'

భండుని లలితాదేవి తన శక్తిసేనలతో కలిసి వధించగా భండ పుత్రులను ఆమె పుత్రికయైన బాల విక్రమించి సంహరించినది.

భండ పుత్రులను వధించిన బాల విక్రమమును చూచి ఆనందించునది అని పై నామమునకు అర్థము.

భండాసురుని లలితాదేవి సంహరించగ అతని పుత్రులు ముప్పదిమంది దేవతలపై దండెత్తిరి. అపుడు లలితాదేవి కుమార్తెయైన బాల ముప్పదిమంది అసురులను సంహరించినది. ఆ మహా యుద్ధమున బాల పరాక్రమమును గమనించి లలితాదేవి ప్రీతి చెందినది అని సామాన్య అర్థము.

'బాల' అనగా అమ్మ యొక్క విమర్శనా శక్తి. భండ పుత్రులందరు బంధన హేతువులు. పంచేంద్రియముల ద్వారా బహిరంగమున సృష్టిని అనుభూతి చెందుచున్న జీవునికి అమ్మ ఆకర్షణలు అమితముగ నుండును. సృష్టి ఆకర్షణమునకు లోనైనవారు బంధముల చిక్కుకుందురు. రకరకముల జీవులు సృష్టియందు ఇట్లు చిక్కుకొనుట చేతనే దివ్య జీవనమును కోల్పోయినారు. బంధములు తొలగవలె నన్నను, యికపై కలుగ రాదనుకొన్నను జీవు డాశ్రయించవలసినది శ్రీ బాలనే. శ్రీ బాల అమ్మవారి శిశురూపము. ఐదేండ్ల శిశువును బాల, లేక బాలుడు

అందురు. బాలకృష్ణుని ఆరాధన, ఐదేండ్ల కుమారస్వామి ఆరాధన శ్రీ బాల ఆరాధన యొక్కటియే.

జీవునికి ఐదేండ్ల వయస్సు వచ్చిన దగ్గరనుండి అతనికి విచక్షణా శక్తి నందించవలెను. యింద్రియము లన్నియు రుద్రుని వశమున నుండుటచే పదకొండు సంవత్సరముల పాటు ఈ శిక్షణను శ్రద్ధతో నిర్వర్తించుకొన్న జీవుడు ప్రౌఢ యగును. అనగా 16 సం॥ల వాడగును. అంతవరకును వలసిన శిక్షణ విచక్షణయే. ఈ విచక్షణ బాల నారాధించి నచో కలుగును. లేక బాలకృష్ణుడు, కుమారి అయినను కావచ్చును. ఇట్లు చిన్నతనముననే విచక్షణను, విమర్శించుకొను శక్తిని అమ్మ అనుగ్రహముగ పొందినవారు బంధములకు లోనుగారు. అనగా భండ పుత్రులు వారి నేమియు చేయరు. అమ్మ బాలారూపము నిట్లు అవగాహన చేసుకొని ఆరాధించి జితేంద్రియత్వమును పొందుట ఋషులందించిన మార్గము. అట్లు జితేంద్రియులైన వారిని చూచి కూడ అమ్మ ఆనందము చెందును. అదియును బాలా విక్రమమే. జీవుని యందు బాల విక్రమించినదని అర్థము.

75. 'మంత్రిణ్యంబావిరచిత విషంగ వధతోషితా'

విషంగుని మంత్రిణ్యంబ వధించిన తీరును చూచి సంతోషించిన అమ్మవారని అర్థము.

విషంగుడు, విశుక్రుడు అను ఇద్దరసురులు భండుని ఎడమ కుడి భుజములనుండి పుట్టిరి. వీరు సృష్టియందలి ద్వంద్వములందు చిక్కినవారు. సృష్టియందు బంధితు లగుచున్నారు. బంధ మజ్ఞాన వశమున కలుగును. అజ్ఞానమే అసురత్వము.

పాపము-పుణ్యము, దుఃఖము- సంతోషము, అసౌకర్యము-సౌకర్యము, నష్టము-లాభము, మరణము-జననము, దరిద్ర్యము-సంపద. ఇట్లెన్నో ద్వంద్వములు కలవు. ఈ జంటల యందు మొదటిది దుఃఖహేతువు. అదియే ఎడమ భుజమందలి అజ్ఞానము. అజ్ఞాన పూరితమైన ఎడమ భుజము విషంగుడని బ్రహ్మాపురాణము తెలుపుచున్నది.

ద్వంద్వములు మిథునరాశి ప్రభావము కలిగినవి. మిథునము కవలలకు సంకేతము. పై ద్వంద్వములే కవలలు. అందు ఎడమ తత్త్వము వామాచారము. దుఃఖహేతువు. అది జీవునియందు నశించవలె నన్నచో శ్రీ లలితాదేవిని మంత్రిణీ స్వరూపముగ ఆరాధింపవలెను. ముందు నామములలో మంత్రిణి యనగా శ్యామలాదేవి అని తెలిపి యుంటిమి. శ్యామలాదేవి బుద్ధి లోకమున మంత్ర మాధారముగా సేవించబడుచు నుండును. ద్వంద్వాతీత స్థితిని పొందవలె నన్నచో

భ్రూమధ్యమున గురుముఖమున పొందిన మంత్రమును మననము చేయుచు అమ్మ ఆరాధన కొనసాగవలెను. శ్యామల మానవ దేహ మందలి విషపూరితమగు భావములను కోరికలను, చేష్టలను, మాటలను హరింపగల శక్తి కలది. శ్రీ కాళిదాసు విరచిత 'శ్యామలా దండకము' ప్రతినిత్యము భక్తితో పఠించుచు అమ్మ దివ్యరూపమును, భ్రూమధ్య మున దర్శించు ప్రయత్నము చేయువారి యందు విషంగుడు మరణించ గలడు. అందుచే శ్యామల ఆరాధ్య దైవము. ఆమె సర్వ మంత్రములకు మూలము. ఆమె శ్రీచక్ర బిందువు చుట్టును. ఉండు మొదటి త్రికోణము. విషంగుని వధించిన అట్టి శ్యామలా మూర్తిని చూచి అమ్మ తుష్టి చెందినదని అర్థము.

శ్యామలాదేవి గేయచక్రమను రథమును ఎక్కిన అమ్మను ఆరాధించు చుండునని, శ్యామల అనుగ్రహము పొందినవారు ఆత్మ సాక్షాత్కారమును పొందుటకు అర్హత కలిగియుందురని కూడ గుర్తింపవలెను. ఆమెయే 'త్రిపురశక్తి.'

76. 'విశుక్రప్రాణహరణ వారాహీ వీర్యనందితా'

విశుక్రుడను రాక్షసుని ప్రాణములను హరించిన వారాహీ దేవి యొక్క పరాక్రమమునకు సంతసించిన దేవి అని అర్థము.

విశుక్రుడు కూడ భండాసురుని సోదరుడు. ఇతడు భండాసురుని కుడిభుజ శిరస్సునుండి పుట్టెను. ఇతడు దైత్యసేనకు రక్షకుడు. రాక్షస గురువైన శుక్రాచార్యునితో సమానుడు. ముందు నామమున తెలిపిన ద్వంద్వములలో ఇతడు రెండవవాడు. మంచిని, సుఖమును, లాభమును, ధనమును, ఇత్యాది విషయములందాసక్తి, దానికి వ్యతిరేక మగు గుణములందు విపరీతమగు ద్వేషము కలవాడు.

ధర్మపరులుగనుండవచ్చును. అంతమాత్రమున అధర్మ పరులను ద్వేషింపనవసరములేదు. ధనముండ వచ్చును. అంత మాత్రమున దరిద్రులను ద్వేషింపపనిలేదు. క్రమశిక్షణ ఉండవచ్చును. కాని అది లేనివారిని హీనముగ చూచుట తగదు. పుణ్యకార్యములు చేయవచ్చును. అంతమాత్రమున పాపులను చూచి అసహ్యించుకొనుట తగదు. జ్ఞాన ముండ వచ్చును. అంత మాత్రమున అజ్ఞానులను నీచముగ చూడవలసిన పనిలేదు. ఆస్థికులుగ నుండవచ్చును. అంతమాత్రమున, నాస్తికుల ద్వేషింప బనిలేదు. ఇట్లు జీవించువారు మంచిచెడుల పోరాటమున శాశ్వతముగ బంధింప బడుదురు.

దేవదానవుల యుద్ధము ద్వంద్వములకు లోబడిన యుద్ధమే. అందరును అమ్మబిడ్డలే. అమ్మకందరును ప్రియులే. సన్మార్గముల

యందున్న వారియందు, దుర్మార్గమున నున్న వారియందు ఒకే అంతర్యామి తత్త్వమున్నది. ఈశ్వరుడు, మంచిచెడులతో సంబంధము లేక అందరి హృదయము లందున్నాడు. యోగులొక్కరే దీనిని గమనించి అందరిని ప్రేమింతురు. అందరియందు సమభావము కలిగి యుందురు. నారదుడు, సనక సనందనాదు లట్టివారు. సద్గురు పరంపర కూడ యట్టిదే. వారు అజ్ఞానులు జ్ఞానులు కావలెనని, జ్ఞానులు ముముక్షువులు కావలెనని కోరుదురు. తమకు నచ్చనివారు నశించవలెనన్న భావము వారి కుండదు. అందరును బాగుండవలెనని యుండును. అది యోగుల ప్రత్యేకత. సద్గురువుల ప్రత్యేకత. వారు దైవమునకు (దేవికి) ప్రతీకలు. వారు సృష్టిలోని అన్ని లోకములందు జీవుల ఉద్ధారణమునకై ప్రయత్నింతురు.

విశుక్రుడు ధర్మమున యుండి అధర్మమును ద్వేషించువాడు. అందువలన అతడు కుడిభుజమున యున్న శిరస్సునుండి పుట్టినవాడని తెలుపబడినది. విషంగుడు ఎడమ భుజపు శిరస్సునుండి పుట్టినవాడు. అతడు అధర్మమున నుండి ధర్మమును ద్వేషించినవాడు. వీరిరువురును ద్వంద్వములందు చిక్కినవారే. బంగారు పంజరమున చిక్కినను తప్పు పట్టిన ఇనుప పంజరమున చిక్కినను, రెండునూ పంజరములే కదా! పక్షి కది బంధనమే కదా! ఈ రహస్యము తెలియనివారే ఆస్తికులు కూడ. ఆస్తికులు దుష్టులను ద్వేషించుట తగని పని. కావున విశుక్రునికి కూడ బంధమోచన ఆవశ్యకత యున్నది.

ఇతడిని వధించినది వారాహీ దేవి. వారాహీ దేవి, కిరిచక్రమును అదిష్ఠించి యుండునని ముందు తెలుపబడినది. ఈమె హస్తమున

దండము వుండుటచే 'దండిని' అనియు, 'దండనాథా' అనియు తెలియ బడుచున్నది. ఈమె రథమున కొక ప్రత్యేకత కలదు. ఈ రథ మెక్కిన వానిని యముడు కూడ స్పృశించలేడు. అనగా జీవుడు జనన మరణము లను ద్వంద్వములను దాటించు రథమే కిరిచక్రమని తెలియవలెను. ఇట్లు వరాహమువలె జీవుల నుద్ధరించు దేవిని 'వారాహీ' యందురు. ఆమెచే విశుక్రుడు వధింపబడుట శుభదాయకము.

భండాసురు డహంకార ప్రజ్ఞకాగ, అతని ఎడమ భుజమగు విషంగుడు అహంకారుని అధర్మ ప్రవర్తనము. విషంగుడు అహంకారుని ధర్మ ప్రవర్తనము. గేయచక్రము నెక్కిన శ్యామల విషంగుని వధించుట అజ్ఞానము నుండి జ్ఞానమున కుద్ధరించుట. కాళిదాసుని అట్లే యుద్ధ రించెను. కిరిచక్ర మెక్కిన వారాహి ధర్మాధర్మముల కతీతమగు శాశ్వత సత్యమందు జీవుని చేర్చును. ధర్మపరులైనను అహంకారము దాటిన వారు కారు కదా! మంచి వారి యందుకూడ అహంకార మున్నది. అహంకారము ఉన్నంత కాలము ద్వంద్వము లున్నవి. అవి మెడకు రెండు భుజముల వంటివి. రెండింటి నుంచి జీవుని ఉద్ధరించుచున్న శ్యామల, వారాహి శక్తుల నైపుణ్యమునకు అమ్మ ఆనందించు చున్నదని అర్థము.

77. 'కామేశ్వరముఖాలోక కల్పిత శ్రీగణేశ్వరా'

కామేశ్వరుని ముఖమును చూచుట తోడనే శ్రీ మహా గణపతిని పుట్టించినదానా! అని అర్థము.

సృష్టి నిర్మాణమున కలుగుచున్న విఘ్నములకు దేవతలు చాలా బాధ పడుచుండగ, అసుర శక్తులచే బంధింపబడుతుండగ, వారి అవస్థను చూచి శ్రీ లలితాదేవి కామేశ్వరుని ముఖమువైపు కడకంటి చూపుతో చూచినదట. దంతపంక్తి కొంత కనపడునట్లు కొంత చిరునవ్వు నవ్వినదట. ఆ చిరునవ్వు నుండి మహాకాంతులు పుట్టినవట. శివుని కనుచూపు తన కనుచూపుతో కలియుటచే ఆమెకి కలిగిన చిరునవ్వు కాంతుల నుండి ఏనుగు రూపముగల ఒక దేవత ఉద్భవించెనట. అతడే మహాగణపతి. ఈ మహాగణపతి అటుపైన పార్వతీదేవి సృష్టించిన వినాయకుడు ఒకరు కారని తెలియవలెను. వినాయకుడు పార్వతీదేవిచే సృష్టి చేయబడి శక్తిస్వరూపుడై శివు నెదిరించి, శివుని అనుగ్రహము ద్వారా గజాననుడైనవాడు.

మహాగణపతి, పరమశివుని ప్రేమతో కూడిన వెన్నెలలచే అమ్మవారి కనుల చేరి అటుపైన అమ్మవారి నవ్వునుండి వ్యక్తమైనవాడు. ఇతడు సకల మంత్రస్వరూపుడు 28 అక్షరములు గల మంత్ర స్వరూపుడై భాసించువాడు నలుగుపిండి నుండి పుట్టిన వినాయకుడు ఇతని అంశ. శ్రీ లలిత పరాప్రకృతి, శివుడు పరమాత్మకాగ వారి నుండి పుట్టినవాడు

మహాగణపతి. త్రిశక్తులలో ఒకరైన పార్వతికి, త్రిమూర్తులలో ఒకరైన శివునికి జన్మించినవాడు వినాయకుడు. పార్వతీదేవి శ్రీ లలిత అంశ. శివుడు త్రిమూర్తులలో ఒకడు అనగా కామేశ్వరుని అంశ. అట్లే వినాయకుడు కూడ గణపతి అంశ.

దేవతలు త్రిగుణముల నుండి పుట్టినవారు. అందువలన వారికి అహంకారము తప్పదు. అహంకారముతో, అభిమానముతో దేవతలు సృష్టి చేయుచుండగ విఘ్నములు తప్పవు. అహంకార మున్నచోట అజ్ఞానము కూడ ఉండును. అజ్ఞానమే విఘ్నములకు కారణము అహంకారము పుట్టినప్పుడే అసురత్వము కూడ జీవులలో పుట్టును. నిరహంకారికి అజ్ఞాన ముండుట కవకాశ ముండదు. కావున విఘ్నము లుండవు.

మహాగణపతి నిరహంకారియగు దేవత, అందువలన అతనికి విఘ్నములు లేవు. అతని నారాధించుట వలన ఆరాధకునిలో అహంకారము నశించుట ఫలము. నిరంహకారి అగుటచే విఘ్నము లుండవు. అట్టి మహాగణపతికి మాతృమూర్తి శ్రీ లలిత.

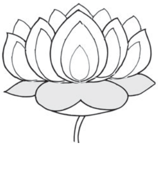

78. 'మహాగణేశనిర్భిన్న విఘ్నయంత్ర ప్రహర్షితా'

విఘ్న యంత్రమును ఛిన్నాభిన్నము చేసిన మహాగణేశుని చూచి సంతసించిన దేవి అని అర్థము లేక మహాగణేశునిచే నిశ్శేషముగ నాశనము చేయబడిన విఘ్న యంత్రమును చూచి సంతోషించినది.

సృష్టి యంత్రము నిర్మాణము చేసినది అమ్మయే. తాను మూల ప్రకృతి. తన నుండి త్రిగుణములు త్రిశక్తులుగ పుట్టి అష్ట ప్రకృతుల నేర్పరచినది. అష్టప్రకృతులు అష్టపురములు. అవి అష్టసిద్ధులు. అష్టైశ్వర్య ములు అనుభూతిని కలిగించగల దివ్య లోకములు. కాని అజ్ఞానము కలిగినప్పుడు అవే అష్టప్రకృతులు కారణముగ అష్టకష్టములు, అష్టదరిద్ర ములు ఏర్పడగలవు. జీవులను సృష్టించి లోకములందు ప్రవేశ పెట్టి నపుడు అమ్మ వాత్సల్యముతో స్వతంత్రము నిచ్చినది. స్వతంత్ర మొక బాధ్యత. దానిని బాధ్యతా యుతముగ నిర్వర్తించుకొనని వారు అజ్ఞాన మున పడి బద్ధులగుదురు.

ఇట్లు అష్టప్రకృతులు దివ్యానుభూతికే నిర్మాణము కాబడినను, అజ్ఞానవశమున అవి అష్టబంధములగును. అట్టి బద్ధచేతన గల జీవులకు అష్టబంధములు, అష్టవిఘ్నము లేర్పడును. ఇట్లు అష్ట ప్రకృతులకు సంబంధించి అష్టపురముల యందు విఘ్నము లేర్పరచు ప్రజ్ఞ యొకటి యున్నది. ఇదియే విఘ్నయంత్రము. పురోగతి చెందుచున్న జీవులకు వారియందలి అజ్ఞానమే వారికి విఘ్నములు కలిగించును. తమయందలి అజ్ఞానము అహంకారమును, బుద్ధిని, చిత్తమును పంచేంద్రియములను ఆవరించి యుండును. ఇవియే మానవునందలి అష్టప్రకృతులు లేక

అష్టపురములు. వీనియందలి అజ్ఞాన రూపమున ఎనిమిది స్థానములలో విఘ్నముల ప్రణాళిక యున్నది. దీనినొక యంత్రముగ ఏర్పరచినవాడు విశుక్రుడు. విశుక్రుడు శుక్రాచార్యుని ప్రతీక. ఏ లోకము నుండి తరింప వలెనన్నను ఆ లోకపు టజ్ఞానము నశింపవలెను కదా! అందులకే అతడు జీవులలోని అష్ట ప్రకృతులలో గల అజ్ఞానమును బట్టి విఘ్నము లేర్పరచెను.

విఘ్నములను తొలగింపచేయు దేవత మహాగణపతి. అహంకా రము వరకు గల అజ్ఞానమును అతడే నశింప జేయగలడు. శివతేజమైన కుమారస్వామి యొక్క అహంకారమును కూడ అతడే నేర్పుతో, ప్రేమతో నశింపచేసి సుబ్రహ్మణ్యుని తీర్చి దిద్దెను. కావున మనయందలి అష్టప్రకృతులలో గల అజ్ఞానము నశింపచేయుటకే మహాగణపతి యున్నాడని భావించి అతని అనుగ్రహము కొఱకై ప్రతినిత్యము అతనిని పూజింపవలెను. మహాగణపతి ఆరాధనమున బుద్ధి సిద్ధి కలిగి అజ్ఞాన ప్రతీకలైన విఘ్నములను పరిష్కరించుకొనవచ్చును. ఇట్లు నిత్యము గణపతి జీవుల నుద్ధరించుచునే యున్నాడు. జీవుల యందలి విఘ్న యంత్రములను అతడే నశింప చేయగలడు. ఇట్లు జీవోద్ధరణ కార్యక్రమమున నిమగ్నుడైన మహాగణపతి అనిన అమ్మకు చాల ప్రీతి అతని యెడల ఆమె ఎల్లప్పుడునూ ప్రసన్నయే.

పూర్వము దేవత లహంకరించినపుడు వారిపైన కూడ విశుక్రుని విఘ్నయంత్ర ప్రభావము పడెను. ఆ యంత్రముచే వారు బంధింపబడిరి. వారపుడు మహాగణపతిని ప్రార్థింపగ అతను ప్రసన్నుడై ఆ విఘ్న యంత్రమును ఛిన్నాభిన్నము చేసెను. అహంకారము కల చోట విఘ్న యంత్ర ముండును. ఇక మిగిలిన బుద్ధి, చిత్తము, మనస్సుల విషయము చెప్పనేల?

79. 'భండాసురేంద్ర నిర్ముక్త శస్త్ర ప్రత్యస్త్రవర్షిణీ'

భండాసురునిచే వదలబడిన అస్త్రములకు ప్రత్యస్త్రములను వర్షింపచేసిన దేవి అని అర్థము.

భండాసురుడు అహంకార ప్రజ్ఞయని యిదివరకే తెలిపి యుంటిమి. అహంకార మాధారముగనే జీవుడు తానొకడు ప్రత్యేకముగ నున్నాడని గుర్తించును. ఇతనిని ప్రత్యగాత్మ యందురు. తా నున్నాడు గనుక, తనకితరములు గోచరించుచుండును. అప్పుడు వాటి ననుభూతి చెందవచ్చును. అనుభూతి చెందు ప్రయత్నమున వానిని పొందు ప్రయత్నము కూడ నుండును. అట్టి సమయమున అతనికి స్వార్థ చింత పెరుగును. ఆ స్వార్థమే అతనికి అనర్థ కారణము. సృష్టి యజ్ఞార్థమే కాని స్వార్థము కాదు. యజ్ఞార్థ సృష్టియందు ఇతరుల శ్రేయస్సు కొరకు పనిచేయుచున్నచో తన శ్రేయస్సుకూడ జీవునకు లభించును. ఇది తెలియక తన కోసము పనిచేసుకొనుటయే మొదటి అజ్ఞానము. ఇది కారణముగ జీవుడు రకరకముల అత్యాచారములు కూడ చేయును. దైవమిచ్చిన బుద్ధిని, బలమును దుర్వినియోగము చేయును. అట్టివాడు సృష్టి కంటకుడు కూడ కావచ్చును. అట్టివాడు చేయు తలపులు పనులే అస్త్రములు.

అస్త్రములు వేరు, బాణములు వేరు. బాణములు ధనస్సు నుండి వదలబడినవి. అస్త్రములు హస్తముల నుండి వదలబడినవి. మనసున

సంకల్పించి చేతితో వదలునది అస్త్రము. మంత్రించి వదలినచో శస్త్రము. ఇట్లు అస్త్ర శస్త్రములను వదలు అహంకారులను నిర్జించవలెను కదా! నిర్జించనిచో సృష్టికే ముప్పు. అందుచే అవసరమైనపుడెల్ల వీనికి ప్రత్యస్త్ర ములు సృష్టించి వదలవలసిన ఆవశ్యకత కలుగును.

ప్రత్యస్త్రములు సృష్టించుటలో అమ్మ దిట్ట. లోకములను కల్లోలితము చేయు అహంకారులు జన్మించినపుడు త్రిమూర్తులు సైతము వారిని నిర్జించలేని సమయమున అమ్మ వినూత్నమైన రూపమును ధరించి, వినూత్నమగు ప్రత్యస్త్రములు వర్షింపచేసి అహంకారులను నశింపచేసిన సందర్భము లెన్నియో గలవు. మన యందలి అహంకా రము నుండి ఎన్నియో దురాలోచనలు, దుర్భాషణములు, చేతలు కలుగుచుండెను. వానిని నిర్మూలించమని అమ్మను ప్రార్థించుటకే ఈ నామము. సృష్టి అహంకార స్వరూపమైన భండాసురునే సంహరించగల అమ్మకు, మనబోటి వారి అహంకారమును జయించుట ఒక లెక్కా? అమ్మను నిజముగ ఆరాధించు వారికి అహంకారము పరిపూర్ణముగ నశించును.

80. 'కరాంగుళి నఖోత్పన్న నారాయణ దశాకృతిః'

కుడి ఎడమ హస్తముల పదివేళ్ళ గోళ్ళనుండి పుట్టిన నారాయణుని దశావతారములు గలది అని అర్థము లేక జీవేశ్వరుల దశావస్థలు సృష్టి ఆకృతిగా కలది అని అర్థము.

సృష్టి అహంకారమైన భండాసురుడు తాత్కాలికముగ లలితాదేవిచే సంహరింపబడినను సృష్టి యున్నంత కాలము అహంకార ప్రజ్ఞ ఒక సూత్రముగ నున్నది. ఒక సృష్టి ధర్మముగ నున్నది. అది కాలమును, దేశమును బట్టి విజృంభించుచుండును. భండాసుర తత్త్వము అపుడపు డుద్భవించుచుండును. సృష్టికి విపత్తులు కలుగుచునే యుండును. భండాసురుడు అసురశక్తి ప్రతీక. అందువల్లనే అతడును వివిధావతార ములు ఎత్తుచుండును. అట్టి అహంకారశక్తిని సంహరించుటకు లలితా దేవి చేతి గోళ్ళనుండి నారాయణ తత్త్వము అవతరించుచుండును. ఈ సృష్టి మొత్తమును అమ్మకు, భండాసురునికి మధ్య జరుగుచున్న యుద్ధక్రీడగా భావించవచ్చును.

అహంకార ప్రజ్ఞ అమ్మ సంకల్పితమే. దాని నివారణము ఆమె సంకల్పమే. భండాసురుడు, సోమకుడు, హిరణ్యాక్షుడు, హిరణ్యకశిపుడు, రావణుడు, కుంభకర్ణుడు, శిశుపాలుడు, దంతవక్త్రుడు, కాలయవనుడు వంటి రూపములు ధరించి సృష్టిని కల్లోలితము చేయుచుండును. అమ్మ చేతి గోళ్ళనుండి పుట్టిన నారాయణుడు మత్స్య, కూర్మ, రామ, కృష్ణాది దశావతారములను ధరించు చుండును.

ముందు నామమున భండాసురుడు అహంకారాది అస్త్రములను సంధించుచుండగ, అమ్మ వానిని నిర్జించి నిర్మూలించు ప్రత్యస్త్రములను కురిపించుచున్నది అని తెలుపబడినది. దాని ఉదాహరణమే ఈ నామము. భండాసురుడు సర్వ అసురాస్త్రము. దానికి విరుగుడు అమ్మ నారాయ ణాస్త్రము. అమ్మ నుండియే నారాయణుడు అవసరమైనపుడెల్ల దిగి వచ్చును. అహంకారమునుండి రక్షించును. అహంకారులకు పరిష్కారము నారాయణ మంత్రమే. అది అమ్మ అనుగ్రహముగ పనిచేయును.

దైవమే జీవుడగుటకు పది స్థితులుగ ఏర్పడుచున్నవి. ఇవి దేవుని పది అవస్థలు. దైవము, జీవుడు, అహంకారము, బుద్ధి, పంచేంద్రియ ములు, మూలప్రకృతి. ఈ పది అవస్థలు నారాయణుని దశావతార ములు. అవి అమ్మనుండే ఏర్పడును. దైవము సృష్టిగ మారుటకు, జీవు లుద్భవించుటకు అమ్మయే కారణము. మరల జీవులు, సృష్టి దైవమును చేరుటకు అమ్మయే మూలము. భండాసురుడు అమ్మ అవరోహణ మార్గమునకు చెందినవాడు. నారాయణుడు ఆరోహణ మార్గమునకు చెందినవాడు. సృష్టించుటకు భండాసురుని, ఉద్ధరించుటకు నారాయణుని తన రెండు అస్త్రములుగ (శక్తులుగ) అమ్మయే నిర్వర్తించు చున్నది. పది స్థితులలో సృష్టి నేర్పరచుట పది విధములుగ సృష్టిని ఉద్ధరించుట. ఇదియే అమ్మ మండలాకృతి. దశాకృతి. ఈ నామము అత్యంత గంభీరమగు నామము.

81. 'మహాపాశుపతాస్త్రాగ్ని నిర్దగ్ధాసురసైనికా'

మహా పాశుపతాస్త్రము యొక్క అగ్నిచే అసుర సైన్యమును నిశ్శేషముగ దగ్ధ మొనర్చునది శ్రీదేవి యని అర్థము. అసుర సైన్యమనగా అజ్ఞానపు చేష్టలు. మానవుని యందు అనేకానేక అజ్ఞానపు చేష్టలు తరచు తలయెత్తు చుండును. పాంచభౌతిక సృష్టియందు శరీరధారణ అయిన మానవుడు అజ్ఞానమునకు లోనగుట సహజము. పరిసరము లందలి జీవుల ప్రవృత్తులు ఎక్కువ అజ్ఞాన పూరితములేగాన జ్ఞానవంతులు సైతము అజ్ఞానమున పడుట జరుగుచుండును. పశువులనగా తమ యందు కలిగిన అజ్ఞానముచే బంధింపబడినవారు. బహిః ప్రపంచమునే చూడ గలిగిన కన్నులు కలవారు. లోదృష్టి లేనివారు. బైటికి మాత్రమే చూచువారు.

ఇట్టి జీవులలోన ఈశ్వరుడున్నాడు కదా! అతడే పశుపతి. అతని నాశ్రయించిన జీవుడు అజ్ఞానమున బడడు. "సర్వజీవుల హృదయములో నున్న ఈశ్వరుని ఆశ్రయించని జీవులు మాయ యను యంత్రము నెక్కి సృష్టియందు పరిభ్రమించుచున్నారు" అని కృష్ణుడు గీతలో బోధించెను. హృదయమునందు ఈశ్వరుని ఆశ్రయించని వారి వృత్తులు అన్నియూ అవిద్యావృత్తులే. ఇవి అనంతమైన సైన్యముగ పుట్టుచుండును. వీనిని హరించవలె నన్నచో జీవుడు పొందవలసినది పశుపతి తత్త్వము లేక ఈశ్వర తత్త్వము. అదియే పశుపతి అస్త్రము. సమస్త జీవులయందలి ఈశ్వరుని దర్శించువారికి ఈ అస్త్రము లభించును.

పశుపతి అస్త్రము కన్న మహా పాశుపతము ఉత్కృష్టమైనది. జీవులయందలి ఈశ్వరుని గమనించుట యొక ఎత్తు. వారి ప్రవర్తనము లందు భగవంతుని క్రీడ చూచుట మరియొక ఎత్తు. ఇతరుల ప్రవర్తన ములు నచ్చుట, నచ్చకపోవుట అను ద్వంద్వమున సజ్జనులు సైతము బంధింపబడుచున్నారు. అనేకానేక ప్రవర్తనములు జీవులనుండి వ్యక్త మగుచుండును. వానిని సైతము దైవముగ భావించుట సదాశివ ఆరాధనము. దీనినే వైష్ణవులు 'వాసుదేవ ఉపాసన' అందురు. ఇట్లారాధించు వారికి సృష్టి అంతయు దైవముయొక్క లీలావిలాసముగ గోచరించును. వారు అజ్ఞాన ప్రవర్తనలు కూడ దైవలీలలుగనే చూతురు. కావున వారియందజ్ఞాన మిక పుట్టదు. ఇదియే మహాపాశుపత అస్త్రము. ఇది నిశ్శేషముగ అసురసైన్యమును దగ్ధము చేయగలదు.

పాశుపతాస్త్రము షడాక్షరి. మహాపాశుపతాస్త్రము అష్టాక్షరి. షడాక్షరి అనంతరము పంచభూతములపై ఆధిపత్యము నిచ్చును. అష్టాక్షరి మంత్రము త్రిగుణములపై కూడ ఆధిపత్యము వహించును. షడాక్షరి దేహాత్మ భావమునుండి విముక్తులగుటకు, అష్టాక్షరి అహంకార భావము నుండి విముక్తి చెందుటకు ఈయబడినవి. 'ఓం విష్ణవేనమః' అనునది షడాక్షరి. 'ఓం నారాయణాయ నమః' అనునది అష్టాక్షరి. షడాక్షరి దేవత ఈశ్వరుడు లేక విష్ణువు. అష్టాక్షరి దేవత సదాశివుడు లేక నారాయణుడు.

82. 'కామేశ్వరాస్త్రనిర్దగ్ధ సభండాసుర శూన్యకా'

భండాసురునితో కూడిన శూన్యకమను అతని పట్టణమును కామేశ్వరాస్త్రముతో నిశ్శేషముగ దహించినది దేవి యని యర్థము.

భండాసురుడు (అహంకార స్వరూపుడు) శూన్యకమను పట్టణమున వసించుచుండును. ప్రతి జీవుడును తన భార్య, పిల్లలు, గో భూ సంపద, తన కీర్తి, తన ప్రతిష్ఠ, తనవూరు, తన వారు, తన దేశము అని భావించుట కలదు. ఇది నిజమునకు మాయయే. అంతయూ ఈశ్వర స్వరూపమే అయి వుండగ, కామము కారణముగ కల్పింపబడిన ఈ సృష్టియందు కామవశుడై, ఉన్నది చూడక తాను చూచుచున్నది ఉన్నదనుకొనుచున్నాడు జీవుడు. ఇది కామ ప్రభావమే.

సృష్టి సమస్తము కామేశ్వర కామేశ్వరీ కల్పితమే. పరమాత్మ నుండి సంకల్పముగ కామేశ్వరీదేవి ఉద్భవించెను. ఆమె సంకల్ప మాత్రముగ సృష్టి ఏర్పడును. కామము సృష్టికి ప్రధాన లక్షణము. కామము లేనిదే సృష్టి లేదు. కామము లేనిదే జీవుడు కదలడు. కామమే ప్రాణముగ అతను జీవించును. అతని జీవనమంతయు కామ పరితృప్తికే. జీవుడు సహజముగ ద్వైత భావమున జీవించును. త్రిగుణ ముల నుండి జనించినవాడు కదా ! కావున నేను, నాది అను భావము సహజముగ నుండును. ఇది అహంకారము వలన జనించునది. ఇది అజ్ఞానపు మొదటి ఆవరణము. ఈశ్వర భావము దీనికి ఔషధము

వంటిది. ఇది అద్వైత భావము. ఉన్నది అద్వైతమే. చూచువాని కది ద్వైతముగ కనిపించును. ద్వైతమునబడి సృష్టి సామ్రాజ్యమున తనదైన సామ్రాజ్య మొకటి నిర్మించును. వాటికి ఎల్లలు ఏర్పరచును. ఒక అంగుళము మేర ఎవరైనను ఆక్రమించినచో ఆగ్రహించును. నిజము నకు అతని ఊహా నిర్మితమగు రాజ్యము ఊహయేగాని సత్యము కాదు.

కామేశ్వరాస్త్ర మనగా కామమును దహించు అస్త్రము. అపుడు మిగులునది అద్వైతమే. జీవునకపుడు నేను, నాది యని యుండదు. అహంకారుడుగ నున్నప్పుడు తనకున్న సామ్రాజ్యమపుడు శూన్యమగును. నిజమునకు జీవుని సామ్రాజ్యము శూన్యమే. అందులకే అహంకారుని పట్టణము శూన్యక మనిరి. ద్వైత భావమున ఏర్పడిన మాయా నిర్మిత స్వజన స్వదేశములన్నియు అద్వైత భావమున అదృశ్యమగును. క్లుప్తముగ చెప్పవలెనన్నచో కామేశ్వరాస్త్రము మాయను ఛేదించి జీవుని సత్య మందుంచును. కావున ముక్తిప్రదము.

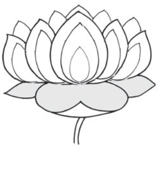

83. 'బ్రహ్మోపేంద్ర మహేంద్రాది దేవసంస్తుత వైభవా'

బ్రహ్మ, విష్ణువు, ఇంద్రుడు ఆదిగాగల దేవతలచే స్తుతింపబడిన వైభవము కలది శ్రీదేవి యని అర్థము.

శ్రీదేవి, ఆమె శక్తి పరివారము భండాసురుని, అతని సోదరులను, అతని పుత్రులను వధించిన విధానము, ముందు నామములలో తెలుపబడినది. భండ సైన్యమును 'నకులీ' శక్తులతో వధించినది. భండ పుత్రులను 'బాల' రూపముతో వధించినది. విషంగుని గేయచక్రమును అధిష్ఠించిన 'శ్యామలగ' వధించినది. విశుక్రుని కిరిచక్ర మెక్కిన 'వారాహిగ' వధించినది. భండాసురుని విఘ్నయంత్రమును 'మహాగణేశుని' అవిర్భవింప చేసి, అతనిచే భిన్నము గావించినది. భండాసురుడు వదలిన అస్త్రము లన్నింటికిని ప్రత్యస్త్రములను వర్షించినది. నారాయణాస్త్ర మును, మహా పాశు పతాస్త్రమును కామేశ్వరాస్త్రమును ప్రయోగించి భండాసురుని, అతని శూన్యక పట్టణమును కూడ నశింప చేసినది.

ఇట్టి మహత్తర కార్యములను నిర్వర్తించిన లలితాదేవిని బ్రహ్మాది దేవతలు కీర్తించినారు. ఆమె వైభవమును స్తుతించినారు.

బ్రహ్మాదిదేవతలు కూడ శ్రీదేవి నుండి దిగివచ్చినవారే. భండా సురుడును అట్టివాడే. బ్రహ్మాదిదేవతలు సృష్టి నిర్మాణము కార్యము చేయుచుండగ తద్భిన్నమగు కార్యములు భండాసురుడు చేయుటచే భండాసురుడు దేవతలకు శత్రువయ్యెను. దైవాసురులు శత్రుత్వమునకు

కారణము వారందరూ త్రిగుణాత్మకు లగుటయే. త్రిగుణాతీత శ్రీదేవియే. త్రిగుణాత్మకులు అహంకార రూపులే. ప్రతి మానవుని యందును మంచి చెడుల ఘర్షణ జరుగుచునే యుండును. అవియును దైవాసుర యుద్ధము వంటిదే. ఈ యుద్ధమున కొన్నిమార్లు దేవతలు, కొన్నిమార్లు అసురులు గెలుచుచుందురు. ఈ యుద్ధము జీవులయందు నిరంతరము జరుగు చునే యుండును. యుద్ధమున పరిష్కారములు తాత్కాలికములే. మరల అసురశక్తులు దైవశక్తులు బలమును కూడగట్టుకొనుట, యుద్ధమును చేయుట జరుగుచుండును. దీనికి శాశ్వత పరిష్కారమే గుణాతీత స్థితి. ఇది ఆత్మస్థితి. ఆత్మ నుండి దిగివచ్చినదే చైతన్యము. అట్టి శుద్ధ చైతన్యము నుండి దిగివచ్చినవే త్రిగుణములు. త్రిగుణముల మిశ్రమ రూపమే అహంకారము. శ్రీదేవి సర్వాత్మిక అనగా అందరి యందు ఆత్మ స్వరూపము. చైతన్య స్వరూపము, అసురలయందు ఉన్నదిగాని, ఒకే దైవమగుటచే ఆమె వైభవము అసురులకును లేదు. సురలకునూ లేదు. వారు స్తుతించుచు ఆత్మ తత్త్వమున ప్రవేశింతురు. మానవులకు కూడ నదియే గతి.

84. 'హరనేత్రాగ్ని సందగ్ధ కామసంజీవనౌషధిః'

శివుని మూడవ కంటియందలి అగ్నిచే బూడిద చేయబడిన మన్మథుని పునర్జీవింపచేయు ఔషధము శ్రీమాత.

మన్మథు డహంకారుడై కామేశ్వరుని సైతము కామమున నిలుపవలెనని ప్రయత్నించెను. అహంకారుని చేష్టలకు మితి లేదు. అత నెవరిపైన నైనను కాలు దువ్వును. మహాకాలునిపై కాలుదువ్విన కాముని, కామేశ్వరుని నేత్రాగ్ని దగ్ధము చేసెను. శివుని మూడవ కన్ను త్రిగుణాత్మక సృష్టికి మూలము. అది తెరచుకొన్నచో సమస్త సృష్టి అందులోనికి లయమగును. అది కాలాగ్ని స్వరూపము. ఆ అగ్నికి దగ్ధము కాని దేమియు లేదు. నిజమునకు అగ్ని స్వరూపము కూడ అమ్మయే. పరమశివుని నుండి ఉద్భవించు ప్రేరణ అగ్నిగ వ్యక్తమై వెలుగై నిలచును.

కాముడు శివునికి గురిపెట్టెను. అనగా అహంకారముతో నైనను ఆత్మ తత్త్వమునకే గురిపెట్టెను. హిరణ్యాక్ష హిరణ్యకశిపులు, రావణ కుంభకర్ణులు, కంసుడు శిశుపాల దంతవక్త్రులు అహంకారముతో నారాయణ తత్త్వము నెదిరించి ఆ తత్త్వమును చేరి శాశ్వతత్వమును పొందిరి. అట్లే కాముడు కూడ దగ్ధమై శివుని చేరి శాశ్వతుడయ్యెను. ఇచట రహస్యమేమన కాముడు జీవుడుగ శాశ్వతుడే కదా! అతనికి మరణము లేదు. కాని అతని చేష్ట వలన అతని అహంకారము

మరణించినది. అహంకారము మరణించిన కాముడు ఆత్మస్వరూపుడై నిలచినాడు. ఇది అనుగ్రహ కార్యమేకాని ఆగ్రహము కాదు. దైవము, కాలము, ప్రకృతియొక్క ఆగ్రహము అనుగ్రహమునకే అని తెలియవలెను. ఆగ్రహించినట్లు గోచరించినను దాని పర్యవసానము అనుగ్రహమే. ఔషధము చేదుగ నున్నప్పటికిని దాని పర్యవసానము శుభప్రదమే కదా!

జీవుని మరణము మూడు దశలలో నుండును. ఒకటి భౌతిక దేహమున మరణించుట, సూక్ష్మ శరీరమున జీవించుట. రెండు సూక్ష్మదేహమున మరణించుట లింగదేహమున జీవించుట. మూడు లింగదేహమున మరణించుట, ఆత్మస్వరూపుడై ప్రకాశించుట. ఇట్లు మూడుసార్లు మరణించి, మూడుసార్లు మరల జీవించి నిజస్థితి యందు నిలచుట జీవునికి ఆరోహణ క్రమమున జరుగును. వీని నన్నింటిని నిర్వర్తించినది శ్రీదేవియే. హరుని నేత్రాగ్నికి భస్మమైన కాముని అహంకారము నుండి నిర్మూలించి ఆత్మ తత్త్వమున నిలిపినది ఆమె సంకల్పమే. కాముని యందు ఇచ్ఛారూపిణియై ప్రవేశించి కామునిచే చేష్టను గావించి శివుని నేత్రమునుండి అహంకారుమును దహించి, కాముని ఉద్ధరించిన 'సంజీవని' ఔషధముగ అమ్మను తెలియవలెను. అపరిమితముగ దూషించిన అహంకార స్వరూపుడగు శిశుపాలుని శిరమును సుదర్శన చక్రముచే ఖండించి హృదయమునకు చేర్చుకొన్న శ్రీ కృష్ణుని చర్య కూడ యిట్టిదే. అతడు లలితా స్వరూపమే.

85. 'శ్రీమద్వాగ్భవ కూటైక స్వరూప ముఖపంకజా'

జ్ఞానము నొసగు మహిమతో కూడిన వాక్కుల పుట్టుక కల తామరము వంటి ముఖము కలది శ్రీదేవి అని అర్థము.

శ్రీమత్ అనగా జ్ఞానము నొసగు మహిమతో కూడినది అని అర్థము. జ్ఞానపూరితమగు వాక్కు అమ్మ ముఖమునుండి వ్యక్తమగు చున్నది. అమ్మ ముఖముయొక్క అందము ముందు నామములలో వివరింపబడినది. ఆమె ముంగురులు, ఫాలభాగము, కనుబొమలు, బొట్టు, నాసిక, చెక్కిళ్ళు, కపోలములు, పెదవులు, దంత పంక్తి, చుబుకము, చెవులు, ముఖమున ధరించిన ఆభరణములు అన్నియు వివరముగ వర్ణింపబడినవి. అట్లే పాదముల వరకు కూడ వర్ణింప బడినవి. ఆమె చిరునవ్వు వర్ణింపబడినది. 14 నామము నుండి 51వ నామము వరకు అమ్మ రూప లావణ్య విశేషములు అందింపబడినవి. ఇది అంతయూ స్థూలరూప ధ్యానము. ఇప్పుడు సూక్ష్మరూప ధ్యానము అందింపబడుచున్నది.

ఆరాధన యందుగాని, సాధన యందుగాని దైవమును స్థూల రూపముగను, సూక్ష్మ రూపముగను ఆరాధించుట గలదు. ముందు స్థూలరూప ఆరాధన, అటుపైన సూక్ష్మరూప ఆరాధన, సూక్ష్మరూపము కూడ మూడు స్థితులలో నుండును. సూక్ష్మము, సూక్ష్మతరము, సూక్ష్మ తమము. అమ్మ పంచదశీ మంత్రమున సూక్ష్మము, సూక్ష్మతరము,

సూక్ష్మతమము ఇమిడియున్నవి. అది వరుసగ ఐదు గుంపులుగ నున్నవి. అందు మొదటి ఐదు అక్షరములు సూక్ష్మరూపమును, రెండవ ఐదు అక్షరములు సూక్ష్మతర రూపమును, మూడవ ఐదు అక్షరములు సూక్ష్మతమమును తెలుపుచున్నవి.

సూక్ష్మరూప మనగా మంత్రరూపము అని అర్థము. అందు మొదటి ఐదు అక్షరముల మంత్రరూపము 'శ్రీమత్' అని పిలుతురు. అది వాగ్రూపము. ఒక జీవుని మహిమ, జ్ఞానము అతని వాక్కు నుండియే తెలియును. జ్ఞానము కలిగిన వాక్కు మహిమతో కూడి యుండును. అట్టి వాక్కు గలవారినే శ్రీమంతులందురు. శ్రీమంతులనగా వాగ్వైభవము కలవారు. సృష్టి అంతయు వాగ్రూపమే. వాక్కుతోనే నిర్మింపబడినది. అది శ్రీదేవి ముఖపంకజము నుండి పుట్టుచు నున్నది. అందువలన జ్ఞానమునకు, మహిమకు, శ్రీమంతమునకు ఆమెయే ఆధారము.

ఈ నామమును ఉచ్చరించువారు, వాఙ్నియమమును పాటించి నచో క్రమముగ మహిమాన్వితులు కాగలరు. భగవంతుని ఆరాధన చేయుట, ప్రశంసచేయుట, గోష్ఠి చేయుట, జ్ఞాన యజ్ఞములు చేయుట- ఇత్యాదులకు వాడబడిన వాక్కు క్రమముగ మహిమను పొందును. ఇట్టి సంస్కారము వాక్కునకు కలగవలె నన్నచో పంచదశీ మంత్రమున గల మొదటి ఐదు అక్షరములను ఉపాసించ వలెను.

'క, ఏ, ఈ, ల, హ్రీం' అనునవి మొదటి పంచాక్షరములు.

86. 'కంఠాధః కటిపర్యంత మధ్యకూట స్వరూపిణీ'

కంఠము నుండి కటి (నడుము) వరకు గల మధ్యమైన కామరాజ కూటము తన నిజరూపముగా గలది.

సృష్టియందు శిరస్సున వెలుగు, మధ్యభాగమున దైవాసుర సంపత్తి, అధో భాగమున పంచభూతాత్మక సృష్టి ఏర్పడి యుండును. మానవుని యందు కూడ ఇదే విధముగ శిరస్సున వెలుగు, కంఠము నుండి బొడ్డు వరకు కుడి ఎడమల భావములు (దైవాసుర భావములు) అచట నుండి మూలాధారము వరకు శక్తికూటము ఉండును.

మధ్యమైన కూటమును కామరాజ కూటమందురు. దీనికి ప్రభువు కామదేవుడు. ధర్మయుక్తమైన కామము దైవీ భావము. అధర్మయుక్త కామము అసురభావము. వీటి సంఘర్షణము సృష్టియందు తప్పదు. ద్వంద్వముల యందున్న వారికి ఈ ఘర్షణ యుండును. కావున ఇంద్రాది దేవతలు సైతము భయమున చిక్కియుందురు. ధర్మపరులకు అధర్మపరుల భయముండనే యున్నది. అట్లే అధర్మపరులకు ధర్మపరుల భయముండనే యున్నది. ఈ మధ్యమకూట మంతయు కామము ప్రధానముగ నిర్వర్తింపబడు చున్నది. అది ధర్మ కామమైనను, అధర్మ కామమైనను కామమే. పైన గల వెలుగు ఈ ద్వంద్వమున కతీతము.

ద్వంద్వమున గల జీవులకు షట్భావములు, షడ్గుణములు, షడ్రుచులు, సమస్తము షడ్యంత్రముగ నడచును. త్రిగుణములు ప్రతి

బింబించుటచే ఈ షట్కోణ మేర్పడెను. అందలి కేంద్రబిందువే జీవ చైతన్యము. ఈ షట్కోణముల నిర్వహణము రాజసికము, తామసికముగ నిర్వర్తింపబడు చున్నప్పుడు సమస్త కార్యములు ఈ మధ్యమ కూటమున జరుగుచున్నవి. సత్త్వమున మాత్రమే ఈ షట్కోణ చక్రము నుండి బయల్పడ వచ్చును. సత్త్వమొక తటస్థ స్థితి. విరుద్ధమగు రెండు భావముల కది కేంద్రము. తటస్థ స్థితి చేరిన వారియందు అవిద్యను, అధర్మమును, అకార్యమును ద్వేషించుట యుండదు. గమనించుట మాత్రమే యుండును. ద్వేషభావము అధర్మము పైన మిక్కుటముగ నున్నచో భావ తీవ్రతచే దాని నాకర్షించుట జరుగును. దారిద్ర్యమును ద్వేషించువారు దారిద్ర్య మును, అనారోగ్యమును ద్వేషించువారు అనారోగ్యమును పొందుట చూచుచున్నాము కదా! దీని నుండి బయల్పడుటకు, వెలుగులోనికి ప్రవేశించుటకు పంచదశీ మంత్రములోని మధ్యమకూటమైన షడక్షరము లను ఉపాసించుట మార్గము.

అవి హ, స, క, హ, ల, హ్రీం.

87. 'శక్తి కూటైక తాపన్న కట్యధోభాగధారిణీ'

శక్తికూటము నడుమున కథో భాగముగ ధరించునది శ్రీదేవి యని అర్థము.

కామ మాధారముగనే మధ్యమకూట మంతయు నిర్వర్తింప బడుచున్నది. కామోత్పత్తికి మూలము శ్రీదేవియే. ఆమె శక్తియే. కామశక్తిగ ఉద్భవించును. ఆమె కామేశ్వరి కదా! చతుర్ వ్యూహము లను అమ్మ తన సంకల్పశక్తిచే నిర్వర్తించుచున్నది. (పరా, పశ్యంతి, మధ్యమ, వైఖరి అను నాలుగును నాలుగు వ్యూహములు లేక వాసుదేవ, సంకర్షణ, ప్రద్యుమ్న, అనిరుద్ధ వ్యూహములు.) వీనికి మూలకారణముగ ఆమెయే యున్నది. ఆమె మూలశక్తి, మూలమంత్రము. జీవునియందు ఆమె యుండు స్థానము మూలాధారము. మూలాధారమున అమ్మ కుండలినీ చైతన్యరూపిణియై యుండును. తపస్సుచేత ఈమె ఈ శక్తిని ప్రచోదనమ కావించుట యొక మార్గము. ఇది అనాదిగ భరత దేశమున జరుగుచున్నది. యోగవిద్య ఋషు లందించినది కుండలినీశక్తి ప్రచోదనమునకే. ఈ శక్తిని ప్రచోదనము చేయుటకు శక్తికూటమైన పంచదశీలోని చివరి నాలుగు అక్షరములను శ్రీవిద్య ఉపాసకులు ఆశ్రయింతురు.

ముందు రెండు నామములు, ఈ నామము అమ్మ పంచదశీ

మంత్రమును భక్తులకు పరిచయము చేయుచున్నది. పంచదశి పదిహేను అక్షరముల మంత్రము. మొత్తము మంత్రము ఈ విధముగ వున్నది.

క, ఏ, ఈ, ల, హ్రీం	–	5 అక్షరములు
హ, స, క, హ, ల, హ్రీం	–	6 అక్షరములు
స, క, ల, హ్రీం	–	4 అక్షరములు
		15

ఇందు మొదటిది వాగ్భవ కూటము, రెండవది కామరాజ కూటము, మూడవది శక్తి కూటము.

యోగ విద్యయందు సుషుమ్నా మార్గమున కుండలినీ చైతన్యమును ప్రచోదనము కావించుకొని యోగులు మొదటి కూటమును చేరుచున్నారు.

ఈ మంత్ర రహస్యమును, ఉపాసనా విధానమును గురు ముఖముగ పొందవలెను.

88. 'మూలమంత్రాత్మికా'

మూలమంత్ర స్వరూపిణి శ్రీ లలితాదేవి అని అర్థము.

భారతీయ వాఙ్మయమున, సంప్రదాయమున మాత్రమే మంత్ర విద్య మిగిలియున్నది. మంత్రము సర్వకామప్రదమే కాక ఆత్మ సాక్షాత్కారము కూడ కలిగించును. జీవునికి మంత్రము సర్వసిద్ధి ప్రదము. మంత్రములకు మూలము శబ్దము. దీనిని వాక్కుగ వేదములు వర్ణించినవి. వాక్కుకు మూలము అమ్మయే. సర్వమంత్రములకు ఆమెయే మూలము. ఆమెయే ఆత్మ. ఆమె మంత్రాత్మిక.

'మూలమంత్రాత్మిక' అనగా మంత్రాత్మల మూలమని అర్థము. మరియు మూలమంత్ర మనగ పంచదశీ మంత్రము కూడను. పంచదశీ మంత్రమునకు ఆమెయే ఆత్మ గనుక ఆమె మూలమంత్రాత్మిక. పంచదశీ మంత్రమును మూలమంత్ర మనుటలో విశేషమేమన అది చతుర్విధ పురుషార్థములకు మూలకారణము. పంచదశీ మంత్రమును మననము చేయుట వలన జీవునికి ధర్మార్థ కామ మోక్షములు తప్పక ఫలించ గలవని హయగ్రీవుని వాగ్దానము.

89. 'మూలకూటత్రయ కళేబరా'

మూలమంత్రము యొక్క కూటత్రయమే స్థూల రూపముగా గలది శ్రీదేవి యని అర్థము.

కూటత్రయము వరుసగా ప్రజ్ఞ, శక్తి, పదార్థము. ప్రజ్ఞ ప్రధాన బిందువుగ శక్తి పదార్థముల త్రిభుజాకార మేర్పడును.

ప్రజ్ఞ
●

పదార్థము ● ● శక్తి

ఈ మూడు బిందువులు మూడు కేంద్రములుగ భూ, భువ, సువర్లోకము లేర్పడుచున్నవి. సమస్త సృష్టి ఈ మూడు బిందువుల సమ్మిశ్రమమే, అణువునందు కూడ ఈ మూడును గోచరించును (న్యూట్రాన్, ప్రోటాన్, ఎలక్ట్రాన్). ఈ మూడు బిందువులు, మూడు గుణములుగా ఎరుగవలెను. శ్రీదేవి శరీరము త్రిగుణాత్మక సృష్టి.

త్రయస్త్రిం శత్సహస్రాణి, త్రయస్త్రిం శత్శతానిచ ।
త్రయస్త్రిం శచ్చ దేవానాం, సృష్టి స్సంక్షేప లక్షణా ॥

సమస్తము త్రికూటముతోనే నిర్మింపబడినది. మూడు నుండి ముప్పదిమూడు కోట్ల దేవత లేర్పడిరి. త్రిమూర్తులు, త్రిశక్తులు కూడ నివియే.

మానవుని మూడవ కన్ను, కుడి, ఎడమ కన్నులుగ కూడ దీనిని భావించవచ్చును లేదా సుషుమ్న ఇడ పింగళగ కూడ గుర్తించ వచ్చును. మరియు శ్రీ మహావిష్ణువు, శ్రీదేవి, భూదేవిగ గమనించ వచ్చును. ఇంకను శివుడు గంగ గౌరిగ గుర్తించవచ్చును. గణపతి, సిద్ధి, బుద్ధి, కుమారుడు, శ్రీ వల్లి, దేవసేన; కశ్యపుడు, అదితి, దితి; ఇవి అన్నియు మూలకూటత్రయమునకు సంబంధించినవి. ఈ మూల కూటత్రయము నుండే జీవులు దిగివత్తురు. కావున జీవుని నాలుగవ వానిగ తెలుపుదురు.

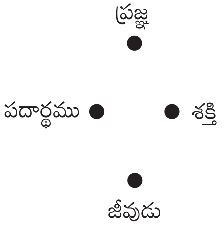

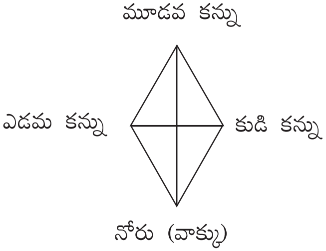

మూలమంత్రము సూక్ష్మరూపమున మంత్రముగ నుండగ మూలకూటము మంత్రము యొక్క శరీర మగుచున్నది. ముఖము స్థూల రూపమైన అందలి సూక్ష్మరూపము ఇడ పింగళ సుషుమ్న వాక్కు అట్లే కంఠము నుండి నడుము వరకు స్థూలరూపము. దాని సూక్ష్మరూపము ద్వంద్వములు (దైవాసురులు). నడుము నుండి క్రింది భాగము స్థూలరూపము కాగ అందలి సూక్ష్మరూపము కుండలిని.

పై విధముగ మూలమంత్రమును, కళేబరము (శరీరము) ను త్రివిధముగ తెలియదగును.

90. 'కులామృతైక రసికా'

కుళామృతము నందు పరితృప్తి చెందినది అమ్మ యని అర్థము.

'కుః' అన భూమి. అది ఎచట లీనమగుచున్నదో అది కులం. భూతత్త్వము లీనమైనప్పుడు అమృతవర్షము కలుగుట కవకాశ మేర్పడెను. మానవ శరీరమందు భూతత్త్వము లీనమగు కేంద్రము మూలాధారము. అందుండియే సుషుమ్న మార్గము కలదు. సుషుమ్న మార్గమే కులం. దాని ముఖద్వారమే మూలాధార కేంద్రము. భూతత్త్వము లీనమై సాధకునికి కుండలినీ చైతన్యము మూలాధారము నుండి ప్రచోదనమై సుషుమ్న మార్గమున బ్రహ్మరంధ్రమును చేరును. అనగా సహస్రారము చేరును. అప్పుడు అమృతము స్రవించును. ఇదియే కుళామృతము. ఈ కుళామృతమున నున్నది అమ్మయే. దాని యందు వసించి, రమించుచుండును. అట్లు కులమందలి అమృతము నందు రమించునది వసించునది శ్రీదేవి అని ఈ నామార్థము. కుండలినీ మార్గమున ఊర్ధ్వగతి చెందుట, అమృతమును పొందుట, అమరత్వమున వసించి రమించుట ఈ నామము సూచించుచున్నది.

1. జీవస్థితి

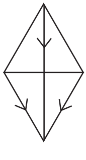

2. ముముక్షు

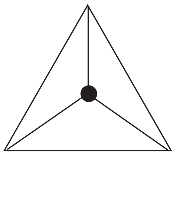

3. అమృత వర్షము

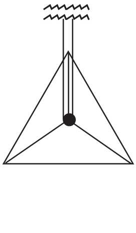

ప్రక్క పేజీలోని రేఖా చిత్రములను గమనింపుడు. మొదటి చిత్రము నందు జీవుడు త్రిగుణములకు లోబడి భూతత్త్వమున నివసించుచున్న నాల్గవవానిగ గుర్తింపవచ్చును. సమస్త భూమ్యాకర్షణల నుండి విముక్తు డైనచో అధోబిందువు త్రిభుజములోనికి చేరును. త్రిభుజములోనికి చేరనపుడు చతుర్భుజముగ నున్నది. చేరినపుడు త్రిభుజమైనది. త్రిభుజమందలి కేంద్రబిందువు సుషుమ్నకు ముఖ ద్వారము. అందుండి ఊర్ధ్వగతి చెంది సహస్రారము చేరుట మూడవ చిత్రమున చూడవచ్చును.

భూమ్యాకర్షణల నుండి విముక్తుడైన జీవుడు అంతర్ముఖుడై దేహాత్మభావన నుండి విముక్తుడగును. అనగా స్థూలము నుండి సూక్ష్మమునకు చేరును. సూక్ష్మమునుండి సూక్ష్మతరము, సూక్ష్మతమము నగు స్థితులను చేరును. అట్టివానికి కలుగునదే మధురానుభూతి. అతనికి సృష్టి మధురా నగరముగను, శ్రీదేవి ఆ నగర మహారాజ్ఞిగను గోచరించును. అట్టివానికి బహిరంతరము లంతయు మధురమే. 'మధురాధిపతే అఖిలం మధురం' అను స్తోత్రమున ఈ సత్యమే ఆవిష్కరింపబడినది.

'కుః' అనగా భూమి యని, అది లీనమగు చోటు 'కులం' అని ముందు తెలుపబడినది. కులమనగా సజాతీయ సమూహము అని కూడ అర్థము. సజాతీయ సమూహ మనగా ఒక చోటునుండి పుట్టి ఏర్పడిన గుంపు అని అర్థము. త్రిగుణములు చైతన్యము నుండి ఉద్భవింపగ వాటినుండి జీవులు, పంచభూతాత్మక సృష్టి ఏర్పడినది. అన్నిటికిని మూల మొక్కటియే. కావున సృష్టి మొత్తము సజాతీయమే గాని విజాతీయము కాదు. చూడబడునది, చూచువాడు, చూచుట

మూడింటికిని ఆధార మొకటియే. దీనినే జ్ఞానరూపమైన 'త్రిపుటి' అందురు. త్రిపుటిని కూడ కులమనే పిలుతురు. త్రిపుటిగా సృష్టి నేర్పరచి ఆనందించు దేవి కనుక ఆమె 'రసిక' అయినది. సృష్టి వైవిధ్యమును జ్ఞానమార్గమున నెదిగినవారికి సృష్టి వైభవము ఆనందము కలిగించును.

'కుళం' అనగా శరీరము అని కూడ మరియొక అర్థము. రూపములను, శరీరములను ఏర్పరచి అందు శ్రీదేవి రమించుచున్నది. బంధనము లేక శరీరమున జీవించు పూర్ణయోగుల కిది అనుభవైకము. మానవ శరీరము సర్వశక్తిమయము. అందులేనిది సృష్టియందు లేదు. అట్టి శరీరమందు జీవించుట అమితానందము నిచ్చును. శరీరముననే అమృతత్త్వమును అనుభూతి చెందవచ్చును. శరీరము లేనిచో దీని ననుభవించుటకు వీలుకాదు. శరీరము నందలి అమృతము ననుభూతి చెందవలెనన్నచో మథనము సాధింపవలెను. మథనముననే అమృతము పుట్టినది కదా! అమృతము పుట్టుటకు ముందు దివ్యోపేతమగు ఎన్నియో సృష్టి విభూతులు పుట్టినవి కదా! అట్లే యోగాభ్యాసము కారణముగ సాగు సాధనయందు దివ్యానుభూతులు, కలుగుట అటుపైన అమృతత్త్వము నందు వుండుట జరుగును. ఈ రెండింటికిని ముందు అంతర్హితముగ నున్న విషము కూడ బయల్పడునని తెలియవలెను. యోగమార్గమున షట్చక్రములను భేదించుకొనుచు కుండలిని చైతన్యము సహస్రార కమలమును చేరినపుడు అమృతము స్రవించును. ఇట్లు శరీరమందలి అమృతము స్రవించినచో కలుగునది బ్రహ్మానందము. దీని నందించునది కుండలినీ స్వరూపమగు శ్రీదేవి.

91. 'కులసంకేత పాలినీ'

సదాచార సంకేతములను పాలించునది శ్రీదేవి అని అర్థము. కులమనగా వంశమని సామాన్య అర్థము. వర్ణమని మరియొక అర్థము. ముందు నామమున కులమును మూడు విధములుగ నిర్వచించుట జరిగినది. కుళామృతమును గురించి తెలుపబడినది. ఇపుడు కుల సంకేతము గురించి తెలుపబడుచున్నది.

కుల సంకేత మనగా సదాచారము వలన అంతఃకరణ శరీరము నందు పొందు దివ్యానుభూతులు మరియు దివ్యబోధనలు. అనుభూతి, బోధనము ఉపాసకునికి అంతరంగమున జరుగుచుండుట తెలిసిన విషయమే. ఉపాసనా యంత్రము లేక విగ్రహము, దానికి వినియోగించు పూజాద్రవ్యములు, వుపాసించువాని మనస్సు, ఉపాసన వలన కలుగు దర్శనములు- ఇవి అన్నియు కలిసి కుల పుస్తకము అని కల్ప సూత్ర మందు తెలుపబడినది. సదాచారమున ఉపాసన చేయువాడు ఉపాసనను రహస్యముగ వుంచును. ఉపాసనా మార్గమున కాని, సాధనా మార్గమున కాని నడచు చున్నవారు తమ మార్గమును కాని, సాధనను కాని బహిరంగము చేయరాదు. రహస్యముగ నుంచుకొనవలెను. వేశ్యలవలె బహిరంగ ప్రదర్శనములు జరుపరాదు. ప్రకటితము చేయరాదు. కుల స్త్రీ పాతివ్రత్యమువలె దీక్షగ సాధన చేసుకొనువారు అంతరంగ విషయ ములను బహిరంగముగ ప్రకటింపరు. సాధకుడు కులస్త్రీవంటి వాడు.

అతడు సంగమము కోరు పురుషుడు పరమ పురుషుడే. సంగమ అనుభూతులు తెలుపుట వేశ్యావృత్తియే. అందువలననే "కుల పుస్తక మును దాచవలెను" అను వాక్యము సత్సాధకుల కీయబడినది. వారి ఉపాస్య దైవమునుగూర్చి గాని, ఉపాసనా ద్రవ్యములనుగూర్చి గాని, ఉపాసనా విధానమును గూర్చి గాని, దర్శనములు, బోధనలు గూర్చిగాని ప్రకటితము చేయరాదు. ఇవి అన్నియు కులసంకేతములు. చైతన్య రూపములు, వీనిని శ్రీదేవి పాలించుచునుండును. అందువలన ఆమె 'కులసంకేతపాలిని'.

యోగమార్గమున కుండలినీ చైతన్యము సుషుమ్న మార్గమున చొచ్చి, షట్చక్రములందు పయనించి, సహస్రార కమలముచేరి అమృత రసమును వర్షించుటకు పై తెలుపబడిన నియమము అత్యవసరము.

ఈ నామమునకు సద్గురువు పరశురాముడు.

92. 'కులాంగనా'

శీలము, గుణము గల వంశమున జన్మించిన పతివ్రతా స్త్రీని 'కులాంగనా' అందురు.

ఏ స్త్రీ యందు పై మూడు గుణములుండునో ఆ స్త్రీ, శ్రీదేవి వలె ఉపాస్యదేవత. గుణము, శీలము, పాతివ్రత్యము గలవారు శ్రీదేవి సృష్టియందు రక్షింపబడుదురు. దేవతా ఉపాసనా మార్గము నందు కూడ ఈ మూడు గుణములు అత్యంత ప్రాముఖ్యము గలవి. శీలము లేనివారు, గుణము లేనివారు, ఉపాస్యదైవము నందు అచంచల భక్తి, విశ్వాసము, ప్రేమ (పాతివ్రత్యము) లేనివారు దైవానుగ్రహమునకు పాత్రులు కారు.

ప్రస్తుత కాలమున ఎందరో ఆస్తికులు ఈ మూడు విషయము లందు తగు శ్రద్ధ లేక భక్తిమార్గమున పలు పాట్లు పడుచున్నారు. నగుబాట్లు చెందుచున్నారు. ఆత్మ వికాసమునకు, ఆత్మానుభూతికి, దివ్యజీవనమునకు, పాపహరణమునకు దైవారాధనము గాని ప్రచారము కొరకు, కీర్తి ప్రతిష్ఠల కొరకు, ప్రకటితముగ ఆరాధనలు చేయుట గాదు. కలి ప్రభావముచే జీవులు అంతరంగమున జరుగవలసిన సాధనను, ఆరాధనను, బహిరంగముగ వేదిక లేర్పరచుకొని ప్రచారములు గావించుకొనుచు డంబాచారులై దైవ కార్యములను నిర్వర్తించుచున్నారు. ఇది నిషిద్ధము.

శ్రీవిద్యోపాసకులకు ఇది మరింత నిషిద్ధము. పరశురాము డంతటివాడు ఇతర విద్యలన్నియు వేశ్యవలె ప్రకటితము లనియు, శ్రీవిద్య కులస్త్రీ వలె గుప్త మనియు పవిత్ర మనియు అని తెలిపినాడు. కావున శ్రీవిద్యోపాసకులు పై విషయమున ఎక్కువ నిష్ఠతో, దీక్షతో సద్గుణములు, శీలము ఆధారముగ గుప్తముగ అమ్మ నుపాసించవలెను.

'కులాంగనా' అను నామము దైవారాధకుల కందరికిని యొక హెచ్చరిక వంటిది.

93. 'కులాంతస్థా'

కులము నందు అంతర్గతముగ నుండునది శ్రీదేవి అని అర్థము.

కులమనగా సుషుమ్న మార్గమని తెలుపబడినది. కులమున కనేకానేకార్థము లున్నవి. తొంబదవ నామము నుండి వీటిని వివరించు చునే యున్నాము. సుషుమ్న యందు గల చైతన్య ప్రవాహమే శ్రీదేవి. దీనిని కుండలిని చైతన్యమని కూడ యందురు. మూలాధారము నుండి ఆజ్ఞ వరకు వ్యాపించి అటుపైన సహస్రారమున దేదీప్యమగు కాంతులతో ప్రకాశించు చైతన్యమే 'కులాంతస్థ'.

అమ్మను ఉపాసకుడు పై విధముగ భావించుచు ధ్యానించవలెను. క్రమముగ భావన యందలి పరిశుద్ధతను బట్టి ధ్యానమునందలి ఏకాగ్రతను బట్టి, భావించినది భాసించగలదు. అమ్మనట్లు దర్శించుట శ్రేయమని ఈ నామము సూచించుచున్నది.

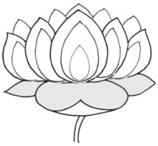

94. 'కౌళినీ'

శివశక్తి సామరస్యమే కౌళము. అట్టి కౌళము గలది శ్రీదేవి యని ఈ నామము తెలుపుచున్నది.

కుళ మనగా శక్తి యని, అకుళము అనగా శివుడని, కూళాకుళ సంబంధమే కౌళమని తంత్రశాస్త్రము తెలుపుచున్నది. అమ్మ శివశక్తియే. శివుని వ్యక్తరూపమే అమ్మ. దైవము సాక్షాత్కరింపవలె నన్నచో రూపమును ధరించవలెను. కనపడుట కిదియే మార్గము. రూపము స్థూలమైనను, సూక్ష్మమైనను, సూక్ష్మకరమైనను, సూక్ష్మతమమైనను అమ్మయే. అమ్మలేక, దేవుడు కనపడడు. కేనోపనిషత్తు ఈ రహస్యమునే బోధించు చున్నది.

శివుడు లేక పరదైవము లేక పరబ్రహ్మము అవికారము, అలక్షణము, అప్రతర్క్యము, అవిజ్ఞేయము, అనూహ్యము, అతీతము, అపరిమితము, అగోచరము. అట్టి తత్త్వము వ్యక్తమగుటయే వెలుగు. ఆ వెలుగే అమ్మ. వెలిగినచో కనపడును. వెలుగక ముందు కనపడదు. కనపడనిది కనిపించుటయే అమ్మ ఆవిర్భావము. వెలుగుటకు కారణము వెలుగున కాధారముగ నున్న తత్త్వము. విద్యుత్తు కనపడదు కాని దాని వెలుగు కనపడుచున్నది కదా! దాని శక్తి తెలియుచున్నది కదా! అట్లు పరతత్త్వము యొక్క వెలుగు, శక్తి అమ్మగ ప్రకటిత మగుచున్నది. విద్యుత్తు లేనిదే వెలుగు లేదు. అట్లే శివుడు లేనిదే శక్తి లేదు.

వెలుగునందు, శక్తినందు విద్యుత్తు వున్నది కదా! అట్లే అమ్మ యందు అయ్య వున్నాడు. అమ్మ కనపడితే అయ్య అనుగ్రహించినట్లే. అయ్య రూపమే అమ్మ. శివరూపమే శివా.

పై కారణముగనే పంచాక్షరీ మంత్రము అమ్మ నుద్దేశించి ఈయబడినదని తెలియవలెను. *'ఓం నమః శివాయ'*. 'శివా' శబ్దము అమ్మ నుద్దేశించినది. శివుడు కనపడుట యనగా శివారూప సాక్షాత్కారమే. ఇది వారి సామరస్యము. అకులుడైన శివుడు కుళయైన అమ్మ కలిసి కౌళముగ సృష్టి జరుగుచున్నది. జరిపించునది 'కౌళినీ' యగు అమ్మ. శివ సహకారముతో, శివ సంకల్పముగ శివశక్తియై నిలచి జీవుల ననుగ్రహించుచున్న తల్లియే జగన్మాత శ్రీదేవి.

95. 'కులయోగినీ'

హృదయాకాశమున శ్రీదేవి పాదపద్మములతో అనుసంధానము చెంది పూజాదులను చేయుట కుళమని, అట్టి విధానమున యోగము చెందుట కుళయోగమని, దాని ననుగ్రహించినది శ్రీదేవి యని అర్థము.

అమ్మ చైతన్య స్వరూపిణి. మనయందు కూడ సుషుమ్న మార్గమున నిలచియున్న చైతన్యము శ్రీదేవియై ఆమె సాన్నిధ్యమును పొందుటయే యోగము. అట్టి యోగము నిర్వర్తించుకొనుటకు అమ్మ రూపమునుగాని, శ్రీచక్రమునుగాని హృదయాకాశమున దర్శించి ఆరాధించుట కౌళమార్గము. బాహ్య పూజలకు ముందుగాని తరువాత గాని ఈ విధముగ హృత్ పద్మమున అమ్మ ఆసీనురాలై యున్నట్లు భావించి అంతరంగమున ధ్యానించవలెను, అచటనే పూజింపవలెను. ఆకాశము పంచభూతములలో అత్యంత పవిత్రము. అది వెలుగుతో కూడినది. అట్టి ఆకాశమును దర్శించి అందు శ్రీదేవి రూపమునుగాని, శ్రీచక్రమునుగాని భావన చేత రూపొందించి, స్థాపించి పూజింపవలెను. అందులకే సహస్ర నామ పారాయణము ముందు ధ్యానశ్లోక మీయ బడినది. అందు అమ్మరూపము వర్ణింపబడినది. *"అరుణాం కరుణా తరంగితాక్షీం....."*

అను ధ్యానశ్లోకము అమ్మ రూపమును ఆవిష్కరించగలదు. ఆమె మనోహర యగుటచే అంతరంగమున మనసు హరింపబడి, బుద్ధిలోకమున ధ్యానము, పారాయణము నిలువగలదు.

పై విధమైన అంతరంగ ఆరాధనమున హృదయపద్మము ద్వారా సుషుమ్నను చేరవచ్చు లేదా మన చుట్టును గల నీలాకాశమున శ్రీచక్రమును గాని, అమ్మ రూపమును గాని మానసికముగ, రూపొందించుకొని ధ్యానించుట, పూజించుట చేయవచ్చును. ఇది బాహ్యారాధనము.

కుళయోగము కులమధ్యమున నిర్వర్తించుకొనుట భగవద్గీతయందు బోధించియున్నారు. హృదయపద్మమున నిర్వర్తించుట ఉపనిషత్తులందు తెలుపబడినది. మూలాధారమున నిర్వర్తించుట సద్గురు సాన్నిధ్యమున మాత్రమే వీలగునని పెద్దల అభిప్రాయము. సహస్రారము దిగువ నుండి మూలాధార కేంద్రము వరకు గల షట్చక్రములను కలుపు సుషుమ్న నాళము అంతయూ కుళమే. జీవ లక్షణమును బట్టి, గురూపదేశమును, నిర్దేశమును బట్టి ఈ నాళమున ఏ కేంద్రము ద్వారానైనను యోగింపవచ్చును.

96. 'అకులా'

సుషుమ్న నాళమునకు పైన వికసించి విరాజిల్లుచున్న సహస్రార పద్మమునందు జ్ఞానరూపిణియై వసించియుండు దేవి అని అర్థము.

సహస్రార పద్మము 'అకుళ'మని చెప్పబడుచున్నది. కుళము పద్మముయొక్క నాళముగా తెలియవలెను. సుషుమ్న నాళము క్రిందనున్న సహస్రదళ పద్మము కుళస్థానము. దానిని రత్న సహస్రదళ పద్మమని అందురు. దానియందు వసించునది కుళదేవి. దాని దళములందు కుళ శక్తులుండును. అచట నుండి సహస్రారము చేరిన (సుషుమ్న నాళము ద్వారా) సహస్రమణి, రత్నకాంతులతో తేజరిల్లు జ్ఞాన స్వరూపిణిని అకుళాదేవి అందురు. మొత్తము మార్గము కుళాకుళము. అనగా శివశక్తి వ్యక్తమగునప్పుడు కుళనాళమున ప్రవేసించును. సప్త లోకములను సృష్టించును. మరల అవ్యక్తరూపిణియై అకుళాదేవిగ శివునితో కలిసియుండును.

అకుళస్థితి అవ్యక్తస్థితి కావున దేహముండదు. రూప ముండదు. లక్షణములుండవు. కేవలము తత్త్వముగనే యుండును. ఇది సమాధి స్థితి. ఈ స్థితిని శ్రీ విద్యోపాసన ద్వారా చేరుట లక్ష్యము. అకుళయే లక్ష్యము. కుళము మార్గము. గనుక సమయాంతస్థా అని దేవి కొలువ బడుచున్నది.

శివశక్తుల సామ్యము, ప్రకృతి పురుషుల సామ్యము మార్గమున సర్వత్ర పొందుచు నుండవలెను. వారి మధ్య అధిక్యత లేదు. సాధకులు కూడ ప్రకృతి పురుషుల సామ్యమునే భావింపవలెను కాని, ప్రకృతిని గర్వించుట చేయరాదు. శివశక్తుల ఆరాధనము సమముగ సాగుటయే సమయమార్గము. వారి సామ్యముననే జీవుడు పురోగతి చెందగలడు. ఏ ఆరాధనమున నైనను ఇరువురిని సమముగ పూజింపవలెను.

పూజాదుల యందేగాక సృష్టియందు కూడ ప్రకృతి పురుషులను సమానముగ దర్శించుటకు ప్రయత్నింపవలెను. రూపమున, నామమున, క్రియల యందు, శివశక్తుల ప్రమేయమును గమనించుట సమయ పథము. రాజయోగము సమయ మార్గమున రాజు వంటిది.

97. 'సమయాంతస్థా'

సమయ మార్గములో అంతరంగమందు పూజింపబడు దేవి యని అర్థము.

సమయమార్గ మనగా హృదయకాశ మనియు, కౌళమార్గ మనగా బాహ్యాకాశ మనియు కొందరి మతము. అట్లే కౌళమార్గము అవైదిక మనియు, సమయమార్గము వైదిక మనియు కూడ భావము. తంత్రాది మార్గములకన్న సామ్యమార్గము ఉచితమని ఋషుల సిద్ధాంతము. సర్వ విషయములందు సామ్యమును పొందునది సమయము. సమయ మార్గమున ప్రకృతి పురుషుల సామ్యము ననుసరింతురు. యోగులందరును ఈ మార్గముననే నడతురు. సనక సనందనాది కుమారులు, వశిష్ఠాది ఋషులు, శుకాదియోగులు యోగ మార్గమును ప్రకృతి పురుష సామ్యమార్గముగ బోధించినారు. సమయ మార్గము సాత్త్విక మార్గము. తంత్రమార్గమున రజస్సు, తమస్సు జీవుని వశము చేసుకొను అవకాశమున్నది. ఆ మార్గమున అపాయములు మెండు.

హృదయమందు దైవమును సంకేతపరముగ భావించి ఊహించుట లేక శ్రీచక్రము నూహించి పూజించుట సమయ మార్గము. హృదయాకాశమున

98. 'సమయాచారతత్పరా'

వైదిక సమయాచారములతో పూజించు పద్ధతియందు మిక్కిలి ఆసక్తి చూపునది శ్రీదేవి యని అర్థము.

వైదిక షోడశ ఉపచార పూజావిధానము, శ్రీచక్ర పూజా విధానము గురుముఖమున పొంది వినయ విధేయతలతో భక్తిశ్రద్ధలతో శ్రీదేవిని ఆరాధించుట, గురుముఖమున పొందిన యోగమును కూడ వినయ విధేయతలతో భక్తిశ్రద్ధలతో నిర్వర్తించుకొనుట సమయాచార మని తెలియబడుచున్నది.

1. గురు కటాక్షము (ఉపదేశము), 2. వినయము, 3. విధేయత, 4. భక్తి, 5. శ్రద్ధ. శ్రీదేవి పూజనమునకు గాని, యోగ మార్గముద్వారా ఆమె ప్రచోదనమునకు గాని, అత్యవసరమగు అర్హతలు. ముందు తెలుపబడిన నామములలోవలె 6. అప్రకటితుడై, 7. దీక్షితుడై ఆరాధకుడు, ఆరాధనము కావించవలెను. 8. సాధనా మార్గమున దృఢత్వము, 9. నిత్యానుసంధానము అవసరము.

ఇట్లీ తొమ్మిది లక్షణములతో అభ్యాసము చేయువానికి కాలక్రమ మున కుండలినీ శక్తి (శ్రీదేవి) మూలాధారము నుండి ఊర్ధ్వముఖియై మణిపూరకమును చేరును. అపుడారాధనమున శ్రీదేవి పాదపూజ అత్యంత భక్తిశ్రద్ధలతో నిర్వర్తించుకొనుచు, ఆ పాదముల దివ్యకాంతి వైభవము ఊహించుచు దర్శించుటకు ప్రయత్నింప వలెను. నలుబది నాలుగవ నామమున శ్రీదేవి పాదముల గోళ్ళనుండి ప్రసరించు దివ్యకాంతులు అజ్ఞానమును తొలగించి, జ్ఞానము నొసగునని తెలుప

బడినది. రజస్తమోగుణములు హరింపబడి సత్త్వగుణము ఆవిష్కరింప బడుటకు దేవి పాదములను హృదయమందు అత్యంత సుందరముగను, కోమలముగను, కాంతివంతముగను, అలంకార యుతముగను, పసుపు పారాణి దిద్దబడిన వానిగను, గోళ్ళనుండి తేజోమయమగు కాంతులు విరజిమ్ము చున్నట్లుగను, ఊహించుట, భావించుట, దర్శించుట చేయ వలెను. అనుపమానము, అతి సుందరము, అత్యంత శక్తిమంతము అగు పాదములను ఆరాధన చేయుటమే ముఖ్యము. పాదధ్యానము చేతనే, అజ్ఞానము నాశన మగును. హృదయమందలి కల్మషములు హరింపబడుట కిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ సందర్భమున 44, 45, 46 నామములు మరల పఠించుట ఉత్తమము.

హృదయమున కల్మషములు హరింపబడగా, స్తోత్రాదికములు గావించి, తాంబూలాది పర్యంతము శ్రీదేవికి హృదయమున ఉపచార ములు చేసినచో దేవి చైతన్యము హృదయము నుండి ఊర్ధ్వగతి చెంది విశుద్ధిని చేరగా మణిమయ కాంతులతో కూడిన దేవి దర్శనము కాగలదు. అవి అన్నియు శ్రీదేవి చంద్రకళా కాంతులు. అటుపైన మంగళహారతి సమయమునకు ఆజ్ఞను చేరిన శ్రీదేవి ధ్యాన పరవశులైన ఆరాధకులకు సహస్రదళ కమలమునందు సదాశివునితో చేరును. శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసవంటి మహాభక్తులీ విధముగ దేవి పూజనమున సర్వమును పొందిరి. ఆ మహాత్మునికి దేవిని పూజించు చుండగ లోన సుషుమ్న మార్గమున మూలాధారమున నున్నదేవి, ఊర్ధ్వగతి చెందుచు, తరచూ సహస్రారము చేరుచుండెడిది ఆయన తన్మయుడై సమాధిస్థితి పొందుచు నుండెడివాడు. ఇటీవలి కాలమున శ్రీరామకృష్ణుని కన్న పరమభక్తుడు మరియొకరు గోచరింపరు. అమ్మ అనుగ్రహమున అతను సమస్తమును తెలుసుకొనెను.

99. 'మూలాధారైక నిలయా'

మూలాధారము తన నివాస స్థానముగ గలది శ్రీదేవియని అర్థము.

మూలమున శక్తి, శిరస్సు పైభాగమున శివుడు, రెంటిని అను సంధానము చేయు సుషుమ్న, వీని మధ్య సమస్త లోకములు భావింప వచ్చును. మూలాధార చక్రమున కుండలినీ శక్తి నిద్రించుచుండును. ఉపదేశ మార్గమున దేవి మేల్కాంచగలదు. సృష్టి యందామె స్థానము మూలయే. సహస్రారము చేరినచో శివునితో ఐక్యము చెందును. అప్పుడు సృష్టి అదృశ్యమగును. ఆమె శివుని నుండి దిగివచ్చుటయే సృష్టి. మూలాధారమున స్థిరముగ నుండుట స్థితి. తిరోధానము చేయుట లయము. యోగము, ఆరాధనము, మార్గముల ద్వారా జీవుడు తిరోధానము చెందుటకు కూడ అమ్మయే సూత్రధారిణి, ఆమె జీవుని సుషుమ్న మార్గము ద్వారా ఊర్ధ్వమునకు గొనిపోవుచుండగ జీవునికి మాయా మోహములు వీడును. తాను శివశక్తి స్వరూపుడే అని తెలియును. వెంట నుండి జీవుని దేవుని వద్దకు తోడ్కొనిపోవునది అమ్మయే. జీవుని వెన్నంటి యుండి వానికి సమస్త లోకానుభవము అందించి, సర్వవిధముల పరితృప్తిని గావించి పరిపూర్ణుని చేయును.

ఏయే జీవునకు, ఏ అనుభూతి కలుగవలెనో నిర్ణయించి, తదనుభూతి నందించి పరితృప్తుని గావించుచు తోడ్కొని పోవును.

ప్రతి పద్మమునందు గల ప్రతి దళము ఒక లోకానుభవమునకు సంకేతము. మూలాధారము నుండి సహస్రారమునకు గల మార్గమున అన్ని పద్మముల దళముల అనుభూతులు పూర్తి గావించుచు ముందుకు తోడ్కొని పోవునేగాని అసంపూర్ణముగ తోడ్కొనిపోవుట యుండదు. జగన్మాతకు జీవులందరు తన సంతానమే యగుట వలన, అందరునూ శివ సమాను లవవలెనని భావించు చుండును. శివుడు పరిపూర్ణుడు. తన భర్త. తన సంతానము కూడ భర్తతో సరిసమానమగు పరిపూర్ణతను పొందుటకు శ్రీదేవి చేయు కృషి అనిర్వచనీయము. సమస్త గురు పరంపర జీవోద్ధరణమునకు ఆమె నియోగించు యోగసైన్యము. అదియొక మహా సైన్యము. అమ్మ అనుగ్రహ విశేషముతో వారు కారుణ్యమూర్తులై జీవుల నుద్ధరించుటయే తమ జీవనముగ సృష్టియందు నిలచియున్నారు.

100. 'బ్రహ్మగ్రంథి విభేదినీ'

బ్రహ్మగ్రంథిని భేదించునది శ్రీదేవి అని అర్థము.

షట్చక్రములందు మొదలు, చివర గ్రంథులు గలవు. చక్రము పైని గ్రంథి, పై నున్న చక్రమును అనుసంధానించును. చక్రము క్రింది గ్రంథి, ఆ చక్రముయొక్క క్రింది వ్యూహమే. వీటినన్నిటిని అనుసంధానించినప్పుడు అది కమలములై విచ్చుకొని జీవులకు స్వస్వరూపము దర్శనమగును.

బ్రహ్మగ్రంథి భౌతిక సృష్టియందు జీవులను బంధించును. భౌతికమగు విషయముల చుట్టును జీవుని మనస్సు పరిభ్రమించు చుండును. ధనము, ఆస్తులు, ఆభరణములు, విలువైన వస్తువులు- ఇత్యాది విషయములపై చేతన ఆసక్తి పొందియుండును. భౌతికముగ తాను పొందిన దేదియు తనవెంట రాదని తెలిసియు మాయచే భౌతిక సృష్టి యందు జీవులు బంధింపబడి యున్నారు. పదార్థము జడమనియు, అచేతన మనియు, అశాశ్వత మనియు, అనిత్య మనియు తెలిసియు కోరుచు నుందురు.

మానవుని భౌతికదేహము పై తెలుపబడిన పదార్థ లక్షణములు కలిగి యున్నవి. దేహమునకు తగుమాత్రము పోషణ గావించి విధులను నిర్వర్తించుటయే ఆర్షమార్గము. దేహ పోషణమే ఆశయము కారాదు.

దేహాభిమానము జీవుని మిక్కిలిగ బంధించును. పలు ధర్మములను సాధించుటకే దేహము. అది జీవునికి వాహనము వంటిది. అది చక్కగ పనిచేయవలెను. అపుడు దానిని ఆధారముగ గొని జీవుడు తన పనులను చక్కబెట్టుకొనవలెను. వాహనము సద్వినియోగమునకే కాని అభిమానపడుటకు కాదు. సద్వినియోగము ముఖ్యము. సరియగు పోషణము ముఖ్యము. అది తామే అనుకొనుట అజ్ఞానము. తాము తమ వాహనము కాదు కదా! ఈ జ్ఞానము నందించునది శ్రీదేవియే. ఆమె మాయ వలననే రూపాత్మకమగు జగత్తునందు జీవుడు బంధింప బడి యున్నాడు. ఆమె అనుగ్రహము వలన దీనిని భేదింపవచ్చును. ఆమెయే 'భేదినీ' శక్తి. మాయ ఆమె వలననే కలుగుచున్నది. అది రహితమగుట కూడ ఆమె అనుగ్రహముగనే జరుగును.

101. 'మణిపూరాంత రుదితా'

మణిపూరక చక్రమందు ఉత్పత్తి యగునది శ్రీదేవి అని అర్థము.

స్వాధిష్ఠానమును భేదించుకొని మణిపూరకము చేరిన కుండలినీ చైతన్యము అచట భావమయ ప్రపంచమున ఉపాసకుని ఆరాధనా రూపమగు దేవిగ మొదట దర్శనమిచ్చును. దేవి రూపము నారాధించుట ద్వారా రూపాతీత స్థితిని చేరుట క్షేమకరమని ఋషులభిప్రాయము. ఆరాధకుడు దేహాస్థుడగుటచే రూపస్థుడు. అందువలన భావనా ప్రపంచమున దైవమును తనకు నచ్చిన రూపమున ఆరాధించుట క్షేమకరము. అవ్యక్తారాధనము దుఃఖము కలిగించునని శ్రీకృష్ణ భగవానుడు గీతయందు తెలిపియున్నాడు. సమయాచార పూజ యందు దేవిని సర్వాలంకార భూషితగ ఆరాధించుట కద్దు. దశ దళ పద్మము నూహించుకొని అందు రత్నములచే అలంకరింపబడిన శ్రీదేవిని దర్శించుచూ ఆరాధించుట వలన మణిపూరక చక్రము భేదింపబడి పద్మము నందు శ్రీదేవి దర్శనమిచ్చును. ఇది భావమయ దర్శనము. ఆరాధకుని మనస్సున ఏర్పరచుకొనిన మూర్తి రూపమున మనస్సున ఈ దర్శన మగును.

మణిపూరక చక్రము భావ పరంపరలకు పుట్టినిల్లు. మానవుడు మనోభావముల నాధారముగ చేసుకొనియే జీవించు చుండును. మనస్సు నందు ప్రాపంచిక భావనలే మెండుగ యుండును. తన ఆలోచనా సరళిని బట్టి మాటచేత యుండును. మాట చేత సరళిని బట్టి మరల

అవే భావములు పుట్టుచుండును. ఇది యొక భావనామయ చక్రము. ఈ చక్రమునందు ప్రాపంచిక వాసనలతో కూడిన మనస్సు వలదన్నను ప్రాపంచిక విషయములనే గుర్తుచేయు చుండును. దీని నంతర్ముఖము గావింపవలెనన్నచో చక్రము స్థానమున దశదళ పద్మమును, పద్మమునందు ఆసీనయైన సర్వాలంకార భూషితయైన శ్రీదేవిని ప్రతిపాదించుకొని ఆరాధించుకొన వలెను. ఆరాధన యొక్క ముఖ్య ఆశయ మిదియే. ప్రపంచమున తగులుకొన్న మనసును దైవీతత్త్వము వైపునకు మళ్ళించుటకు ఆకర్షణీయమగు మూర్తి ఆరాధన ఈయబడి నది. అట్లారాధించుట వలన అత్యంత సౌందర్యమగు దేవి మూర్తి యందు లగ్నమైన మనస్సు ప్రాపంచిక విషయములను క్షణకాలము మరచును. క్రమముగ నిరంత రారాధనా మార్గమున మనస్సు శ్రీదేవి పై లగ్నమైనపుడు మణిపూరక చక్రము భేదింపబడి పద్మము వికసించి ఆరాధకుని దివ్యభావనయందు స్థిరపరచును. దివ్యభావముల యందు రుచి కలిగిన మనస్సు ప్రాపంచిక విషయములపై నిక నారాటపడదు. ప్రపంచమునందు ఆరాధకు డున్నప్పటికిని ప్రాపంచిక విషయములు అంతగ బాధింపవు. అట్లు మణిపూరక చక్ర అంతరమున నుండి జీవుడు బాహ్యము నుండి అంతరమున ప్రవేశించి అందుండి బయల్పడును. అనగా అంతర్ముఖుడగుటకు అర్హతను పొందును.

బహిర్గతము నుండి అంతర్గత మగుట అందలి సాధన. బహిర్ముఖ మగు మనస్సు అంతర్ముఖమై అటు పైన ఆరాధన సాగించును.

102. 'విష్ణుగ్రంథి విభేదినీ'

విష్ణుగ్రంథిని విశేషముగ భేదించునది శ్రీదేవి యని అర్థము.

బ్రహ్మగ్రంథిని భేదించుకొని స్వాధిష్ఠానము నుండి మణిపూరకము చేరి అంతర్ముఖుడై ఆరాధన గావించు సాధకునకు తదుపరి లక్ష్యము విష్ణుగ్రంథి భేదనము. జీవుడు విష్ణురూపుడే. సనాతనుడే. అందుచేత అంతర్ముఖముగా విష్ణు నారాధన చేయవలెను లేక వైష్ణవీ ఆరాధనము చేయవలెను. తనను తాను సూక్ష్మముగ విష్ణురూపునిగ భావింపవలెను. తన స్థూల దేహము తన సూక్ష్మ విష్ణు రూపమునకు కవచమని భావింపవలెను. విష్ణువే నేను. ఈ దేహము నా కవచము. ఈ భావన పరిపూర్ణమైనపుడు జీవునికి పూర్ణ రక్షణ యుండును. నారాయణ కవచము, ఇతర దైవీ కవచములు ఈ మార్గముననే సిద్ధించును.

విష్ణువే నేను అని భావించుట 'సోఽహం' అను మంత్ర సిద్ధి నిచ్చును. 'సోఽహం' అనగా అతడే నేను అని అర్థము. దాని రూపాంతమే విష్ణువే నేను అని భావన. ఈ భావము స్థిరపడునపుడు స్థూలమువలె సూక్ష్మము కూడ అనిత్యమని తెలియును. ప్రాపంచిక భావనలు ప్రాపంచికానుభూతి నిచ్చును. దైవీ భావములు దివ్యానుభూతి నిచ్చును. రెండునూ భావమయములే. తాను నిత్యుడు. తన భావములు నిత్యములు. అందువలన ఈ స్థితియందు దైవీ విభూతుల కారాటపడుట యిక యుండదు. దైవమే తానుగ నున్నాడని తెలియుట మొదలిడును.

అపుడు విష్ణుమాయారూపుడై విష్ణుగ్రంథి భేదింపబడి జీవుడు ముందుకు సాగును.

విష్ణువు దేవతలను రక్షించి, అసురులను శిక్షించి ధర్మమును నిలబెట్టుచుండును. జీవునియందు కూడ దైవాసుర భావము లుత్పత్తి యగుచుండును. దేవతలు, అసురులు పరస్పర విరోధము కలవారు. ఇద్దరును ఒకే తండ్రికి జన్మించినవారు. అట్లే ఒకే జీవుని నుండి పరస్పర విరుద్ధమగు భావములు ఉత్పన్నమగుచుండును. అవి ఘర్షణ కలిగించును. ఇట్టి ఘర్షణను పరిష్కరించు తత్త్వమునే విష్ణువని పలికిరి. ద్వంద్వముల తీరుతెన్నులెరిగి తటస్థుడై కర్తవ్యము నిర్వహించు వారికి విష్ణువు ఆరాధన ఫలించును. చెడును దూషింపక మంచిని పెంపొందిం చుకొనుచు ముందుకు సాగుట ఈ ఆరాధనమున ప్రధానమగు భావము. అట్టివాడు కుడిఎడమల ప్రభావమునకు లోనుగాక మధ్యేమార్గమున భ్రూమధ్యమును చేరును. మణిపూరక పద్మము నుండి భ్రూమధ్యము వరకు గల సుషుమ్న మార్గమును విష్ణుపథము అని భావింపవచ్చును. మణిపూరకమున విష్ణుపాదములు అటు నుండి ఫాలభాగము వరకు గల తన దేహమును విష్ణు వాక్రమించి దైవాసురులు సమన్వయమును నిర్వర్తించుచున్నట్లుగ భావింపవలెను. ఇట్టి భావనతో విష్ణు సహస్రనామ పారాయణ గావించినచో సాధకునకు అంతర్ముఖ ఘర్షణలు ఉపశ మింపగలవు. మంచి చెడుల ఆటుపోట్లను అధిగమించి భ్రూమధ్యము నకు చేరవలెను. ఇట్లు చేరుట విష్ణుగ్రంథి భేదనము అని తెలుపబడినది.

103. 'ఆజ్ఞాచక్రాంతరాళస్థా'

ఆజ్ఞాచక్ర మధ్యమున నుండునది శ్రీదేవి యని అర్థము.

మూలాధారము నుండి ఆజ్ఞాకేంద్రము వరకుగల వివరణము రాబోవు నామములో ఇవ్వబడినది. జీవుని పరిణామమును సాధనను, కాలమును, ధర్మమునుబట్టి, జీవచైతన్యము మూలాధారము నుండి క్రమముగ ఊర్ధ్వముఖ మగుచుండును. బహి రంతఃకరణముల శుచి, నిష్కామకర్మ నిర్వహణము, ఫలితము లందాశక్తిలేని బుద్ధి, యజ్ఞార్థ జీవనము, సంకల్ప సన్యాసము, యమ నియమాది గుణములు- ఇవి అన్నియు జీవుని సహజ స్వభావమై, శ్రద్ధ, అనసూయత్వము కలిగి యున్నప్పుడు చైతన్యము ఆజ్ఞను చేరకలదు. ఆజ్ఞను చేరిన చైతన్యము జీవుని కధికార మిచ్చును. తన స్వభావముపై తనకు స్వామిత్వము నందించును. అట్టి జీవుడు ఆజ్ఞా పద్మమునందు ఆసీనుడైయున్న శ్రీ గురు దర్శనము చేయగలడు. మనస్సు ఇంద్రియములు నిర్వహింప బడుటచే బుద్ధిలోకమున స్థిరపడి అంతరాయములు లేక జ్ఞానోపాసను చేయును. ధ్యానము కుదురును. శ్రీకృష్ణుడు, ఆత్మదర్శనమునకై ధ్యానము చేయుటకు ఆజ్ఞాకేంద్రమునే సూచించినాడు. మనసున కవ్వలనున్న తాను తేజోమయ రూపుడని తెలియవలెనన్నచో ఆజ్ఞాచక్రము నందలి పద్మము వికసింపవలెను. అట్లు వికసింపచేయునది శ్రీదేవి యని ఈ నామము తెలుపుచున్నది. ఆజ్ఞాపద్మము వికసించునపుడు జీవుడు,

తాను హంస స్వరూపుడనని తెలుసుకొనుట జరుగును. ఆజ్ఞయందు హంస స్వరూపుల దర్శనము జరుగును. పరమగురువులను దర్శించుట యనగా నిదియే. దీనికి పూర్వము జరుగు దర్శనము లన్నియూ కేవలము చిత్తభ్రాంతియే. చిత్తభ్రాంతి సాధకునకు రుచి కలిగించునేమో కాని భ్రాంతి దర్శనము సత్యదర్శనము కాదు కదా!

ప్రాథమిక దశలో నున్న సాధకునకు కనిపించుట, వినిపించుట తరచుగ జరుగుచుండును. అందలి రుచిని గుర్తించిన సాధకుడు గురుముఖముగ సాధనను శ్రద్ధతో, అనసూయత్వముతో నిర్వర్తించు కొనవలెను. భావమయ లోకముల యందు ముక్తి చెందిన జీవుడే సత్యదర్శనమున కర్హుడు. మైత్రేయాది మహర్షుల దర్శనము ఆజ్ఞ చేరిన వారికే జరుగగలదు. ఆత్మ దర్శనమునకు చేరువలోనే ఆత్మ స్వరూపుల దర్శనము జరుగును. అదియే సద్గురు దర్శనము ఈ దర్శనమునకు చేర్చు అనుగ్రహ దేవతయే శ్రీదేవి.

104. 'రుద్రగ్రంథి విభేదినీ'

రుద్రగ్రంథి ద్వయమును విశేషముగ భేదించునది శ్రీదేవి యని అర్థము.

స్వాధిష్ఠానమున బ్రహ్మగ్రంథి భేదనము, మణిపూరకమున విష్ణు గ్రంథి భేదనము తెలుపబడినవి. రుద్రగ్రంథి భేదనము అనాహత చక్రమున జరుగును. పంచభూతములలో భూమి, జలము బ్రహ్మ గ్రంథిచే నియమింపబడును. అగ్ని, దాని తేజస్సు విష్ణుగ్రంథిచే నియ మింపబడును. వాయువు, ఆకాశము రుద్రగ్రంథిచే నియమింపబడును. రుద్ర గ్రంథిని భేదించుట యనగా వాయువును ఆకాశమున చేర్చి, ఆకాశ తరంగములను దాటి చిదానంద స్థితిని చేరుట.

శరీరము పంచభూతాత్మకము. అందు జీవుడు వసించి యుండును. పంచభూతములకు మూలము ఆకాశమే. ఆకాశము నుండి వాయువు, వాయువు నుండి అగ్ని (తేజస్సు), దాని నుండి జలము, దాని నుండి భూమి పుట్టుచున్నవి. వీనియందు ఉపస్థితుడైన జీవుడు క్రమముగ వీనిని దాటుటయే గ్రంథి భేదనము. శ్రీదేవి మొదట త్రిగుణాత్మికయై అందుండి పంచభూతములను సృష్టించినది. త్రిగుణ ములు పంచభూతములు కలిసి ఎనిమిది స్థానముల నేర్పరచినది. అవియే అష్ట ప్రకృతులు. అందు జీవుని ప్రవేశింపజేసి సృష్టి నిర్మాణము పూర్తి చేయును. ఆరోహణ క్రమమున జీవుడు, అమ్మ అనుగ్రహము ద్వారా వీటిని మరల దాటి స్వతంత్రుడై సృష్టి వైభవమును పొందును.

భూమి, జలముల కేంద్రములు మూలాధారము, స్వాధిష్ఠానము. అచట జీవుని నియమించునది బ్రహ్మగ్రంథి. మణిపూరకము అగ్ని స్థానము, భావమయ స్థానము. అచ్చట జీవుని నియమించునది విష్ణుగ్రంథి. అనాహతము, విశుద్ధి వరుసగా వాయువు, ఆకాశమునకు సంబంధించిన కేంద్రములు. వీనిని నిర్వర్తించునది రుద్రగ్రంథి. ఆజ్ఞ యందు జీవుడు స్వస్వరూపుడు, త్రిగుణాత్మకుడు మరియు విదేహుడు. అనగా పంచభూతములతో కూడిన దేహము లేనివాడు. ఇతనినే హంస స్వరూపుడందును.

విష్ణుగ్రంథి భేదన సమయమున జీవుడు తనయందు విష్ణువే స్వరూపము కొనియున్నాడని, భౌతిక దేహము తన విష్ణు రూపమునకు కవచమని తెలిపితిమి. రుద్రగ్రంథి భేదనమున నిజమునకున్నది విష్ణువే యనియు, తాను కాదనియు తెలియును. 'విశ్వం విష్ణుః' అను సత్యము దర్శనమగును.

105. 'సహస్రారాంబుజారూఢా'

వేయి సంఖ్యల దళములు గల పద్మము అధిష్ఠించియున్న శ్రీదేవి అని అర్థము.

సహస్ర అను పదము సంకేత పదము. అది మంత్రము కూడ. 'స' అను అక్షరము పరతత్త్వమునకు సంకేతము. 'హ' అను అక్షరము పరాశక్తికి సంకేతము. 'స్ర' అను అక్షరము అగ్నిబీజము. ఆధారముగ నేర్పడిన సృష్టియని అర్థము. ఈ మంత్రము యొక్క రహస్యార్థము, సహస్రారకమల దర్శనులకు మాత్రమే తెలియగలదు. అత్రి ఆదిగాగల మహర్షులు ఈ మంత్రశక్తి నెరిగియున్నారు. సమస్త సృష్టి స్థితి లయ కార్యములు అవగతమై తమవంతు కర్తవ్యము నిర్వర్తించు శ్రీదేవి పరమ భక్తులకే ఈనామ రహస్యము తెలియగలదు. ఇతరులు తెలియలేరు. ఈ మంత్ర రహస్యము తెలిసినవారు త్రిగుణముల కాధారమైన మూలశక్తిని తెలిసినవారే. మూల ప్రకృతిని తెలిసినవారే. అత్రి మహర్షి అనసూయత్వము ఆధారముగ సాగించిన తపస్సు ఫలముగ ఈ మంత్ర రహస్యము నెరిగినారు. అతడు శాంతివంతుడు, క్రతుక్రియానిష్ఠుడు, సత్త్వగుణోపేతుడు, శ్రద్ధావంతుడు మరియు కళావంతుడును. అతని యందు శ్రీదేవి పదహారు కళలు భాసించును. అనసూయాదేవి అత్రి మహర్షిని ఆరాధించి జగన్మాత స్థితిని పొందినది. త్రిగుణాతీతులే సహస్ర దళ పద్మమున స్థితికొనగలరు.

'సహస్ర' అను నామమునకు వేయి (1,000) అని అర్థము. వేయి అనగా మూడు లోకముల కవ్వలి తత్త్వము అని అర్థము. ఆ తత్త్వ మొకటియే. అది ఆధారముగ సువర్లోకము, భువర్లోకము, భూలోకము ఉద్భవించినవి. సహస్రార దళ పద్మమందు శ్రీదేవి యున్నదనగా ఆమె లోకాతీత, గుణాతీత యని అర్థము. అది పరమ పదము. అచట దేవి శివుని కూడియుండును. శివ తత్త్వము నాధార ముగ సమస్త సృష్టియు త్రిగుణముల ద్వారా ఏర్పరచి మూలాధార చక్రము వరకును వ్యాపించును. ఈ మొత్తము మార్గమంతయు అమ్మ చైతన్యమార్గమే. ఈ మార్గమున అమ్మ నిరాటంకముగ ఆరోహణము, అవరోహణము చేయుచు నుండును. ఆమె స్వస్థానము సహస్రారము.

106. 'సుధాసారాభివర్షిణీ'

సహస్రార కమలము యొక్క 'కర్ణిక' (తూడు లేక కాడ) నుండి అమృతధారలు వర్షింప చేయునది శ్రీదేవి అని అర్థము.

సహస్ర దళ పద్మముయొక్క తూడు లేక కాడ వెన్నెముక యందలి సుషుమ్న నాడిగ మూలాధారము వరకు వ్యాపించి యుండును. ఈ నాడి నుండి శ్రీదేవి తెలివిని, ప్రాణమును ప్రసరింపచేయును. తూడు నందు అచ్చటచ్చట కణుపు లేర్పడి షట్చక్రము లేర్పడును. అచట గ్రంథులు కూడ ఏర్పడును. గ్రంథులు స్రవించు లక్షణము గలవి. సాధకుని చైతన్యస్ఫూర్తిని బట్టి అమ్మ అనుగ్రహముగ ప్రతి గ్రంథియు తత్సంబంధిత జ్ఞానమును, ప్రాణమును మిక్కుటముగ వర్షింప చేయగలదు. ఇట్లు వర్షింపచేయు గ్రంథులను ధేనువులని, కామధేనువు లని ఋషులు సంకేతించిరి. శ్రీవిద్య, బ్రహ్మ విద్య, యోగవిద్య ఆదిగా గల మార్గమున సుధాసారము వర్షితము కాగలదు.

సామాన్య మానవులకు షట్చక్రముల గ్రంథుల నుండి నరములు, నాడులు ఆధారముగ ప్రాణము, తెలివి శరీరమున తగుమాత్రముగ ప్రసరించు చుండును.

సాధనా మార్గమున ఈ గ్రంథులను పరిపుష్టము గావించుకొని వానిని కామధేనువులుగ తీర్చిదిద్దుకొను విద్య పెద్దలందించినారు.

వశిష్ఠుడు జమదగ్ని ఆదిగా గల మహర్షుల వద్ద కామధేనువు లున్నట్లు పురాణములు తెలుపును. వారి వద్దగల కామధేనువు, ఒక ప్రత్యేకమైన గోవు కాదు. అది వారి ధేనుత్వమే, వారి తపశ్శక్తియే. ఆ తపశ్శక్తి ఒక లక్షణమైన గోవునందు వారు ప్రవేశింపచేసినపుడు ఆ గోవు కామధేను వగుచుండును. ఈ కామధేనుత్వము నందించునది శ్రీదేవియే.

అమ్మ అనుగ్రహ వశమున అమాయకు డొకడు మహాకవి కాళిదాసువలె పరిణమించెను. వేదవ్యాసుడి తరువాత వేదవ్యాసుడంతటి వాడు కాళిదాస మహాకవియే. అమ్మ ఎంత ఆగ్రహించగలదో అంత అనుగ్రహించగలదు. ఆమె పాదములను హృదయమున భావించి పూజించు వారికి అమృతధారలు వర్షించు నవకాశము కలదు. మరణమును దాటుటకు, బ్రహ్మత్వమును పొందుటకు శ్రీదేవి పాదములు చాలును.

107. 'తటిల్లతా సమరుచి'

మెఱపుతీగతో సమానమైన కాంతిగలది శ్రీదేవి అని అర్థము.

మెఱపుతీగల కాంతి క్షణముకన్న దర్శించుటకు వీలుపడదు. అదియును అత్యంత దూరముగ మెఱసినపుడే క్షణకాలము చూడనగును. అట్టి కాంతితో కూడిన శ్రీదేవిని చర్మచక్షువులతో చూడలేము. మహాత్ముల దర్శనమే చర్మచక్షువులకు దుర్లభము. ఒకవేళ అగుపించినను ఆ క్షణముననే కన్నులు గ్రుడ్డి వగును. అంతః చక్షువులను సాధనా మార్గమున పొందినవారు మహాత్ముల దర్శనము చేయవచ్చు నేమోకాని శ్రీదేవి దర్శనమును చేయజాలరు. ఆమె కాంతి నిరుపమానము. సృష్టి యందలి ఏ కాంతియైనను ఆమె కాంతిలోని మచ్చుతునకయే. సమస్త దేవతాశక్తులు త్రిమూర్తి సహితముగ ఒక కాంతి నూహించినచో అది అమ్మకాంతికి సమానము ఆమె కాంతిపుంజమే విద్యుత్తు. మెఱపువలె ప్రకాశించినపుడు సుదూరముగ చూడవచ్చును. అందులకే అమ్మ దర్శనమునకు ఆరాట పడుటకన్న, ఆమె పాదముల వేలిగోళ్ల కాంతులను ముందు దర్శించుటకు సిద్ధపడవలెను.

కాంతి దర్శనమునకు ముందు దానితో సరిసమానమైన శక్తి గల శబ్దగర్జన యుండును. మెఱపు మెఱయుటకు ముందు మహత్తర మగు శబ్దము వినిపించును. అటుపైన మెఱపుతీగ కనిపించును. మెఱపు గర్జనయే గుండె పగిలినట్లుండును. అట్టి సమయమున అమ్మ

కనిపించుటకు ముందు ఎట్టి గర్జన యుండవలెను? అమ్మ కనిపించు టకు ముందు వెలువడు గర్జనయే ఆమె సింహము యొక్క గర్జన.

అమ్మతత్త్వము ఈ భూమిపై 'శైలపుత్రి' రూపమున హిమాలయ ములలో సంచరించు చుండునట. ఆమె సింహవాహిని యట. ఆమె దర్శనమునకు ముందు మహాత్ములకు సైతము గుండె లదరునట్లు సింహ గర్జనము వినపడి సింహము కనపడునట. అపుడు మహాత్ములు అప్రమత్తులై చేతులు జోడించి, కన్నులు మూసుకొని వారి ఆజ్ఞా కేంద్రమున గల మూడవ కన్ను నుండి అమ్మను దర్శించి అమ్మ భాషణమును, ఆదేశమును వినుదురట. విద్యుల్లత వలె మెఱపుతో గూడిన అమ్మ దర్శనము, భాషణము, స్పర్శనము చేయుట యనగా విద్యుత్తును స్పర్శించుటయే. విద్యుత్ సమానమైన కాంతి కలవారే విద్యుత్ స్పర్శనము చేయగలరు.

అట్టి కాంతి దర్శనముతో ఎంతటి అజ్ఞానమైనను నశించునని తెలుపుటలో ఆశ్చర్య మేమున్నది. అది అతిశయోక్తి కానేకాదు. అమ్మ కాంతిని గూర్చి భావన చేయుటయే ఈ నామము యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యము. అమ్మ కాంతి నూహింపుడు, భావింపుడు. శక్తికొలది మీ యందు దర్శింపుడు.

108. 'షట్చక్రోపరి సంస్థితా'

ఆరు చక్రముల ఉపరితలమున సహస్రార పద్మమందు, సమ్యక్ స్థిత అయినది శ్రీదేవి యని అర్థము.

శ్రీదేవి స్వస్థానము సహస్రార పద్మమని తెలుపబడినది. ఆమె సహస్రార పద్మము నధిష్ఠించి మెఱపువలె మెరయుచుండగ ఆ కాంతియే ఆరు చక్రములందు అవరోహణ క్రమమున అవతరించును. ఆ కాంతి ననుసరించియే తెలివి, ప్రాణము వర్షించును. ఆ కాంతియే జీవుల అస్థిత్వము. అస్థిత్వము, తెలివి, ప్రాణము అను మూడు అంశలతో కూడిన శ్రీదేవి తత్త్వము సుషుమ్న నాడియందు సరస్వతీ నదివలె ప్రవహించు చుండును. ఆ ప్రవాహమున ఏర్పడు ఘట్టములు సృష్టియందు, మానవుని యందు లోకములుగ ఏర్పడును. అవరోహణ క్రమమున పదార్థము సూక్ష్మతమము నుండి, సూక్ష్మతరము, సూక్ష్మము, స్థూలము అగుచుండగ అస్థిత్వ జ్ఞానము, ప్రాణము, తెలివి సన్న గిల్లుచుండును. ఇందు ఒక్కొక్క ఘట్టమునందు దేవి అంశలుగ జ్వాలామాలిని, మంత్రిణి, వారాహి, శ్యామల, బాల ఇత్యాది దర్శనము లగుచుండును. దేవి పరిపూర్ణ దర్శనము మాత్రము సహస్రారము నందే జరుగ గలదు. ప్రాథమికముగ జరుగు దర్శనములు సాధకులకు రుచి కల్పించి ప్రోత్సహించును. శ్రద్ధాభక్తులతో ఏకాగ్ర చిత్తముతో ఆరాధించువారికి లోన నిర్మలత్వము పెరిగి, దర్శనకాంతి

పెరుగుచుండును. శ్రీదేవి అన్ని కాంతులయందు క్రమముగ దర్శనమిచ్చుచుండును. నలుపు నుండి వజ్రకాంతి వరకు గల సమస్తమగు వర్ణముల కాంతి అమ్మ నుండి ఉద్భవించినవే. అట్టి దర్శనము జీవులకు సర్వ శుభంకరము.

మొదటి భాగము సంపూర్ణము

శ్రీరస్తు.

శ్రీ బాలా త్రిపురసుందర్యై నమః ।

శ్రీ లలితా సహస్రనామ స్తోత్రరత్నము

ఓం ఐం హ్రీం శ్రీం శ్రీమాత్రే నమః

శ్రీమాతా శ్రీమహారాజ్ఞీ శ్రీమత్సింహాసనేశ్వరీ ।
చిదగ్నికుండసంభూతా దేవకార్య సముద్యతా ॥ 1

ఉద్యద్భానుసహస్రాభా చతుర్బాహు సమన్వితా ।
రాగస్వరూపపాశాఢ్యా క్రోధాకారాంకుశోజ్జ్వలా ॥ 2

మనోరూపేక్షుకోదండా పంచతన్మాత్రసాయకా ।
నిజారుణ ప్రభాపూర మజ్జద్బ్రహ్మాండ మండలా ॥ 3

చంపకాశోకపున్నాగ సౌగంధిక లసత్కచా ।
కురువిందమణిశ్రేణీ కనత్కోటీర మండితా ॥ 4

అష్టమీచంద్రవిభ్రాజ దళికస్థల శోభితా ।
ముఖచంద్ర కళంకాభ మృగనాభి విశేషకా ॥ 5

వదనస్మరమాంగళ్య గృహతోరణ చిల్లికా ।
వక్త్రలక్ష్మీపరీవాహ చలన్మీనాభలోచనా ॥ 6

నవచంపకపుష్పాభ నాసాదండ విరాజితా ।
తారాకాంతితిరస్కారి నాసాభరణ భాసురా ॥ 7

కదంబమంజరీ క్లృప్త కర్ణపూర మనోహరా ।
తాటంక యుగళీభూత తపనోడుపమండలా ॥ 8

పద్మరాగశిలాదర్శ పరిభావి కపోలభూః ।
నవవిద్రుమ బింబశ్రీ న్యక్కారి రదనచ్ఛదా ॥ 9

శుద్ధవిద్యాంకురాకార ద్విజపఙ్క్తిద్వయోజ్జ్వలా ।
కర్పూరవీటికామోద సమాకర్షద్దిగంతరా ॥ 10

నిజసల్లాపమాధుర్య వినిర్భర్త్సితకచ్ఛపీ ।
మందస్మిత ప్రభాపూర మజ్జత్కామేశమానసా ॥ 11

అనాకలితసాదృశ్య చుబుక శ్రీవిరాజితా ।
కామేశబద్ధమాంగల్య సూత్రశోభితకంధరా ॥ 12

కనకాంగద కేయూర కమనీయ భుజాన్వితా ।
రత్నగ్రైవేయ చింతాక లోలముక్తా ఫలాన్వితా ॥ 13

కామేశ్వర ప్రేమరత్నమణి ప్రతిపణస్తనీ ।
నాభ్యాలవాలరోమాళి లతాఫల కుచద్వయీ ॥ 14

లక్ష్యరోమ లతాధారతా సమున్నేయ మధ్యమా ।
స్తనభారదళన్మధ్య పట్టబన్ధవళిత్రయా ॥ 15

అరుణారుణ కౌస్తుంభ వస్త్రభాస్వ త్కటీతటీ ।
రత్నకింకిణికారమ్య రశనాదామభూషితా ॥ 16

కామేశజ్ఞాత సౌభాగ్య మార్దవోరుద్వ యాన్వితా ।
మాణిక్యమకుటాకార జానుద్వయ విరాజితా ॥ 17

ఇంద్రగోపపరిక్షిప్త స్మరతూణాభ జంఘికా ।
గూఢగుల్ఫా కూర్మపృష్ఠ జయిష్ణు ప్రపదాన్వితా ॥ 18

నఖదీధితి సంఛన్న నమజ్జన తమోగుణా ।
పదద్వయ ప్రభాజాల పరాకృత సరోరుహా ॥ 19

శింజానమణి మంజీర మండిత శ్రీపదాంబుజా ।
మరాళీ మందగమనా మహాలావణ్య శేవధిః ॥ 20

సర్వారుణాఽనవద్యాంగీ సర్వాభరణభూషితా ।
శివకామేశ్వరాంకస్థా శివా స్వాధీనవల్లభా ॥ 21

సుమేరుశృంగమధ్యస్థా శ్రీమన్నగరనాయికా ।
చింతామణి గృహాంతస్థా పంచబ్రహ్మాసన స్థితా ॥ 22

మహాపద్మాటవీ సంస్థా కదంబవనవాసినీ ।
సుధాసాగరమధ్యస్థా కామాక్షీ కామదాయినీ ॥ 23

దేవర్షి గణసంఘాత స్తూయమానాత్మ వైభవా ।
భండాసుర వధోద్యుక్త శక్తి సేనా సమన్వితా ॥ 24

సంపత్కరీ సమారూఢ సింధుర వ్రజసేవితా ।
అశ్వారూఢాధిష్ఠి తాశ్వకోటి కోటిభిరావృతా ॥ 25

చక్రరాజ రథారూఢ సర్వాయుధ పరిష్కృతా ।
గేయచక్రరథారూఢ మంత్రిణీ పరిసేవితా ॥ 26

కిరిచక్రరథారూఢ దండనాథ పురస్కృతా ।
జ్వాలామాలినికా క్షిప్తవహ్ని ప్రాకారమధ్యగా ॥ 27

భండసైన్య వధోద్యుక్త శక్తి విక్రమహర్షితా ।
నిత్యా పరాక్రమాటోప నిరీక్షణ సముత్సుకా ॥ 28

భండపుత్రవధోద్యుక్త బాల విక్రమనందితా ।
మంత్రిణ్యంబావిరచిత విషంగ వధతోషితా ॥ 29

విశుక్రప్రాణహరణ వారాహీ వీర్యనందితా ।
కామేశ్వరముఖాలోక కల్పిత శ్రీ గణేశ్వరా ॥ 30

మహాగణేశనిర్భిన్న విఘ్నయంత్ర ప్రహర్షితా ।
భండాసురేంద్ర నిర్ముక్త శస్త్ర ప్రత్యస్త్రవర్షిణీ ॥ 31

కరాంగులి నఖోత్పన్న నారాయణ దశాకృతిః ।
మహాపాశుపతాస్త్రాగ్ని నిర్దగ్ధాసురసైనికా ॥ 32

కామేశ్వరాస్త్రనిర్దగ్ధ సభండాసుర శూన్యకా ।
బ్రహ్మోపేంద్ర మహేంద్రాది దేవసంస్తుత వైభవా ॥ 33

హరనేత్రాగ్ని సందగ్ధ కామసంజీవనౌషధిః ।
శ్రీమద్వాగ్భవ కూటైక స్వరూప ముఖపంకజా ॥ 34

కంఠాధః కటిపర్యంత మధ్యకూట స్వరూపిణీ ।
శక్తి కూటైక తాపన్న కట్యధోభాగధారిణీ ॥ 35

మూలమంత్రాత్మికా మూలకూటత్రయ కళేబరా ।
కులామృతైక రసికా కులసంకేత పాలినీ ॥ 36

కులాంగనా కులాంతస్థా కౌళినీ కులయోగినీ ।
అకులా సమయాంతస్థా సమయాచారతత్పరా ॥ 37

మూలాధారైక నిలయా బ్రహ్మగ్రంథి విభేదినీ ।
మణిపూరాంత రుదితా విష్ణుగ్రంథి విభేదినీ ॥ 38

ఆజ్ఞాచక్రాంతరాళస్థా రుద్రగ్రంథి విభేదినీ ।
సహస్రారాంబుజారూఢా సుధాఽఽసారాభివర్షిణీ ॥ 39

తటిల్లతా సమరుచి ష్షట్చక్రోపరి సంస్థితా ।

మొదటి భాగము సంపూర్ణము

OTHER BOOKS THROUGH

MASTER K. PARVATHI KUMAR

The following books are available in: English (E), German (G), Spanish (S), French (F), Hebrew (H), Telugu (T), Hindi (HI) and Kannada (K) languages.

BOOKLETS :

1.	LORD MAITREYA -The World Teacher	E/G/S/F
2.	THE WHITE LOTUS	E/G/S
3.	WISDOM BUDS	E/G/S
4.	SPIRITUALISM, BUSINESS & MANAGEMENT	E/G/S
5.	THE PATH OF SYNTHESIS	E
6.	THE ETHERIC BODY	E/G/S
7.	MARIA MAGDALENA	E/G/S
8.	TIME THE KEY	E/G/S
9.	LISTENING TO THE INVISIBLE MASTER	E/G/S/F/H
10.	GOOD FRIDAY	E/G/S/F/H
11.	BHRIKTA RAHITA TARAKA RAJAYOGAMU	T/K
12.	MARRIAGE - A SACRAMENT	E
13.	MASTER C.V.V. YOGAMU-KARMARAHITYAMU	T

BOOKS :

14.	MITHILA –A New Age Syllabus	E/G/S
15.	THE AQUARIAN MASTER	E/G/S
16.	SOUND –The Key & its Application	E/G/S
17.	ASHRAM LEAVES	E/G/S
18.	SANKHYA –The Sacred Doctrine	E/G/S
19.	VENUS –The Path to Immortality	E/G/S
20.	THEOSOPHICAL MOVEMENT	E/G/S
21.	SHIRDI SAY SAYINGS	E/G/S

22.	SPIRITUALITY IN DAILY LIFE	S
23.	THE MASTERS OF WISDOM	S
24.	MEDITATION & GAYATRI	S
25.	WISDOM TEACHINGS OF VIDURA	E/G/S
26.	ON HEALING	E/G/S
27.	SPIRITUAL FUSION OF EAST & WEST	E
28.	SRI SASTRY GARU	E/G/S/F/T
29.	THE AQUARIAN CROSS	E/G/S
30.	HERCULES –The Man & the Symbol	E/G/S
31.	MANTRAMS –Their Significance & Practice	E/G/S
32.	SRI DATTATREYA	E/G/S/T/HI
33.	SATURN –The Path to Systematised Growth	E/S
34.	JUPITER –The Path of Expansion	E/S
35.	MASTER E.K. –The New Age Teacher	E/G/S
36.	AMANASAKUDU	T/K
37.	VRUTRASURA RAHASYAM	T
38.	THE DOCTRINE OF ETHICS	E
39.	DHANAKAMUNI KATHA	T
40.	ANTARDARSANA DHYANAMULU	T
41.	THE SPLENDOR OF SEVEN HILLS	E/T/Hi
42.	DOCTRINE OF ETERNAL PRESENCE	E
43.	ASANGUDU	T
44.	SARASWATHI - THE WORD	E
45.	MANA MASTERU GARU	T
46.	GEETOPANISHAD	T
47.	SRI LALITHA	T
48.	POOJA VIDHANA PRASASTYAMU	T
49.	GAYATRI MANTRA PRASASTYAMU	T
50.	Katha Deepika	T